The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".

Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.

Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephones — EM 8-0792, EM 8-3239.

SATURDAY, NOVEMBER 11. 1961.

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 90. SESTDIEN, 1961. GADA 11. NOVEMBRĪ 11. GADS.

„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH".

Latviešu laikraksts Amerikā

iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".

REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS.

Redakcija un kantoris: 123 Huron Street, Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792.

VAROŅUS PIEMINOT

Tad, kad pār mūsu mīļo dzimteni plosījās kaŗa viesulis, tad, kad ienaidnieka asinainie, naglotie apavi izbradāja mūsu druvas, tad, kad ienaidnieks postīja un dedzināja mūsu sētas — cēlās vīri - varoņi, lai kopīgiem spēkiem stātos pretī pārspēkā lielākam ienaidniekam.

Šie vīri, tēvs ar dēlu, vectēvs ar mazdēlu stājās zem latvju karogiem, piedalīdamies atbrīvošanas cīņās.

Viņu vienīgā doma bija sagaidīt to brīdi, kas iezvanīs brīvības rītu mūsu mīļajai dzimtenei. Šī cerība piepildījās. Daudzi nepārnāca no kaujas lauka. Viņi palika tur, no kurienes neviens vairs nepārnāk.

Dusiet saldi, jūs, varonīgie ērgļi ar salauztiem spārniem! Dusiet mierīgi, jo jūs esat nopelnījuši mūžīgu dusu dzimtenes smiltainē. No tā brīža pagājuši daudz, daudz gadu. Daudz kas pārdzīvots, pārciests, dienas baltas, nebaltas. Ūdeņiem, uguņiem esam cauri gājuši. Un es no jaunekļa - strēlnieka esmu kļuvis sirmgalvis. Man, vecam vīram, ir tā pati ticība un cerība, ka Dievs dos atkal sadzirdēt brīvajā dzimtenē uzvaras skaņas no dievnamu torņiem. Ikvienam latvietim jābūt šādai ticībai un cerībai.

Latvieti, māte Latvija tevi gaida! Un ja tev nekas nebūs ko ziedot, ko dot, tad noliec pie Mātes Latvijas kājām savu daudz cietušo cīnītāja sirdi.

Tēvu zemes dēli atdeva savas dzīvības brīvības dēļ. Viņi mira, lai mēs dzīvotu. Lieku jaunatnei pie sirds, kas nav dzimteni redzējuši, svētu un augstu turēt sarkan-balt-sarkano karogu.

Dievs lai svētī Latviju. **J. Alps**

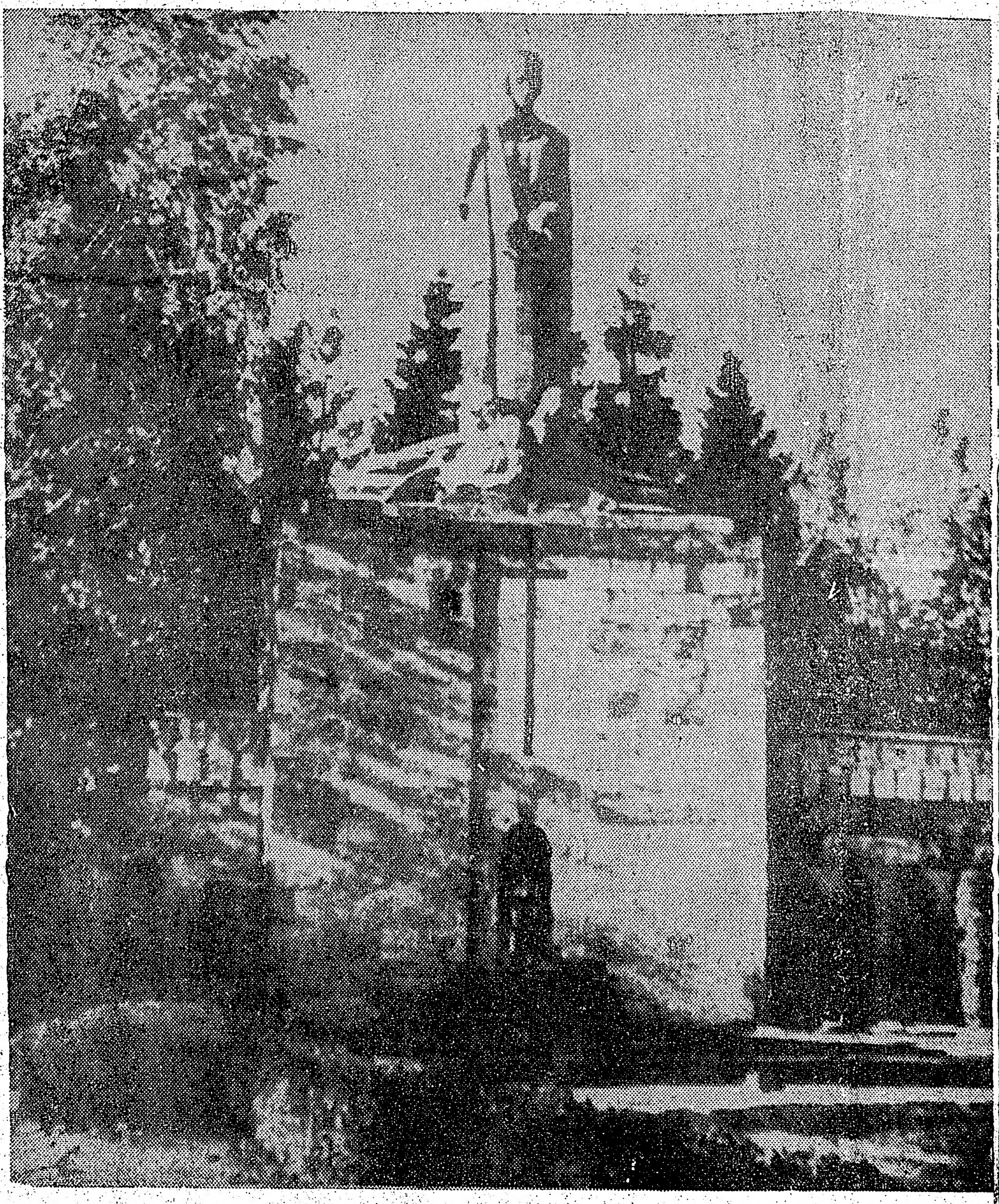

Lāčplēšu dienā, 11. novembrī latvju tauta dziļā goddevībā piemin savus varoņus, kas tēvzemes mīlestības vadīti, ierakstījuši spožākās lapas puses Latvijas vēsturē.

PADOMJU SAVIENĪBAS BLĒDĪBAS AIZKAVĒ SAV. VALSTIS

AMERIKĀŅIEM NEPIECIEŠAMS VISMAZ TRĪS MĒNEŠU ILGS SAGATAVOŠANĀS LAIKS, LAI VARĒTU UZSĀKT ATOMIEROČU MĒĢINĀJUMUS ATMOSFAIRĀ.

Kad pēc trīsdesmit četru mēnešu ilgām sarunām atomieroču mēģinājumu pārtraukšanai Ženēvā Pad. Savienība šī gada 1. septembrī pārtrauca sarunas, bet atsāka mēģinājumus, Sav. Valstis burtiski palika skatoties. Intensitāte, ar kādu krievi var turpināt savu pašreizējo pārsteiguma sēriju, nepārprotami pierāda, ka viņi tam gatavojušies visu Ženēvas sarunu laiku. Turpretim Sav. Valstis visi tālāku mēģinājumu priekšdarbi tika pārtraukti, atomenerģijas komisija samazināja darbinieku skaitu, daudz zinātnieku pārgāja uz miera laika rūpniecību un galvenos mēģinājumu apgabalos, kā, piemēram, Nevadā un Enivetokā, pat tika *nojaukta mēģinājumiem nepieciešamā mašinērija.* Tas tikai pierāda, ka amerikāņi ticēja atomsarunu pozitīvam iznākumam, ticēja, bet rūgti vīlās. Rezultātā, kad Padomju Savienība pārtrauca Ženēvas konferenci un atsāka mēģinājumus, Sav. Valstis vienkārši nebija fiziski spējīgas krieviem sekot.

Pēc krievu mēģinājumu atsākšanas, vairāk gan, *lai tikai parādītu pasaulei*, ka arī viņiem vēl ir atombumba, amerikāņi izmēģināja četras lielas atombumbas Nevadas pazemē, un tas arī bija viss.

Sav. Valstu atomenerģijas komisija lietas patiesos apstākļus nebūt neslēpj. Un proti, lai atsāktu mēģinājumus, kas apmēru ziņā kaut cik tuvotos padomju pašreizējās sērijas detonācijām, nepieciešams vismaz trīs mēnešu ilgs sagatavošanās periods, varbūt pat vēl vairāk. Lai savestu darba kārtībā, piemēram, pames*tos Enivetokas izmēģinājumu* laukus, atomenerģijas komisijai nāktos ieguldīt ap 100 milj. dolaru! Tad, kad krievi 1. septembrī atsāka savus mēģinājumus, Sav. Valstis uz kaut ko tādu no savas puses nebija gatavojušās, un tām nebija arī nekā jauna, ko mēģināt. Tas ir grūti saprotams, vēl jo grūtāk tādēļ, ka jau vairāk kā gadu pirms Ženēvas konferences pēkšņas nāves bija *skaidri redzams*, ka no sarunām nekas neiznāks. Un tomēr uz jauniem mēģinājumiem amerikāņi negatavojās. Negatavojās arī angļi. Atomenerģijas komisijas priekšsēdis Sīborgs tagad paskaidro, ka Sav. Valstis kavējušās gatavoties jauniem mēģinājumiem, lai nedotu ieganstu Padomju Savienībai apvainot amerikāņus šādā rīcībā Ženēvas konferencē.

Kas sagaidāms nākotnē? Šī gada 2. novembrī *prezidents Kenedijs* paziņoja, ka, ja tas izrādīsies nepieciešams, mēģinājumi atmosfairā tiks atsākti. Visātrākā sagatavošanās *iespējama Nevadā.* Bet, radioaktīvo nokrišņu dēļ tur izdarāmi vienīgi pavisam nelielu atombumbu mēģinājumi, nepārsniedzot 20 kilotonu, resp. eksploziju robežās, kas nepārsniedz 20.000 to dinamita sprādzienu.

Atomenerģijas komisija savu tūļāšanos mēģina attaisnot ne tikai ar Ženēvas konferenci, bet arī faktu, ka kvalitātīvi, tā kvantitātīvi Sav. Valstis atomieroču laukā vēl vienmēr atrodas priekšā Padomju Savienībai, bet tai pašā elpas vilcienā komisija arī atzīst, ka, vērojot pašreizējo padomju mēģinājumu sēriju, Sav. Valstis zaudējušas bezgala daudz dārgā laika — tieši trīsdesmit četrus mēnešus.

ONTARIO MINISTRU PREZIDENTS J. ROBARTS STĀJAS AMATĀ

Pag. trešdienā līdzšinējais Ontario *ministru prezidents* Leslijs Frosts svinīgā ceremonijā parlamenta namā iesniedza provinces gubernātoram Keiler - Mackay savu oficiālo demisijas rakstu.

Leslijs Frosts Ontario valdības priekšgalā atradās no 1949. g. 4. maija. Viņa vadībā Ontario piedzīvoja lielāko uzplaukumu kā saimnieciskā, tā kultūrālā laukā. Aizejošā premjēra nopelnus nenoliegs pat viņa krasākie politiskie pretinieki.

Vīrs, kas savus labākos gadus veltījis Ontario provincei, kurā starp citu šodien atrodas lielākais Kanadas latviešu skaits, aizgājis pelnītā atpūtā. Ar savu nesavtīgo dabu viņš uzcēlis sev paliekamu pieminekli Kanadas vēsturē.

Pēc bij. premjēra atlūguma akceptēšanas gubernātors Keilers - Mackay ieveda amatā jauno ministru prezidentu John Robart'u un viņa izvēlētos kabineta locekļus.

Ar nelielām pārmaiņām provinces valdībā paliek gandrīz visi līdzšinējie ministri.

Svinīgās ceremonijas noslēgumā gubernātors Keiler - Mackay rīkoja pieņemšanu, kurā bez valdības locekļiem piedalījās arī preses pārstāvji.

Latviešu vārdā ministru prezidentu J. Robartu apsveica A. Kundrats.

Jaunais ministru prezidents veltīja atzinīgus vārdus latviešu kultūrālai un saimnieciskai rosībai:

„Par latviešiem esmu dzirdējis tikai labu. Latvieši var būt lepni par saviem sasniegumiem. Esmu lepns par latviešiem."

MŪSU NACIONĀLĀ APZIŅA

ASV LATVIEŠU LIELGAIDAS UN ROVEŖI ŠOGAD SANĀKS DETROITĀ OTRĀ KOPIGĀ SAGAITĀ.

Turpinot ASV jendas roveŗu un lielgaidu ievestās tradicijas, kārtējā, otrā sagaita šogad notiks 25. un 26. novembrī, Detroitā, International Institute telpās, 111 East Kirby ielā. Kā jendas vadība informē, uz sagaitu ir aicināti visi jendas roveŗi ,lielgaidas, vadītāji, vadītājas un viņu vietnieki. Sagaitas darbībai dota virstēma: „Mūsu nacionālā apziņa", kuŗas apskatīšanai veltīts abas dienas. Pirmajā dienā plašu referātu sniegs R. Sināte par tematu: „Kas tālu svešumā tēvu zeme esi?", otrā dienā par „Jaunās paaudzes nacionālās apziņas pamatiem" runās Dr. A. Olte. Notiks arī sabiedriskā tiesa, kurā tiesājamais objekts: Latvieši, kas pēdējo 10 gadu laikā asimilējušies.

Šo nodarbību posmu piepildīs roveŗu un lielgaidu dzimtas, darbodamās kā apsūdzētāji, aizstāvji, tiesneši un apsūdzētie. Darba sadalījumu un izkārtojumu uzņēmies 3. Zemgales novads. Darba kārtībā vēl svētbrīdis, cilšu apspriedes, mītnes vakars un vēl citas nodarbības. Sagaitas atklāšana 25. novembrī, plkst. 11.00 dienā. Sagaitā piedalīsies ASV jendas pr-ks, vad. A. Artmanis un, cerams, ka to apmeklēs arī latviešu skautu pr-ks, vad. A.Grigors un latv. gaidu pr-ce, vad. E. Laufere. Sagaitu vadīs vad. Fr. Sīpols, kas ir ne tikai ASV jendas, bet visu latviešu roveŗu virsaitis. Mājas tēvu pienākumus *veiks Detroitas skautu un gaidu* vienības ar vecāku padomēm. Dalībnieku iepriekšpieteikšanās vēlama pie vad. J. Ozola, 133 Buena Vista, Highland Park, Mich..

BOĻŠEVIKU REVOLŪCIJAS GADA DIENA MASKAVĀ

„Pad. Savienība atomieroču mēģinājumus pārtrauks tikai tad," saka Chruščevs, „ja to darīs arī rietumi," bet atzīst, ka mēģinājumi kaitīgi veselībai.

Boļševiku revolūcijas 44. gada dienas atcere Maskavā pagāja bez sevišķiem pārsteigumiem. Tradicionālās Sarkanā laukuma parādes pieņēmēju rindās iztrūka daudz agrāk redzētu seju, toties klāt bija nācis Kubas pārstāvis Roka. Pēdējais bija nostādināts blakus Ziemeļvietnamas Hočiminam, kas stāvēja pie Chruščeva labās rokas. Kreisā pusē varēja redzēt Ungārijas Kadaru, padomju prezidentu Brežņevu, Chruščeva mantinieku Kozlovu, partijas plānotāju Suslovu un Kremļa lieltirgotāju Mikojanu.

Daudz interesantāka par parādi izvērtās diplomātiskā pieņemšana Kremlī, kuŗas laikā Chruščevs noturēja neparedzētu preses konferenci, atbildot uz veselu rindu jautājumu.

Pieskaŗoties atomieroču mēģinājumiem, Chruščevs sacīja, ka Padomju Savienība turpinās mēģinājumus, ja tos turpinās Rietumi. Žurnālistiem gan neizdevās noskaidrot, vai pretējā gadījumā padomju 1. septembrī uzsāktā sērija uzskatāma par izbeigtu vai nē. Tāpat Chruščevs liedzās atbildēt uz jautājumiem, vai Padomju Savienība gatavojas vēl kādam grandiozam sprādzienam. Runādams par citu valstu protestiem pret padomju atomieroču mēģinājumiem, Chruščevs pirmo reizi atzina, ka zinātne pierādījusi, ka šādu mēģinājumu sekas kaitīgas veselībai, bet ka atomkaŗš vēl briesmīgāks nekā mēģinājumi. Ar to Chruščevs pasvītroja agrāk sacīto, un proti, ka mēģinājumi tiek izvesti vienīgi, lai nodrošinātu pasaules mieru. Chruščevs uzsvēra, ka, lai panāktu mēģinājumu pārtraukšanu, Rietumiem vispirms jābeidz apdraudēt Padomju Savienību. Chruščeva uztverē acumirklī pats svarīgākais tomēr ir panākt vispārēju un galīgu atbruņošanos un raudzīties, lai tas tiktu ilpildīts. „Bet tas tagad viss atrodas Rietumu rokās". Klausīdamies pārmetumus par atomieroču mēģinājumiem gaisā un gaisa saindēšanu, Chruščevs zobojās, ka apakšzemes sprādzienus var atļauties vienīgi kapitālisti. Mēģinājumi atmosfairā esot daudz lētāki un daudz labāki.

Kremļa pieņemšanas formālā daļā Chruščevs uzdzēra laimes miermīlīgai koeksistencei un aicināja Rietumus izbeigt atomieroču mēģinājumus, vienoties par vispārēju un galīgu atbruņošanos, un parakstīt Vācijas miera līgumu.

„Padomju Savienība skubina likvidēt draudīgo saspīlējumu starptautiskā atmosfairā," sacīja Chruščevs, „kas praktiskā laukā palīdzēs novest pie jauna kaŗa briesmu iznīdēšanas."

ALBĀNIJAS TRACIS VĒL NAV NORIMIS

Padomju Savienības komūnistu partijas divdesmit otrā kongresa atskaņas Pekingā.

Kādā pārējai pasaulei nezināmā dienā un stundā, pirms apmēram sešiem vai astoņiem mēnešiem, Albānijas ministru prezidents ģen. Hoksa pieprasīja Padomju Savienības zemūdeņu bažu likvidēšanu Albānijas krastos pie Adrijas jūŗas un ļoti noteiktos vārdos aicināja krievus braukt atpakaļ mājās. Vai Albānija to paveica uz savu roku, vai ar komūnistu Ķīnas svētību, vairs nav svarīgi. Bet svarīgs ir tas fakts, ka krievi patiesi izvācās un tūdaļ atsāka savu ideoloģisko kaŗu ar Albānijas komūnistiem, pārliecinātiem staļinistiem, kas par Chruščeva labā *spārna komūnismu, resp.,* koeksistences ideju vispār negrib ne dzirdēt. Domstarpības ar tagad Pekingas atklāti atbalstīto Albāniju turpinājās Padomju Savienības komūnistu partijas divdesmit otrā kongresā — uz ko albāņi nebija aicināti — Chruščevam asi uzbrūkot Albānijas komūnistu partijas vadībai, un vēlāk pat Pekingā, kad Padomju Savienības sūtnis Červonenko savā boļševiku revolūcijas gada dienas atceres uzrunā atkārtoja Chruščeva uzbrukumus Albānijas komūnistu vadībai. Padomju sūtņa uzbrukumu sākumā Albānijas delegācija demonstrātīvi atstāja sanākšanas zāli, kamēr komūnistu Ķīnas premjērs Čuenlajs un ārlietu ministrs Čenji padomju sūtņa runu aplausiem nepagodināja.

Chruščeva uzbrukumi Albānijai Maskavā un sūtņa Červonenko atgremojums Pekingā izsaukuši asu pretpadomju reakciju kā Albānijā, tā komūnistu Ķīnā.

O Somijā. Belgrades neitrālo konferences delegātu gļēvā un gandrīz nedzirdamā reakcija pret Padomju Savienības atomieroču mēģinājumiem, saka somu diplomāti, atkārtoti pārliecinājuši Chruščevu, ka pasaulē šodien, tāpat kā visos laikos, vislielākais respekts ir pret militāru pārspēku. Ar to izskaidrojams arī atjaunotais Maskavas spiediens *pret Somiju. Viens no Padomju Savienības iecerētiem rezultātiem* — piespiest somus parakstīt miera līgumu ar Austrumvāciju un atzīt Pankovas komūnistu valdību.

Ontario provinces gubernātors Keiler Mackay iepazīstina ministru prezidentu J. Robartu ar „Latvija Amerikā" redaktoru A. Kundratu.

ZIEDOSIM KAŖA INVALIDIEM!

1) Ziemsvētku veltēm un palīdzībai mūsu kaŗa invalidiem Eiropā un citās zemēs. 2) Veterānu atpūtas nama „ROTA" izbūvei. 3) LKIA bibliotēkai. 4) Brāļu kapu fondam.

LĀČPLĒŠA svētki ir arī kaŗa invalidu diena, tāpēc ziedosim ap LATVIJAS valsts svētku laiku. Neaizmirsīsim, ka mūsu ceļu uz brīvību viņi sedza ar saviem augumiem.

Ziedojumi sūtāmi kasierim: Mr. E. DRAVENIEKS, 81 CABRINI BLVD., NEW YORK 33, N. Y. Ziedotāji saņems pretī žurnālu „KAŖA INVALIDS" Nr. 5.

LKIA ir inkorporēta palīdzības organizācija, tāpēc ziedotās summas var atskaitīt ienākumu nodokļu deklarācijā.

VISUS KAŖA INVALIDU ATBALSTĪTĀJUS UN LABVĒĻUS SVEICAM LĀČPLĒŠA UN VALSTSSVĒTKOS!

LKIA Amerikas zemes valde.

LATVIJA

Nr. 90. SESTDIEN, 1961. GADA 11. NOVEMBRĪ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par vienu collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Draugi grib mūs asimilēt.
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt.
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS.

KANADĀ

TORONTO

● Amerikas latviešu teātra Vašingtonas ansamblis viesosies Toronto ar Anšlāva Egliša komēdijas „Omartija kundze" viesizrādi sestdien, 25. novembrī, plkst. 8 vak., Komercskolas auditorijā, 570 Shaw St. Režisors O. Uršteins, skatuves gleznotājs H. Gricēvičs. Aktieri: M. Zīlava, H. Prince, M. Freivalde, O. Uršteins, O. Parņickis, K. Ģērmanis, J. Neimanis. Biļetes iepriekšpārdošanā Lotus puķu veikalā un izrādes dienā pie ieejas, no plkst. 7 vakarā.

● Kanadas DV teātra izrāde „Gatavības apliecība" sestdien, 11. novembrī, plkst. 7.30 vak., Sv. Andreja baznīcas zālē.

● Organizāciju pārstāvju un koncertapvienības abonentu sanāksme notiks svētdien, 12. novembrī, plkst. 5.00 p.p. Sv. Jāņa draudzes namā, 200 Balmoral Ave. Pārrunās svarīgus jautājumus, kas saistīti ar koncertapvienības turpmāko pastāvēšanu.

● Bērnu un jauniešu vasaras nometņu vadītāju kursu turpinājums svētdien, 12. novembrī, pl. 10.30 no rīta, DV Toronto nodaļas namā. Jauni kursanti laipni aicināti pieteikties kursu laikā uz vietas.

Toronto Latviešu biedrības sestdienas skola Latvijas valsts svētkus atzīmēs 18. novembrī, plkst. 11.00 no rīta skolas telpās, Sv. Andreja baznīcā.

Svētbrīdi vadīs māc. A.Čops. Svētku runu teiks Latvijas brīvības cīņu dalībnieks pulkvedis A. Galindoms.

Lūdzam vecākus un skolas draugus *šai svinīgajā brīdī* būt ar mums. Skolas saime.

● TLB inženieru un techniķu kopas biedri piektdien, 24. novembrī, uz Hamiltonā dzīvojošo kolēgu aicinājumu, viesosies Hamiltonā, plkst. 8.00 vakarā piedaloties turienes latviešu biedrības telpās (16 Queen St. N.) notiekošajā referātu vakarā. Referēs elektroinženieris F. A. Goba par temu „Elektriskās izolācijas izvērtēšana". Elektroinž. H. Vilks runās par Eiropas ceļojuma iespaidiem. Būs pārrunas un savstarpējas iepazīšanās vakars. Tuvāka informācija par viesošanos Hamiltonā iegūstama pie TLB inž. un techn. kopas valdes loc. R. Strazda (tel. HO 3-1083).

● Jaunās paaudzes mākslinieku Daiņa Miezāja, Visvalža Reinholda, Edgara Krūmiņa un Kārļa Langenfelda gleznu izstādi atklās sestdien, 11. novembrī, plkst. 7 vakarā, Centrālās bibliotēkas telpās. Izstādes blakus zālē notiks Veras Leinveberes - Langenfeldes (klavieres) un doc. Arnolda Šturma (flauta) koncerts. Izstāde darbosies no 11. novembra — 25. novembrim (ieskaitot) un būs atvērta darbdienās no plkst. 10.00 rītā līdz plkst. 9.30 vakarā, bet sestdienās no plkst. 10.00—6.00 vakarā. Svētdienās izstāde slēgta.

● Tautas deju kopa Dižd ancis 11. novembrī viesosies Londonā, Ont., bet 12., 13. un 14. janvārī piedalīsies tautu deju kopu un koru festivālā un sacensībās Masey zālē.

● Moto: Reiz skauts, vienmēr skauts, — teikts Kanadas latviešu skautu jendas pr-ka vad. St. Leimaņa aicinājumā bijušiem skautu organizācijas locekļiem *pulcēties vecskautu sanāksmē* 3. decembrī, plkst. 5.00 p. p., DV Toronto nodaļas namā. Šādas sanāksmes iecerētas pāris reizes gadā, un tajās piedalīties aicināti visi bijušie skauti.

● Trimdas latviešu skautu jaunievēlētā pilnvarnieku padome darbosies sekojošā sastāvā: Par pilnvarnieku padomes pr-di no jauna ievēlēts vad. V. Klētnieks (ASV). Locekļi: A. Raiskums (ASV), P. Kuzņecovs (Austrālija) un St. Leimanis (Kanada).

Centrālā goda tiesā ievēlēti: vad. K. Stunda (ASV), pr-dis; A. Ķiploks (Austrālija), I. Kažociņš (Anglija) un A. Teivens (Zviedrija).

Centrālā revīzijas komisijā: vad. V. Hāzners (ASV), pr-dis; V. Nollendorfs (ASV) un J. Deksnis (Kanada).

PATEICĪBA

Aiviekstes skautu vienības roveru dzimta izsaka sirsnīgu pateicību O. Zvirgzdgrauda kungam par izrādīto viesmīlību un naktsmājām nometnē „Rīga" roveru dzimtas sirojuma laikā.

HAMILTONĀ

● Par 18. novembra svinībām un dziesmu svētku atskaņām Hamiltonā dzīvu interesi izrādījuši TV un radio komentātori Collingwoods Reeds un Larry Hendersons, un vietējās preses pārstāvji.

Svētku runu teiks Bruno Rubess no Toronto, bet no kanadiešu goda viesiem gaida ierodamies Hamiltonas pilsētas galvu L.Jaksonu un vairākus parlamenta locekļus.

● Hamiltonas DV jau sākuši vākt ziedojumus ar 30 ziedojumu listēm Ziemsvētku akcijā. Ziedojumus vāc kaŗa invalīdiem, trūkumcietējiem Vācijā, Latvijā un Sibirijā un cīņai pret komūnismu. Ziedotāju atsaucība ļoti laba. Tuvāko nedēļu laikā nodaļa izsūtīs Ziemsvētku kartītes, šogad no Hamiltonas, un izsūtīšanas talkā pieteikušies Hamiltonas roveŗi.

THE FESTIVAL RESTAURANT,
Madison Sq. Hotel,
40 East 26th Street & Madison Ave.,
Ņujorkā,
tel. MU 3-2929.
● Vieta, kur latviešu organizācijas satiekas un pusdieno.
● Telpas visādiem sarīkojumiem.
WALTER STEPONIS.

Latvijas Amerikā pārstāvis Hamiltonā,
J. GAILĪTIS.
12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont.

Gaida Trēziņa dziedās valsts svētku koncertā.

KO DZIRDĒSIM 18. NOVEMBRĪ TORONTO?

18. novembra valsts svētku koncertā Toronto uzstāsies viena no mūsu redzamākām dziedātājām Gaida Trēziņa.

Māksliniece mūzikālo izglītību guvusi Latvijas konservātorijā, mācoties dziedāšanu Eižena Vittinga un Viktora Stotta klasēs. Vairākkārt uzstājusies Rīgas radiofona solistu pusstundās un koncertos. Kaŗa laikā piedalījusies kaŗavīru aprūpes sarīkojumos, apmeklējot ievainotos un frontes joslā esošos cīnītājus. Trimdas laikā Vācijā dziedājusi Ķelnes radiofonā un kopā ar pianistu V. Meļķi ar koncertiem apmeklējusi daudzas nometnes. 1948. gadā izceļojusi uz Angliju, kur piedalījusies visos līdzšinējos dziesmu svētkos, gan kā soliste kopkoru koncertos, gan jaundarbu koncertos. Angļu publikai devusi trīs patstāvīgus koncertus — 2 Londonā un I Oksfordā. Dziedāšanas mākslā papildinājusies pie slavenās krievu mūzikas skolotājas Tatjanas Makuškinas un arī tagad dziedāšanas studijas turpina pie operas skolas vadītājas Džonas Cross. Pašlaik atrodas plašā koncertu turnejā pa Ameriku, un nesen daļa torontiešu mūsu izcilās mākslinieces sniegumu baudīja Koncertapvienības sarīkojumā.

Plašais valsts svētku dalībnieku pulks Toronto būs priecīgs mūsu mīļo viešņu no Anglijas un cienījamo mākslinieci dzirdēt vēl reizi, izpildot mūsu redzamāko komponistu darbus.

18. novembra valsts svētku akts Toronto notiks sestdien, 18. novembrī, plkst. 8.00 vakarā, Central Technical School auditorijā, Harbord un Lippincott ielu stūrī. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

JAUNA MAIŅA NEPIECIEŠAMA

Šajā mēnesī paiet 10 gadi, kopš sāka darboties Toronto Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību vecāku padome — kopīga abām vienībām. Vēl tagad padomē čakli darbojas vecāki no dibināšanas pirmajām dienām, bet laika tecējumā daļa viņu bērni izauguši no gaidu un skautu gadiem un vai nu pārgājuši lielgaidās un roveŗos, jeb arī atstājuši organizāciju ar dziļi ieaudzinātu mīlestību sirdī mūsu Latvijai un latviskumam. Pēdējie, kaut aiziedami „tautās", vairs nezudīs latviešu sabiedrībai.

Bērniem aizejot no gaidu un skautu rindām, arī viņu vecāki jūtas savu sūtību izpildījuši vecāku padomē un aiziet no tās, atstājot aiz sevis tukšus robus. Kad dabūsim vietā tādas čaklas un nenogurstošas rokas, kā, piemēram, E. Kalniņa un P. Vāgnera kundzes, kas pēc ilgu gadu darba, kā iepriekš teicu, aizgājušas no padomes? Abu vienību augšana un kuplais guntiņu un mazskautu pulciņš (pēdējie jau sasnieguši pussimtu) tomēr dod mums cerību, ka jauni talcinieki padomes darbā radīsies, apzinoties mūsu lielā darba nozīmi ne tikai atsevišķai ģimenei, bet visai latviešu tautai.

Trešdien, 15. novembrī, plkst. 8-os vakarā, Sv. Andreja baznīcas telpās tiek aicināti visi Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību dalībnieku vecāki uz 10. gada sapulci. Sapulcē bez parastās dienas kārtības paredzētas pārrunas pie tases tējas.

Būsim modri par savu bērnu latvisko dvēseli un nākotni!

Art. Amoliņš,
vecāku padomes sekretārs.

KREDITSABIEDRĪBA PAAUGSTINA DROŠĪBU

LATVIEŠU BANKA APDROŠINĀTA PAR MILJONU DOLARIEM.

Noguldījumi Toronto Latviešu kreditsabiedrībā nepārtraukti aug. Katru dienu tai ienāk lielākas naudas summas. Tas pamudināja kreditsabiedrības vadību izšķirties par drošības ievērojamu paaugstināšanu.

Sakarā ar to šinīs dienās kreditsabiedrības valdes priekšsēdis A. Svenne un kasieris A. Putniņš parakstīja līgumu ar CUNA apdrošināšanas sabiedrību (Cuna Mutual Insurance Society) par kreditsabiedrības naudas līdzekļu apdrošināšanu līdz $1.000.000,-. Līgums ir noligts uz trim gadiem, un tas nozīmē, ka visāda veida naudas līdzekļi un dokumenti, kādi vien varētu nonākt kreditsabiedrības rīcībā, ir pārapdrošināti līdz vienam miljonam dolaru.

Kreditsabiedrības vadība ir arī jau nokārtojusi attiecīgos maksājumus ar apdrošināšanas sabiedrību, un līgums stāsies spēkā š. g. 1. decembrī. Līdz ar to *tiks izbeigts* iepriekšējais apdrošināšanas līgums, kas bija noligts kreditsabiedrības dibināšanas laikā par daudz mazāku summu ar citu sabiedrību.

Kreditsabiedrības kasieris A. Putniņš atradis veidu, kā paprāvā prēmijas maksa par šo apdrošinājumu netiks norakstīta izdevumos uz reizi, bet to norakstīs pamazām, paturot to joprojām kreditsabiedrības kapitālā.

Kreditsabiedrības vadība ir ļoti apmierināta ar šo jauno nokārtojumu, un tās biedri var būt droši, ka tiklīdz nauda vai naudas dokumenti nonāk kreditsabiedrības rokās, tā ir pilnīgā drošībā, un katra veida tās zaudējums nebūs jācieš naudas noguldītājiem. Apdrošinājums attiecas uz visām kreditsabiedrības personām, kas rīkojas ar tās naudas līdzekļiem, gan vēlētām amatpersonām, gan algotiem darbiniekiem, gan arī brīvprātīgiem darbiniekiem.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

AIZJŪRAS MĀKSLINIEKA GLEZNU SKATE HAMILTONĀ

J. Soikāna gleznu izstādi Latviešu namā atklās 17. novembrī, plkst. 7.00 vakarā. Izstāde turpināsies līdz 26. novembrim un būs atvērta katru dienu no plkst. 10 rītā līdz 9 vakarā.

Juris Soikāns dzimis Ludzā, Latvijā. Darbojies vācu un internacionālās mākslinieku apvienībās. Referents tēlotājas mākslas jautājumos K. F., Vācijā, ģen. Goppera fonda laureāts. Beidzis Latvijas Mākslas akadēmiju un studiju ceļojumos apmeklējis Itāliju, Franciju, Angliju, Holandi, Beļģiju un Vāciju. Sarīkojis vairāk kā 70 patstāvīgas izstādes: Latvijā, Vācijā, Polijā, Ungārijā, Itālijā, Francijā, Anglijā, Zviedrijā, Holandē, ASV un Kanadā. Viņa darbi atrodas daudzās privātās mākslas kolekcijās un Vācijas Bundesrepublikas Pfalcas izglītības ministrijas īpašumā. Publicējis trīs savu darbu reprodukciju mapes un vienu monografiju.

Hamiltonas izstādē būs mākslinieka jaunākie 32 darbi, darināti paša atklātajā jaunajā paletes — naža technikā, drukas krāsā, par kuriem viņš saņēmis daudz cildinošu atsauksmju vācu presē. Par mākslinieka popularitāti liecina viņa daudzās gleznu izstādes, kas šogad notikušas Minchenē, Ķelnē, Ludvigsburgā, Kaizerslauternē, Karlsruhē, Londonā, Korbijā un Bradfordā.

Novembrī šai gadā izstādes notiks: Goteborgā, Lundā, Upsalā, Stokholmā un Kopenhagenā. Interesanti atzīmēt, ka š. g. 18. novembrī notiks mākslinieka trīs izstādes vienlaicīgi: Hamiltonā, Goteborgā un Bilefeldā.

SAŠA ZIEMELIS SV. KATARĪNĒS

Linkolnas apriņķa izglītības padome rīko ik mēnesi vienu vakaru, kuŗā piedalās kaut kādu slavenu piedzīvojumu varoņi ar priekšlasījumu un filmu izrādi par saviem piedzīvojumiem. Kā pirmais šo priekšlasījumu ciklu atklāja pasaules slavenais latvietis — jaguāru mednieks Saša Ziemelis, kuŗa šķēpam par upuri kritis 31 jaguārs. Filma - lekcija saucas „White hunter of Brazil".

Zināju, ka Ziemelis latviski nerunā, tomēr mūsu angliskajā sarunā ieminējos, kā iet ar latviešu valodu. Ziemelis atbildēja skanīgā latviešu valodā: „Es saprotu visu, ko runā latviski, bet atbildēt nevaru, jo manā laikā skolās latviešu valodu nemācīja." Ziemelis Latviju atstājis 1906. gadā, skolās tad lietoja krievu valodu. Viņš varot gan sarunāties krieviski, un vāciski arī.

Neskatoties uz 73 gadiem, viņš kustībās vēl tik veikls, ka dažam mūsdienu jauneklim būtu jānosarkst. Tāds, laikam, tikai var būt vienīgais baltais cilvēks, kas jaguārus medījis ar šķēpu.

Ap 500 klausītāju vidū bijām tikai divi latvieši. Tas notika 2. novembrī.

R. Zālamans

Lai paātrinātu manuskriptu saņemšanu, laipns lūgums visu „LATVIJA AMERIKĀ" REDAKCIJAI domāto korespondenci turpmāk sūtīt uz 154 ST. PATRICK ST., TORONTO 2-B, ONT.
Abonementu maksājumiem, sludinājumiem un sarakstei ar APGĀDU paliek spēkā līdzšinējā adrese — 123 Huron St., Toronto 2-b.

Jūs variet nepiekrist

NOTIKUMI UN KOMENTĀRI

Beļģu tauta atkal reiz sadusmota par savas 85 g. v. bij. karalienes Elizabetes, karaļa Boduēna vecāmātes, izdarībām. Pazīstama ar savām simpātijām komūnistiem, viņa nesen atkal viesojās Pekingā un tikās ar Čuenlaju. Viņas sekretārs presei paskaidroja: „Mēs atzīstam tikai vienu Ķīnu, un tā tiek valdīta no Pekingas."

Arī latviešu trimdinieki ir sadusmoti par dažu kultūras darbinieku izdarībām. Daži vairākkārt viesojās Latvijā un izsaka glaimus okupantu ielikteņiem. Latviešu kaŗavīriem cīņā pret komūnismu kompromisa nebija, un arī nekad nebūs. Ja kāds tomēr kompromisus meklē, tad kaŗavīru acīs viņš ir nodevējs.

☆

Rietumvācijas saimniecības ministrs prof. Dr. Erhards, atklājot rūpniecības izstādi Berlīnē, teica:

„Man kaunā jānosarkst, dzirdot, ka ļaudis šajā laikā, kad spēle likts viss, domā tikai par vienu: vairāk pelnīt, vairāk izdot un mazāk strādāt."

Arī es sarkstu. Ne jau par to, ka latviešu trimdinieki arī censās vairāk nopelnīt, bet gan par to, ka arvien lielākas naudas summas izdod dzērienu pudelēm, bieži vien nevajadzīgām sabiedriskām izākstībām, un daudz laika velti tukšu salmu kulšanai.

☆

Liktenis mūs iesrājis svešu tautu vidū. Lai arī cik grūti vienam otram gājis, ikvienam būs bijusi kāda iespēja vērot un mācīties no svešās tautas tikumiem. Vērojumi sabiedriskajā un preses darbā tomēr liecina, ka daudzi to vai nu nav gribējuši, vai arī nav iespējuši.

Latviešu iekšējā satiksmē daudzinām par drosmīgas un goda prāta turētājas tautas piederīgajiem. *Ja paveŗamies mūsu iekšējās attiecībās*, satiksmē un arī mūsu dzīves atspoguļotājos — laikrakstos, tad jāsecina, ka viss ir piesātinājies ar uzņēmējas tautas zemāko slāņu neko neizsakošo bezpersonisko tukšumu un klišejiskām frāzēm. Pašu latviešu cildinātā drosme un goda prāts tikai retumis izspraucās virspusē.

Personīgā drosme sākas sava personīgā vājuma un apkārtnes pārvarēšanas brīdī, darot sabiedrībai zināmas savas domas un uzskatus, kaut arī apkārtnei tie būtu nepatīkami. Goda prāts pievienojās brīdī, kad teikto vai rakstīto apliecinām ar savas personas identifikāciju jeb parakstītu pilnu īsto vārdu jeb pseudonīmu politiskajos rakstos, kas varētu apdraudēt autora personīgo vai tuvinieku dzīvības.

Personīgā drosme un goda prāts prasa notikumu un sniegumu objektīvu pasniegšanu sabiedrībai. Drosmei pateikt lietas, kādas tās ir, jāpārvar personīgās simpātijas vai antipātijas, draudzību vai naidu. Drosmei un goda prātam ir jābūt arī, saņemot kritiku par darbu vai darba rezultātu. Drosmei un goda prātam jābūt, debatējot par uzskatu pretešķībām, oponenta personas respektēšanā.

Māris Olainietis

Pārdodamas
DIVAS
DZINTARA KRELLES
30 COLLAS GAŖAS,
LABĀ IZSTRĀDĀJUMĀ.
HU 8-9874, Toronto (angliski).

Toronto latviešu saimnieciskās aprindās labi pazīstamais pasākums „Mildas Flower Shop" šinīs dienās pārcēlies no 1597 Bloor St. W. uz jaunām, ērtākām telpām, 765 The Queensway. Uzņēmuma īpašnieks M. Bertulsons ar kundzi tur iegādājuši nekustamu īpašumu. Veikala jaunais telef. numurs — CL 5-7233.

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

I. Andrejsons C. L. U.
41 MUIRCREST DRIVE,
DON MILLS, ONT. — HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION Limited
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas.
Birojs atvērts 4 reizes nedēļā, Sv. Andreja baznīcas telpās, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-0568.
Pirmdienās no plkst. 3—10 vak.
Trešdienās un piektdienās no plkst. 11—3 dienā.
Ceturtdienās no plkst. 7—10 vak.
Venus puķu veikalā, 231 Roncesvalles Ave., Tel. LE 4-4645.
Pasta adrese: 280 Wright Ave., Toronto, Ont.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

10. novembrī — DV Toronto nod. gada svētki.
11. novembrī — DV teātra pirmizrāde „Gatavības apliecība".
11. novembrī — *Gleznu izstāde* - koncerts Centrālās bibliotēkas telpās, St. George / College.
18. novembrī — Latvijas valsts svētku akts Centrālā technikuma (Harbord un Lippincott ielu stūrī).
22. novembrī, plkst. 8 vakarā — etnisko grupu sarīkojums ar *ministru prezidenta J. Dīfenbēkera* piedalīšanos, Queen Elizabeth Hall — CNE parkā.
22. novembrī — Martas MacVicar, Kārļa Šūnas un Juŗa Ciruļa dziesmu (J. Poruks, T. Ķeniņš) un āriju vakars Sv. Barnaba baznīcas zālē.
25. novembrī — Vašingtonas teātŗa viesizrāde.
30. novembrī — tenora V. Salnas koncerts Koncertapvienības sarīkojumā.
2. decembrī — Irmas Kajakas - Ķeniņas Ritmikas un plastikas skolas 10 gadu svētku sarīkojums, Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
2. decembrī — Toronto Latviešu katoļu vienības tradicionālais Adventa vakars Columbus zālē.
2. dec. — Kaŗa skolas dibināšanas atceres balle, Park Plaza Hotel. Latviešu virsnieku apvienības sarīkojums.
2. decembrī, no plkst. 11.00 rītā līdz 6.00 vakarā Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās, 619 Sherbourn St., Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš - bazārs.
8. decembrī — TLB dāmu komitejas Balle — Ziemas ieskaņas Ungāru zālē, 245 College St.
9. decembrī — skautu un gaidu kopīga eglīte Sv. Andreja baznīcā.
6. janvārī — plkst. 4 p.p. strēlnieku un Kurzemes cīnītāju Ziemsvētku kauju atceres salidojums Saulainē.
10. februārī — Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienības gada svētki Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
10. februārī — vīru koŗa Viesturs koncerts un balle U.N.F. zālē.
15. februārī — Hermaņa Godesa vijoļkoncerts Koncertapvienības sarīkojumā.

HAMILTONĀ

Piektdienu vakaros — kabarē, 16 Queen. N.
18. novembrī — Lāčplēšu un Latvijas valsts dibināšanas dienu atcere un Dziesmu svētku atskaņas.

SV. KATERĪNES

11. novembrī — Daugavas Vanagu nodaļas gada svētki „Restaurant De La Salle — La Salle Napoleon Room", Fairview Mall iepirkšanās centrā, Genevas ielas un Queen Elisabeth krustojumā.
26. nov. — Daugavas vanadžu kopa, plkst. 3 p.p. rīko Ziemsvētku tirdziņu Atlanta klubā.
30. dec. — Daugavas vanadžu kopa rīko Vecgada balli, plkst. 7.30 vak. Prudhomme viesnīcas Kristalla zālē.

„LATVIJA AMERIKĀ"
PĀRSTĀVIS MONTREĀLĀ
OSKARS TRENČE,
Montreal 9, Que.
1934 St. Germain Blvd.
Tel. RI 7-2283.

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Fairier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

I. Andrejsons C. L. U.
41 MUIRCREST DRIVE,
DON MILLS, ONT. — HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION Limited
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas.
Birojs atvērts 4 reizes nedēļā, Sv. Andreja baznīcas telpās, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-0566.
Pirmdienās no plkst. 3—10 vak. Trešdienās un piektdienās no plkst. 11—3 dienā.
Ceturtdienās no plkst. 7—10 vak. Venus pūķu veikalā, 231 Roncesvalles Ave., Tel. LE 4-4645.
Pasta adrese: 280 Wright Ave., Toronto, Ont.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

10. novembrī — DV Toronto nod. gada svētki.
11. novembrī — DV teātra pirmizrāde „Gatavības apliecība".
11. novembrī — Gleznu izstādes koncerts Centrālās bibliotēkas telpās, St. George / College.
18. novembrī — Latvijas valsts svētku akts Centrālā technikumā (Harbord un Lippincott ielu stūrī).
22. novembrī, plkst. 8 vakarā — etnisko grupu sarīkojums ar ministru prezidenta J. Difenbēkera piedalīšanos, Queen Elizabeth Hall — CNE parkā.
22. novembrī — Martas MacVicar, Kārļa Šūnas un Jura Ciruļa dziesmu (J. Poruks, T. Ķeniņš) un āriju vakars Sv. Barnaba baznīcas zālē.
25. novembrī — Vašingtonas teātra viesizrāde.
30. novembrī — tenora V. Salnas koncerts Koncertapvienības sarīkojumā.
2. decembrī — Irmas Kajakas - Ķeniņas Ritmikas un plastikas skolas 10 gadu svētku sarīkojums, Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
2. decembrī — Toronto Latviešu katoļu vienības tradicionālais Adventa vakars Columbus zālē.
2. dec. — Kara skolas dibināšanas atceres balle, Park Plaza Hotel. Latviešu virsnieku apvienības sarīkojums.
2. decembrī, plkst. 11.00 rītā līdz 6.00 vakarā Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās, 619 Sherbourn St., Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš - bazārs.
8. decembrī — TLB dāmu komitejas Balle — Ziemas ieskaņas Ungāru zālē, 245 College St.
9. decembrī — skautu un gaidu kopīga eglīte Sv. Andreja baznīcā.
6. janvārī — plkst. 4 p.p. strēlnieku un Kurzemes cīnītāju Ziemsvētku kauju atceres salidojums Saulainē.
10. februārī — Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienības gada svētki Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
10. februārī — vīru kora Viesturs koncerts un balle U.N.F. zālē.
15. februārī — Hermaņa Godesa vijoļkoncerts — Koncertapvienības sarīkojumā.

HAMILTONĀ

Piektdienu vakaros — kabarē, 16 Queen. N.
18. novembrī — Lāčplēšu un Latvijas valsts dibināšanas dienu atcere un Dziesmu svētku atskaņas.

SV. KATERĪNES

11. novembrī — Daugavas Vanagu nodaļas gada svētki „Restaurant De La Salle — La Salle Napoleon Room", Fairview Mall iepirkšanās centrā, Genevas ielas un Queen Elisabeth krustojumā.
26. nov. — Daugavas vanadžu kopa, plkst. 3 p.p. riko Ziemsvētku tirdziņu Atlanta klubā.
30. dec. — Daugavas vanadžu kopa riko Vecgada balli, plkst. 7.30 vak. Prudhomme viesnīcas Kristalla zālē.

„LATVIJA AMERIKĀ" PĀRSTĀVIS MONTREĀLĀ
OSKARS TRENČE,
Montreal 9, Que.
1334 St. Germain Blvd.,
Tel. RI 7-2283.

POLITISKAIS NOSKAŅOJUMS BRITANIJĀ

VĒSTULE „LA" NO LONDONAS

Visu laiku kopš Berlīnes krizes sākuma britu laikraksti uztraucās, ka amerikāņi un vācieši pārmetot britiem pārāk „mīkstu" nostāju pret Padomju Savienību — it sevišķi Berlīnes jautājumā. Jāsaka, ka šis pārmetums bija tiešām pamatots. Patiesība bieži vien ir rūgta! . . . Bet līdz ar Padomju Savienības pēdējiem bumbu eksperimentiem britu sabiedrības noskaņojumā ir iestājusies pārmaiņa. Avīzes ir pilnas sašutuma pret krievu rīcību; „sēdētāju" demonstrācijas, kas līdz šim vērsās pret amerikāņu zemūdenēm Skotijā, tagad ir pārnesušas savu „rezidenci" uz Padomju sūtniecību Londonā. Viņu rindas gan ir kļuvušas retākas, jo atkrituši komūnisti, kuri, protams, neies demonstrēt pret Padomju Savienību.

Minētais lūzums britu noskaņojumā tomēr jāuzņem ar zināmu skepsi: tiklīdz krievi uz laiku pārtrauks savus spridzinājumus un izrādīs jel mazāko tieksmi uz sarunām, „brāļošanās" tendence Britanijā var sākties no jauna. Šīs parādības cēloņi ir plašāki un dziļāki nekā to varētu iedomāties britu psicholoģijas nepazinējs.

Bez šaubām, lielu lomu spēlē propaganda, ko krievi ļoti aktīvi un izveicīgi piekopj Britu salā — gan ar materiāliem, gan garīgiem līdzekļiem. Kā piemēru minēšu tikai vienu gadījumu. Vasarā vienā no Skotijas lielākām pilsētām ieradās demonstranti no Londonas — savā gājienā uz amerikāņu „Polaris" zemūdeņu bazēm. Negribētos ticēt, ka tā bija vienkārša sagadīšanās: demonstranti uzsāka savu sēdēšanu uz ielas tieši preti pilsētas centrālai bibliotēkai tanī laikā, kad tur vajadzēja viesoties Padomju bibliotēkāru delegācijai. Demonstrācijas vadītāju nolūks, kā liekas, bija — dot krievu viesiem iespēju izdarīt interesantus fotouzņēmumus un ziņot padomju presē, radio un televīzijā par „pretamerikānisko" noskaņojumu Britanijā un kapitālistisko valstu policijas „brutālitāti", jo pēdējā bija spiesta aiz rokām un kājām nest sēdētājus projām no ielas, lai to atbrīvotu satiksmei. Par nelaimi sēdētāji bija par dažām minūtēm nokavējušies un padomju delegācija bija jau aizvesta uz kādu citu vietu. Otrā dienā vietējās avīzēs parādījās ziņas ka skotu ogļražu apvienības vadītājs, kurš ir pazīstams kā fanātisks komūnists, izdalījis demonstrantiem nelielu naudas summu — „ceļa izdevumiem"! . . .

Padomju propaganda tiek vesta arī daudz smalkākā veidā. Lasot britu un citu tautu avīzes, rodas iespaids, ka nekur citur neviesojas tik daudz dažādu padomju delegāciju un māksliniekų kā Britanijā — un briti savukārt viesojas Padomju Savienībā — sakarā ar noslēgto kultūras vērtību apmaiņas līgumu. Padomju viesus briti uzņem ar lielāko laipnību, bet viesi dažreiz atmaksā to visai savādā veidā. Tā, piemēram, kāda krievu studentu grupa bija publicējusi padomju presē nelabvēlīgus rakstus par britu studentiem: studēt varot tikai bagātnieki, britu studenti nodarbojoties ar dzeršanu u.t.t. Britanijas universitātēs studiju nolūkos uzturas arī padomju studenti; pēdējā laikā var novērot faktu, ka tie ir rūpīgi izraudzīti, lai reprezentētu savu zemi pēc iespējas no labākās puses. Bez tam, acīm redzot, viņiem ir dots arī norādījums atturēties no pārāk uzbāzīgas propagandas — vismaz sākumā. Man gadījās sastapties sabiedrībā ar vienu no šiem krievu studentiem. Tas bija izraudzīts no krievu akadēmiskajām aprindām — ar intelliģentu seju, nevainojamām manierēm un tērpu. Sarunā viņš steidzas pasvītrot, ka esot Ļisenko teorijas pretinieks, un uz manu jautājumu par literatūru atbildēja, ka neviens mūsu laika krievu rakstnieks nesasniedz Puškina un Čechova līmeni u.t.t. Bija tomēr redzams, ka viņš uzmanīgi seko ja visam, un nekas viņam nepalika nepamanīts. Redzot tamlīdzīgus studentus un krievu mākslinieku sniegumus, atgriežoties no ceļojumiem pa Padomju Savienību, kur tie redz tikai to, ko viņiem rāda, britu inteliģence sāk domāt, ka viss, ko viņi iepriekš dzirdējuši par padomju režīmu, ir pārspīlēts.

Krievu propagandas lielākais triumfs bija Gagarina uzņemšana Londonā, kas ar šo tik asprātīgu ironiju aprakstīja rietumvācu avīzes. Ir jāpievieno viņu konstatējumam, ka tas bija lielākais masu histerijas izpaudums. Pie tam šī histerija bija pārņēmusi ne tikai vienkāršo tautas masu, bet pat angļu augstāko sabiedrību. Tas tiešām bija kaut kas neticams . . . lai neteiktu vēl vairāk! Atturīgie angļi bija zaudējuši katru mēra sajūtu: Gagarinam par godu rīkotās viesībās elegantas dāmas un kungi, to starpā ministri, konservātīvās partijas locekļi parlamentā u.c., grūstījuši padomju lidotāju šurp un turp, lai tikai nokļūtu viņam tuvāk! Uz vācu žurnālista jautājumu viens no angļu rakstniekiem (kura vārdu neminēšu) viņam atklāti pateicis: „Mums, angļiem, ir vienmēr bijusi maza vājība pret krieviem. Pat Staļins kopš 1941. gada mums bija „uncle Joe". Tā kā pirmais kosma lidotājs ir krievs, tad briti viņu uzņem ar sevišķu sajūsmu. Šī sajūsma, droši vien, nebūtu tik liela, ja lidotājs būtu kādas citas tautas pārstāvis! . . ." Nepietika ar to vien, ka kāda angliete pārāk lielā sajūsmā bija pat noskūpstījusi Gagarinu: vesela rinda britu skaistā dzimuma pārstāvju vēstulēs redaktoriem pievienojās šim skūpstam! . . . Tiešām — tālāk savas sajūsmas izrādīšanā vairs nav iespējams iet!

Liekas, ka nekad vēl britu konservātīvās valdības stāvoklis nav bijis tik grūts, kā izceļoties Berlīnes krīzei, jo tai nākas zināmā mērā peldēt pret straumi, t.i., pret britu pilsoņu noskaņojumu, neizslēdzot pat lielu daļu no saviem konservātīvajiem vēlētājiem. Lasot dažādus avīžu rakstus (pat konservātīvajos laikrakstos) un Britanijā ļoti izplatītās vēstules redakcijai, sarunājoties ar dažādu iedzīvotāju grupu pārstāvjiem rodas visai savāds iespaids: ir jāpievienojas kādas strādnieku partijas deputāta konstatējumam angļu parlamentā, ka tautas nobalsošanas gadījumā vairums britu pilsoņu teiktu: „Mēs Vācijas un Berlīnes dēļ negribam cīnīties." Te ir jāievēro apstāklis, ka britu sabiedrības vairumam vēl arvien ir liels naids pret vāciešiem (tas liekas savādi, jo Francijā, kas jau 3 reizes ir piedzīvojusi vācu iebrukumu savā territorijā, šis naids ir izzudis). Vāciešiem pārmet galvenokārt antisemītiskos ekscesus Hitlera laikā. Pa daļai lomu spēlē arī Vācijas saimnieciskā konkurence. Britu avīzes bieži runā par kompromisiem Berlīnes jautājumā, par nepieciešamību „dot krieviem kaut ko", lai varētu panākt vienošanos. Lieki būtu pasvītrot, ka „došanas" jautājums varētu apdraudēt arī Baltijas valstis, kuru iekļaušana Padomju Savienībā vēl nav atzīta. Britu avīzes un to lasītāji savās vēstulēs redakcijai censšas „saprast" krievus, jo tie jūtoties „apdraudēti" no visām pusēm.

Liela britu sabiedrības daļa vēlas mieru par katru cenu, un sauklis „labāk sarkans, nekā beigts" (better red than dead) ir tiešām ļoti izplatīts Britanijā. Britu caurmēra pilsoņa ideāls ir — saraust pēc iespējas ātrāk un vairāk naudas (tādēļ arī vajadzīgi tirdzniecības līgumi ar komūnistu zemēm) — un baudīt dzīvi (klasiskais britu „enjoy life") . . . lai apkārt notiek, kas notikdams. Liela britu daļa savā konservātīvismā vēl nav atsvabinājusies no „insulārā" domāšanas veida: viņi domā, ka Britanijas ģeografiskais stāvoklis, kas līdz šim ir glābis viņus no kaŗa vētrām, spēj pasargāt viņu salu no tām arī uz priekšu. Pat intelliģenti angļi naīvi tic, ka „sputņiku" un atombumbu laikmetā, kaŗa gadījumā Britanija varētu palikt neitrāla. Daudzi domā, ka Britanija ir vēl tikpat stipra kā savas koloniju imperijas laikā un spēs visiem likt respektēt savu neitrālitāti.

(Nobeigums 6. lpp.)

BRUKLINĀ ZIED CEŖIŅI UN ĶIRŠI...

(VĒSTULE „LAVIJAI AMERIKĀ" NO ŅUJORKAS.)

Sauciet šo gada posmu, kā nu vien gribat: atvasara, indiāņu vasara, „Altweibsommer", vai kā citādi. Man patīk visi šie apzīmējumi, jo patīk pati atvasara. Ir jau novembris, bet kas par to, ja [illegible] pavēlu? Vakar biju botāniskajā dārzā, kas norobežojas tepat aiz stūra, pie nākamā ēku bloka, — un pārsteigts skatīju otrā pavasara brīnumu... Proti, viens zilo ceriņu krūms bija nepārprotami sadomājis nodemonstrēt savu otro jaunību un skaisti ietērpies [illegible] ziedi kombinācijā [illegible] tādu kā pusneticamu, sirreālistisku gleznu. Sākdams tomēr redzētajam ticēt, gāju atpakaļ paskatīdamies lēnām uz rožu dārza pusi. Vēlīnās rožu šķirnes pašreiz vēl cēli paceļušas savas daudzkrāsainās galvas. Dzeltenās, sarkanās, baltās un rozainās rozes [illegible] izplata gluži kā rožlapu tējas smaržu, kādu to mums, bērniem, kādreiz Vidzemē vārīja vecmāmiņa. Piparmētras, kumelītes un liepziedi jau nu bija pārāk labi pazīstami.

Šeit botāniskajā dārzā ir ierīkots arī īpašs medicīnisko zālīšu nodalījums, kur tāpat redz savus aromātu ostītājus, kas dažkārt paslepus noplūc pa lapiņai, riskēdami ar naudas sodu un citām barga un taisnīga likuma vajāšanām...

„Ziedošais ceriņu krūms novembrī" nebija vienīgais pārsteigums. Divi ķiršu kociņi arī laikam ar nodomu bija sajaukuši kalendāru, jo stāvēja laipni smaidīdami pilnos ziedos, gluži kā aprīlī.

Dārza apciemotājos, blakus iezemiešiem, daudz agrāko eiropiešu, bet nāk arī no citām pasaules malām. Tā japāņu dārzā, kas ir atkal viens paplašs iežogots nodalījums, ierodas arī pa īstam japānim. Vispār man dažreiz patīk klausīties un praktizēties dažādās „lingo", kā amerikāņi pa jokam sauc valodu. Nesen, vienā svētdienas pēcpusdienā, ieraudzījis pazīstamu jugoslāvu šacha meistaru mazā kompānijā soļojam pa ķiršu aleju, pieklājīgi piegāju klāt un iesāku viņu valodā: „Kako ste? Dobro veče! Ņema ništa?" Šie priecīgi atbildēja un, lai gan sapratu labi ja pusi, sarunu biju spējīgs turpināt diezgan ilgi, iekāms vajadzēja pāriet uz angļu, vācu, krievu un franču.

Itāļu mēlē jūtos vēl drošāks kā jugoslāvu. Reiz gadījās humoristiska atkaliepazīšanās ar itāļu ģimeni, kuras abus pieaugušos locekļus, vīru un sievu, izrādījās, biju pazinis jau Vecajā Pasaulē pirms kādiem divpadsmit gadiem. Toreiz viņi bija tikko [illegible], bet uz Jauno Pasauli pirms pāris gadiem brauca jau [illegible], ar zēnu un meitenes pavadībā. [illegible] šos abus bērnus tepat, Bruklinā, sarunājamies itāliski. Bērni ko nebūt man jautāja angliski, bet atbildēju itāliski.

Tad pienāca vecāki, un skuķēns, uz augšu palēkdamies, tikko paspēja paziņot: „Mammina, mammina, signore parlare italiano...", kad mēs, lielie, jau sazīmējām aizmirstos sejas vaibstus, atskanot dažiem pārsteiguma izsaucieniem. Atkal viens gadījums, kaut arī citādi būtu [illegible] un neievērojams, kad eiropietis sastop eiropieti, kur tacu [illegible] robeža starp ziemeļniekiem un dienvidniekiem šķita itin kā plašāka.

Negribētu būt sevišķi zobgalīgs. Izsmējīgs jau pavisam nē. Tak angļu valodas „antifonētismam", loģikas trūkumam, visādiem archaismiem nevaru un nevaru pierast. Tāpat kā pirmajā dienā Ņujorkā, kad dzirdēju dažus spēka vīrus debatējam par „baenks, gaengsters aend laend", arī tagad reizēm ienāk prātā piebaldzēna pamācība: „Aēzi, kam tu baēzi savu kaēju skretelē (ritenī)?..." Ne jau velti Bernards Šovs un citi domājoši gari pašu angļu un amerikāņu vidū pūlējās panākt reformas. Ne jau velti top cilāta un pārcilāta ideja pāriet uz decimālo sistēmu svaros, mēros, bez tam Anglijā arī naudas sistēmā.

Bet — diezin, vai ir lietderīgi tik daudz prātot par augstām un dižām pasaules lāpīšanas problēmām? Tad jau daudz nekaitīgāka vaļas brīžu nodarbe būtu priecāties par atvasaras ziediem.

Mana māte no Latvijas raksta, ka mūsu pilsētas mājas vecajā dārzā nupat oktobra beigās uzziedējušas vijolītes, un kaut kur kaimiņos ziedot ābele. „Dabā kaut kas izlēcis no sliedēm," viņa raksta. Gara acīm redzu, kā mana māte, kā tūkstošiem mūsu mātes un tēvi tur iet dienu no dienas, gads pēc gada, tapdami sirmāki un vājāki, un viņu skaits mazinās. Nāk jauna audze vietā, kā tur, tā te — trimdā, kaut arī mēs, spēka gados esošie, gribam šo un to teikt un mācīt. Droši vien, mēs to arī spējam, mums nav jācenšas uzziedēt rudenī, jo — rudens mums vēl nav pienācis.

Jānis Pamiljens

KORPORĀCIJAS FRATERNITAS LIVONICA

35 gadu pastāvēšanas jubileja ar trimdā atjaunotā vapeņa un karoga iesvētī bija pulcējusi pāri 200 dalībnieku Shermaņa viesnīcas (Čikāgā) Ludviķa XVI skaistajā zālē. Seniora L. Rozentāla vēsturiskajam atskatam par korporācijas gaitām sekoja filistra V. Liepas uzruna vapeņa atklāšanai un svētbrīdis filistra māc. A. Kalnāja vadībā, kurš akcentēja jauna un gaišāka posma iestāšanos korporācijas dzīvē, jo atjaunotie ārējie simboli uzskirjumu lapaspusi pilnīgākai un saliedētai darbībai nākotnē. Kā viesu, tā apsveicēju pulkā, gan personīgi, gan rakstiski, bija visu korporāciju pārstāvji, to skaitā arī sieviešu studentu korporācijas un Šveices studentu korporācijas prezidents. Korporācijas dāmu komitejas vārdā velti un ziedus pasniedza F. Stāla, bet studenšu korporāciju pārstāves jubilārei sumināja ziediem. Korporācija Lettonia savu vēlējumiem pievienoja sudrabā kaltu kausu. Oficiālai daļai sekoja kopīgs cienasts un svētku balle. Dziesmās un sirsnīgā sadraudzē aizritēja stundas pāri pusnaktij. Daudziem svētku dalībniekiem lielie attālumi nebija par šķērsli, lai pēc daudz gadiem atkal satiktos kopīgu domu, mērķu un mūžam kaltas draudzības gaisotnē.

A. V.

Savienotās VALSTIS

ŅUJORKA

Ņujorkas latviešu nama iegādes komiteja saņēmusi iemaksas pajām. Komiteja aicina ikvienu tautieti sekot šim piemēram un iegādāties pajas.

Ņujorkas latviešu organizāciju padome savā pēdējā sēdē 2. novembrī nama komitejai atvēlēja 150 dolaru pasta izdevumiem un aicinājuma nodrukāšanai. Aicinājumu drukās 6000 eksemplāros, un nav paredzams, ka tos visus varēs izsūtīt. Ņujorkā un apkārtnē nedzīvo tik daudz latviešu ģimeņu, lai visus nodrukātos eksemplārus varētu izmantot.

18. novembra piemiņas aktā Ņujorkā uzruņu teiks republikāņu darbinieks Pauls Fino, kas kandidēja arī Ņujorkas pašvaldību vēlēšanās.

Gandrīz 300 apmeklētāju bija pulcējušies Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudzes Frīportas dāmu komitejas rīkotā Mārtiņu vakarā 4. novembrī, Frīportā. Vakaru vadīja režisors J. Šāberts, ar dziesmām kuplināja V. Ģedulis, bet sevišķu atzinību izpelnījās Dienvidņūdžersijas Latviešu biedrības dejas kopa par tautas dejām.

Svētdien, 5. novembrī slēdza Annas Dārziņas gleznu izstādi Latviešu mākslas un daiļamatniecības salonā, Bronksā. Nedēļas laikā izstādi apmeklējuši ap 500 apmeklētāju, un no 24 izstādītām gleznām pārdotas 3, vairākas aizrunātas.

Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudze izsūtījusi saviem draudzes locekļiem aicinājumu pieteikt brīvprātīgos maksājumus nākošajam gadam, pievienojot arī pārskatu par šinī gadā maksāta un izpildāmo kartīti nākamajam gadam. Pārpratumu draudzes locekļos radījusi atzīme, ka nav nokārtots vēl ziedojums Ziemsvētku aploksnē, kas pārskatā uzdots kā nenomaksāts. Šīs aploksnītes draudze izsūta tikai uz Ziemsvētkiem, un tas dažā draudzes loceklī radījis sarūgtinājumu.

Draudzes minimālā nodeva ir gadā $20,- vīriešiem, $15,- sievietēm, bet atkarībā no iespējas un vēlēšanās, daļa draudzes locekļu šo minimālo nodevu paaugstina.

Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudzes palīdzības fonds 2. novembra sēdē piešķīra summas palīdzības darbam sūtījumiem aiz dzelzs aizkara un veco ļaužu iepriecināšanai Ziemsvētkos Vācijā un Austrijā. Palīdzības fonda ziedojumu akcija tikai sākusies, bet vērojams, ka draudzes locekļi neatsakās no ziedojumiem. Ienācis uz 1. novembri gandrīz 1500 dolaru. Nolēma iemaksāt ALA's veco ļaužu fondā 50 dol., bet vispārējās luterāņu baznīcas palīdzības akcijā Helping Hand 100 dolaru.

Sebru ģimenei Bronksā miris dēls Jānis Ēvalds Sebris 2. novembrī, apbedīts 5. novembrī. Pūpolu svētdienā šai ģimenē mira meita. Abi bērni bija smagu slimību piemeklēti un slimoja vairākus gadus.

ROČESTRA, N. Y.

Latvijas proklamēšanas atcere sestdien, 18 novembrī, Miera draudzes baznīcā, Caroline un Mt. Vernon ielu stūrī. To ievadīs ar dievkalpojumu plkst. 6.00 mācītāja T. Zīraka vadībā, piedaloties dziedonei Lilijai Gleškei (soprāns) un Skaidrītei Staklei (ērģeles). Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējā zālē svētku akts ar draudzes priekšnieka H. Mālmaņa *ievadvārdiem, psich. doktoranda* J. Dragūna svētku runu, koncertu un deklamācijām. Noslēgumā sadraudzīgs cienasts no līdznestiem groziņiem.

Draudzes dāmu komitejas agrīnais Mārtiņu vakars bija pulcējis daudz dalībnieku, arī no Sirakūzām un Jutikas. Ķekatniekus šoreiz aizstāja „moderna" dāmu cepuru modes skate, kurā izcēlās atomlaikmeta saturns. Sarīkojums izskanēja priecīgā gaisotnē un tas dos krietnu ārtavu dāmu komitejas palīdzības darbam. Treju vinnestu laimētājos bija B. Rūdolfa, inž. J. Liepiņš un A. Karlsons.

Jura un Brigitas Rūdolfu ģimene sacerojusi ar pirmo atvasi dēlu Kārli Viktoru.

Draudzes svētdienas skolas darbā iesaistījušies I. Timrots un A. Niedols.

Laikā no 24. līdz 27. novembrim Luterāņu akcijas ietvaros notiks lietotu drānu vākšana. Savākšanas vieta Erie preču stacijā pie pilsētas bibliotēkas, no plkst. 5.00—9.00. Tautieši aicināti piedalīties šai akcijā, kas iekļaujas luterāņu palīdzības darbā ārpus Savienotajām Valstīm.

Krusta draudze kopā ar Daugavas Vanagu organizāciju vāks ziedojumus Ziemsvētku palīdzībai.

KALAMAZŪ

DV apvienība, pēc iepriekšējo gadu parauga, no 15. novembra līdz 15. decembrim izdara ziedojumu vākšanu trūcīgo atbalstam Ziemsvētkos. Apvienības valde lūdz tautiešus iemaksas izdarīt aprūpes lietu kārtotājam R. Ozolinam, 3016 Santos ielā, Kalamazū, telefons FI -97355.

Ksenijas Brantes koncerts, sarīkojumu *abonentu cikla* ietvaros notika 4. novembrī Stetson kolledžas zālē.

DV vīru koris diriģenta J. Zuikas vadībā, 11 novembrī sniegs koncertu Detroitā, bet 18. novembrī kuplinās Latvijas valsts svētku aktu Saginavā.

Tieši no savas saimniecības svaigu medu, ar vai bez šūnām, un ābolus pārdod V. Staģis, 9835 HJ ielā, telefons MO-54286.

GRAND RAPIDI, MIČ.

Kaut arī Anšlāva Eglīša komēdijas Omartija kundze izrāde iekrita darbdienas vakarā, taču grandrapidiešiem tā radīja īsti svētdienīgu noskaņu un, protams, daudz omulības un veselīgu izsmiešanos. Izrāde notika Lediju literārā kluba telpās un, šķiet, ka apmeklētāju skaita ziņā bija sasniegts rekords. Tas liecina, ka latviešu skatītājs vēl arvien ciena labu teātri un apmeklētu šādas izrādes biežāk. Noslēgumā bija daudz sumināļumu, un, lai gan izrāde jau aizvadīta, par to šinī latviešu kolonijā runās diezgan ilgi.

Grand Rapidu latviešu biedrības pilnsapulce 12. novembrī, plkst. 3.00 p.p. Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzes sabiedriskajās telpās, 111 Burton S. E. Galvenie darba kārtības punkti: Noteikumu pieņemšana par līdzekļu sagādi biedrības nama iegādei un nekustama īpašuma jautājums. Biedriem piesūtīti arī noteikumi par līdzekļu sagādi, ja sapulce izšķirtos par nama celšanu vai atbilstoša objekta pirkšanu.

Daudz un dažādus sarežģījumus rada tie draudžu locekļi vai organizāciju biedri, kas savas dalības maksas, resp. biedru naudas kārto gada beigās, t. i., par notecējušo laiku, vai sliktākā gadījumā ļauj parādam iekrāties 2—3 gadus. Neparastu čaklumu parādījis šinīs dienā kāds Grand Rapidu latviešu *biedrības biedrs, kas samaksājis biedru* naudu 5 gadus uz priekšu un izteicies, ka labprāt dotu vēl savu ārtavu biedrības nama celšanai, ja izšķiršanās no biedru puses būtu pozitīva.

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzē kristīta Baiba Aina Dāvidsone, Arvida un Annas meita. Kūmi — Guntis un Baiba Brūņi.

Mākslinieka Otto Grebžes gleznu *izstāde notiks* Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzes baznīcas sabiedriskajās telpās, Burtona ielā 111 no 18.—26. novembrim. Izstādes atklāšana valsts svētku dienā, 18. novembrī, un tā būs atvērta darbdienās no plkst. 7—10 vakarā, bet svētdien, 19. novembrī, un sestdien, 25. novembrī, no plkst. 1 dienā līdz 10 vakarā.

Cildinošas atsauksmes par Dziesmu vairoga koŗa koncertu Grand Rapidos no vietējās amerikāņu publikas turpina ienākt jo plašā skaitā, un tieši no tādu aprindu ļaudīm, kas spējīgi dot savu vērtējumu šinī mākslas nozarē. Grūti gan vērtēt, cik daudz amerikāņu noklausījās šo koncertu, bet, liekas, to skaits bija diezgan paprāvs. Liela nozīme šinī virzienā bija koncerta reklāmēšanai televīzijā, radio un vietējā presē, kur runātāji un darītāji sastapās ar sirsnīgu atsaucību. Sevišķu pateicību par jauko mākslas sniegumu koris saņēmis no vietējā mūzeja direktora, kas savā vēstulē raksta, ka vārdi nav bijuši svarīgi, bet bagātīgā mūzikalitāte un izcili skaistās latviešu melodijas. Protams, par to visvairāk iepriecināti paši koŗa ļaudis, kas tiem dod arī jaunu sparu savu kultūras darbu turpināt. Koŗa koncerti šinī sezonā vēl paredzēti Čikāgā, Saginavā un citur.

V. Z.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

12. novembrī, plkst. 9.30 no rīta, Bronksas Sv. Toma baznīcā, māc. A. Ozols; plkst. 1.00 p. p. Frīportā, Kristus baznīcā, māc. O. Gulbis; plkst. 2.00 Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš, Dziesmuvaras koris, diriģents Bruno Skulte; plkst. 5.15 Džamaikā, Mūsu Pestītāja baznīcā, māc. R. Zariņš; svētdienas skolas priekšnesumi.

18. novembrī, plkst. 1.00, Betlemes baznīcas zālē svētdienas skolas dievvārdi un akts. Vakarā kopīgais Latvijas valsts svētku akts un koncerts Vebstera zālēs, Manhatenā.

19. novembrī dievkalpojumi Latvijas neatkarības atcerei; plkst. 2.00 p. p. Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš; plkst. 2 p.p. Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā ar dievgaldu, māc. O. Gulbis; plkst. 6.00 Bronksas Sv. Toma baznīcā, māc. A. Ozols.

Čikagas latviešu ev. lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

Svētdien, 12. novembrī, plkst. 10.00 svētdienas skola, plkst. 11.00 dievkalpojums. Māc. A. Rautenšilds. Pirms un pēc dievkalpojuma Mārtiņa bazārs.

LOSANDŽELOSĀ

Dienvidkalifornijas draudzē, 2450 Griffin Ave., L. A. 31. dievkalpojumi:

12. novembrī, plkst. 11-os no rīta Lāčplēša diena. Māc. E. Caune.

19. novembrī, plkst. 11-os no rīta Valsts svētku dievkalpojums. Soliste Milda Grimma - Štrause. Ērģeles doc. Hugo Štrauss. Māc. Elmārs Caune.

26. novembrī, plkst. 11-os no rīta Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Spredikos mācītāja amata kandidāts Ivars Gaide, kas reizē piedalīsies kā solists (tenors) dievkalpojumā. Pēc dievkalpojuma — draudzes 11. gada svētki draudzes zālē ar kafijas galdu. Referēs L. Vilks.

„KATRAM DZĪVĒ JĀPROT NOSTĀTIES UZ SAVĀM KĀJĀM,' BET JA ŠO KĀJU VAIRS NAV...

DAŽAS AINAS NO ZIEDOJUMU VĀKŠANAS AKCIJĀM SAVIENOTAJĀS VALSTĪS.

Rudens posmā Sav. Valstīs jau notikušas dažas ziedojumu vākšanas akcijas. Tās izveduši vai turpina lāčplēši, kaŗa invalidi, un drīz tiem pievienosies Daugavas vanagi. Pēdējie, protams, palīdzības darbu un ziedojumu vākšanu izvērsuši līdz šim visplašāk, un līdzīgā garā tas tiek un tiks turpināts nākotnē. Visiem vācējiem ir cildens mērķis: sagādāt līdzekļus tiem, kam palīdzība visnepieciešamākā — vai tie būtu bij. kaŗavīri ar dragātu veselību, invalidi, vecie lāčplēši, nespēkā apguruši tēvi un mātes... Gaida arī tie, kas vēl vergo Sibirijas tundrās, un citi, vadīdami nožēlojamu posta dzīvi mūsu dzimtenē.

Gods, kam gods nākas. Savienotajās Valstīs latvieši, kā skaitliski lielākā latviešu grupa un labāk situēti, aizvadītajos gados augšminētām ziedojumu vākšanām, šķiet, devuši visvairāk, rēķinot arī procentuālā ziņā. Tomēr savāktās summas varēja būt vēl daudzkārt lielākas, ja vien tautieši parādītu atsaucīgākas sirdis un plašāk pavērtu makus.

Ar cieņu jāpiemin tie, kas atsaucās uz katru aicinājumu, kas izstiepj devīgu roku un neliedz savu ārtavu ne lokālām, ne vispārējām vajadzībām. Tomēr dažreiz tā savādi paliek, sastopoties ar ļaudīm, kuru ieskats — „nevienam ne centa!" Tad seko dažādi paskaidrojumi, taisnošanās un principu meklēšana. Lai runā daži fakti. Turīga tautieša mājā, ar peldbaseinu, kas jau izmaksāta, ierodas ziedojumu vācējs un lūdz kādu ārtavu par labu kaŗa invalidiem. Seko diezgan neveikla atrunāšanās, ka mājās vakar bijusi „partija", tādēļ šis ziedojumu vācējs bijis tāds kā traucētājs svētdienas rītā, kad ilgāk gulējuši. Lai pienākot otru reizi, kad šī otrā reize varētu būt, to „laipnais" tautietis nav varējis pateikt.

Citā vietā ziedojumu vācējs ar mājas īpašnieku saskrienas tieši durvīs. Ātri tiek izteikta vajadzība. Bet atbilde ir, ka šoreiz ļoti jāsteidzoties, jo uz ielas gaidot iedarbināta mašīna. Skaidri arī noprotams, ka, apmeklējot nākotnē, panākumu nebūs. Visai ērti ar saviem tautiešiem aprunāties darba vietās, un, kur to skaits lielāks, ziedojumu liste pildās un zaļo dolaru skaits aug. Viens tomēr saka: „Mēs jau mājās šai vajadzībai noziedojām 10 dol." Patiesībā šī liste ir vienīgā zināmā pilsētas rajonā. Otrs 2 māju īpašnieks neveikli pasmaida un paskaidro, ka šoreiz neesot liekas naudas.

Rūgtākos vārdus tomēr izteicis kāds jauneklis, pie tam ar zināmu bravūru un pārākuma apziņu. Viņš šinī zemē ieguvis izglītību un nobeidzis arī kaŗa dienestu. Ziedojumu vācēju viņš noraidījis ar gaŗu morāles skandināšanu un nobeigumā uzsvēris: „Dzīvē katram jāprot nostāties uz savām kājām."

Kā pozitīvu gribētos izcelt gadījumu kādā latviešu kolonijā, kad atraitne no sava ietaupījuma bija ziedojusi jauniepirktās baznīcas izdaiļošanai $500.-. Daudzi šādu rīcību apzīmēja par mētāšanos ar naudu.

Dažādās ziedojumu akcijās Savienotajās Valstīs bijušas un būs arvien daudz devīgu roku, bet būtu nepareizi, ja, izceļot atsaucību, noklusētu tos gadījumus, kurus varētu raksturot par skopumu, vai dancošanu pēc dolaru velniņa stabules.

Simjūdu Mārtiņš

LASĪTĀJU vēstules

KAS SPIEŽ TORONTO LATV. KONCERTAPVIENĪBU RĪKOT INTERNACIONĀLUS KONCERTUS?

Latvju dziesma, sērdienīte,
Tevi kungi nemīlē.

Ja pagājušajā sezonā neviens koncerts neizpalika bez svešstautiešu mūzikas, tad šoreiz šai lietai uzlika vainagu.

Gaidas Trēziņas koncertā puse programmas bija cittautu mūzikas. Kur palikušas mūsu skaistās dziesmu pērles — latviešu tautas dziesmas? Arī pie jaunām komponētām dziesmām — T. Ķeniņa vārdiem runājot — ir vajadzīgas pārdomas un izpratne.

Šeit man jāpievienojās māc. A. Lūša domām, ka mazais cilvēks netiek ievērots.

Pēteris Ziediņš

VAI GRAND RAPIDU LATVIEŠU B-BA CELS JAUNU NAMU?

Grandrapidieši savu biedrības namu šinī kontinentā ieguva kā vieni no pirmajiem un to apsaimniekoja apm. 10 gadus. Biedrības namam tomēr bija savāds liktenis. Mičigenas valsts ceļu departaments namu atsavināja savām vajadzībām, resp. noplēšanai un drīz vien pār vietu, kur stāvēja „latviešu māmuļa", ripos nebeidzamas auto straumes. Biedrības valdei virzot lietu caur tiesu, no ceļu departamenta izdevās iegūt dažus tūkstošus klāt. Nolīdzinot visus parādus un samaksājot atlīdzību advokātam, biedrība savā bankas kontā var skaitīt turpat 20.000 dolaru.

Pēdējos pāris gados, kad nāca zināms atsavināmā nama liktenis, biedrības valde sāka intensīvu darbu, lai apskatītos un izraudzītu citu īpašumu. Šinī laikā tā apskatījusi kādus 20 īpašumus, kuru cena svārstījusies no 18.000 —100.000 dolariem. Tomēr nevienu no tiem biedrības valde nav varējusi atzīt par pērkamu — augstās cenas vai lielo pārbūves izdevumu dēļ.

Saskaņā ar biedru sapulces ieteikumu valde ir nodibinājusi īpašu nama būvkomisiju, kur darbojas O. Leimanis, A. Linde, S. Dziļums, H. Ķerpe un P. Kalniņš, kas kopā ar biedrības valdi, revīzijas komisiju un dāmu komiteju noturēja kopēju paplašinātu valdes sēdi. *Apsveŗot dažādus viedokļus un iespējas, šis paplašinātās sēdes* dalībnieki pieņēma lēmumu: Ievērojot to, ka līdz šim nav izdevies atrast lietotu nekustamu īpašumu, kas savas cenas un pārbūves izdevumu dēļ būtu pieņemams biedrības turpmākajām vajadzībām, un ka papildus līdzekļu sagāde ir nepieciešama kā lietota nama iegādei, tā arī jauna nama būvei. — ir jākopo spēki un darbība jauna biedrības nama būvei, ja vien līdz būves uzsākšanai neizdotos atrast izdevīgi pērkamu lietotu nekustamu īpašumu. —

Biedrības valde bija lūgusi arī latviešu architektus izstrādāt jauna nama būves plānu un maksas aprēķinus, un sēdes dalībnieki varēja iepazīties ar arch. A. Lindes izstrādāto idejisko skici un maksas aprēķinu jaunceļamam biedrības namam. Šī maksa, ja daži iespējami būvdarbi tiktu izvesti brīvprātīgas talkas kārtā, bija aplēsta no 35 — 40.000 dol., atkarībā no nama lieluma un vietas.

Kur ņemt iztrūkstošos apm. 15. — 20.000 dolaru? Arī par to konkrēti lēma paplašinātā valdes sēdē, un par piemērotāko veidu atrada aizdevumu vākšanu, izdodot aizdevējiem īpašas parādu zīmes ar līdzīpašnieku tiesībām uz būvējamo namu. Tāpat izraudzīja komisiju (J. Geriņu, J. Andersonu un O. Leimani), kas tuvāk izstrādās *aizdevumu vākšanas noteikumus*, atmaksas kārtību, u.t.t.

N. Bojārs. Ph. D

VAI AMERIKĀŅI PANĀKS KRIEVUS RAĶEŠU ZINĀTNĒ?

III

PIESARDZĪBA, VILCINĀŠANĀS UN HAMLETA LOMA

NASA telpas lidojumu centra direktors Dr. Wernherns von Brauns nesen teica sarunā ar korespondentu Lewis: „Piesardzības un drošības noteikumi ceļojumam uz Mēnesi var būt visvisādi. Lindbergs jau nesūtīja sev pa priekšu mērkaķi! Ja mēs uzstādīsim pārāk augstus piesardzības noteikumus, mēs varam paši sevi izslēgt no sacensības."

Ja amerikānis Lindbergs, kas pirmais pārlidoja Atlantijas okeānu, būtu gaidījis, kamēr uzbūvē lidmašīnas ar autopilotu, kas droši var pārvest mērkaķi okeānam, lai nebūtu cilvēkam jāriskē dzīvība pirmajā lidojumā, tad gan kādas citas valsts pilots būtu šo risku uzņēmies un aizsteidzies priekšā amerikāņiem. Rainis taču teica: „Nāvei pār to nav varas, kas no tās nebaidās". Šodien Amerikā netrūkst drošsirdīgu lidotāju - astronautu ar Lindberga drosmi. Lieta ir tā, ka viņi nav tie, kas izstrādā piesardzības noteikumus.

Amerikāņi vispirms virs zemes, laboratorijās, „simulē" tādus apstākļus kā pasaules telpā — tukšu telpu, kur pārbauda gaisu necaurlaidīgus tērpus, sejas aizsargus, staru iedarbību, astronautu izturību pret paātrinājumu, tad izmēģina kādu telpas raķetes modeli vairākas reizes, līdz beidzot atļauj cilvēka pirmo braucienu pasaules telpā. Mērkaķim pieder telpas Kolumba gods. Krievi, kā to saka Dr. Brauns, daudz nerūpējas par šādiem drošības noteikumiem. Tas ir pilnīgi neticami, ka līdz šim krieviem neviens raķetes mēģinājums nebūtu neizdevies. Acīmredzot, ja kāda telpas raķete neizpilda savu uzdevumu un pacelšanās laikā iet bojā, krievi to vienkārši noklusē. Amerikāņi nevar atļauties skandālu, ko saceltu laikraksti, jo kāds astronauts ietu bojā, — lai gan katru garo nedēļas nogali simtiem cilvēku mirst katastrofās uz lielceļiem. Tāpēc amerikāņu „robota" raķete ir aplidojusi Zemeslodei un sekmīgi nolaidusies, bet Zemes aplidotāju - kosmonautu gods vēl pieder tikai krieviem. Šo pārspīlēto noteikumu dēļ, Dr. Brauns salīdzina amerikāņu astronautu stāvokli ar auto braucēju, kuram būtu jāpiedalās auto sacīkstēs ar tādu noteikumu, ka viņam kā vienīgajam būtu jāietur 60 jūdžu stundā ātruma robeža.

Vašingtonā ir dzirdamas senātoru balsis, kas kritizē jaunās valdības vilcināšanos un nedrošību ārpolitiskos jautājumos. Piemēram, par Kubu saka, ka tur vai nu nevajadzēja invāziju pieļaut, vai arī nevajadzēja atraut brīvprātīgiem kubiešiem flotes un aviācijas atbalstu tik īsu brīdi pirms desanta sākuma, jo morālisko atbildību par šo pasākumu tik un tā bija jāuzņemas Savienotajām Valstīm, bet brīvprātīgos atstāja pasaules apsmieklam un Kastro nežēlīgai atriebībai. Vai tāpēc ir brīnums, ka daži augstāki NASA ierēdņi baidās no Hamleta politikas arī attiecībā uz nākotnes financiālo atbalstu Mēness ceļojuma projektam?

Šekspīra drāmas varonis Hamlets vilcinājās pārāk ilgi — un tāpēc gāja bojā.

Attiecībā uz pasaules telpas iekarošanu, amerikāņiem bija divi ceļi: vai nu uzskatīt Mēness braucienu par fantastisku naudas, materiālu un zinātnieku darba spēka izšķiešanu, un šī projekta vietā divkāršot regulāro armiju, to moderni apbruņot un apmācīt, straujāk paplašināt atomu zemūdeņu floti un aviāciju, — vai arī pielikt visus spēkus raķešu zinātnes izveidošanai. Spriežot no prezidenta Kenedija 25. maija runas, valdība izšķīrās iet otru ceļu, jo prezidents uzsvēra telpas iekarojumu ietekmi uz ļaužu prātiem, it sevišķi tanīs nācijās, kuras respektē spēku un vēl nav izšķīrušās, kura puse ir stiprāka. Prezidents Kenedijs teica, ka sasniegumi pasaules telpā ir lielā mērā atslēga mūsu nākotnei virs zemes, un ka amerikāņu nācijai ir jāuzstāda mērķis — cilvēka nolaišanās uz Mēness virsas un atgriešanās uz Zemi. Šis mērķis ir jāsasniedz šinī gadu desmitā.

Dr. von Brauns sarunā ar Lewis teica: „Dabūt cilvēku uz Mēness virsas ir karoga simbols. Lai viņu tur dabūtu, mēs attīstām varenu jaunu technoloģiju, kas derēs mums vispārīgiem nolūkiem. Tas ir, no kā mums būs lielākais labums — šī technoloģija. Nauda, ko izdos šim projektam (pēc viņa vērtējuma, 40 biljonu dolaru), ieskaitot pētniecību), taču atgriezīsies nodokļu maksātāju kabatās. Neattīstīt telpas technoloģiju šodien būtu tikpat bīstami kā neattīstīt aviāciju. Bet vai mēs pirmie tiksim uz Mēness, ir atkarīgs no tā, vai mēs pielietosim visus spēkus — tikpat kā karā."

Arī citi NASA ierēdņi ir izteikuši pārliecību, ka pastāv uzvaras iespējas skriešanās sacīkstē uz Mēnesi, ja valdība vai kongress neuzsāks Hamleta svārstīgo politiku. Sarunā ar korespondentu Lewis, galvenais NASA zinātnieks un direktora vietnieks Dr. Hugh Drydens teica: „Redzēsim, cik stingra būs apņēmība nākošajā kongresā turpināt uzsākto projektu, kad liks priekšā nākošo budžetu." Cits NASA direktora palīgs, Dr. R. C. Seamans teica kongresa *loceklim Ryanam*: „Ja mēs gribētu dabūt cilvēku uz Mēness līdz 1967. g. beigām, mums vajadzētu vairāk līdzekļu, nekā tie, ko kongresa komiteja grib atvēlēt." NASA bija prasījusi Apollo projektam 72,1 miljonus dolaru 1962. gadam. Prezidenta Eizenhauera administrācija šim nolūkam bija paredzējusi 29,5 milj. dolaru. Kopš Tito šķietamās „atkrišanas" no Maskavas „ģenerāllīnijas", komūnistiskās Dienvidslavijas atbalstam Sav. Valstis ir izdevušas krietni vairāk kā 2 biljoni dolaru, vai gandrīz 100 reizes lielāku summu! Nesen visu raķešu projektu kopsummu palielināja no bij. prezidenta Eizenhauera paredzētiem 1,1 biljona uz 1,7 biljoniem dolaru. Tas tomēr joprojām sastāda tikai 2 proc. no valsts budžeta.

Jāprasa, vai šī jaunās valdības palielinātā summa ir pietiekama? Acīmredzot, pietiekami līdzekļi ir atvēlēti Saturna raķešu būvei. Uzreiz jau nevar būvēt visas 10 Saturna klases raķetes, ko paredz izmēģināt pirms cilvēka brauciena uz Mēnesi. Vispirms jāizmēģina tā, kas jau ir uzbūvēta. Šis pirmais paraugs, Saturna raķete C-1, sver 420 tonnas, tā ir 162 pēdas augsta un attīsta 16 reizes lielāku dzinējspēku nekā Redstone raķete, ko amerikāņi izmantoja līdzšinējos telpas lidojumos. Atkarībā no tā, kā darbosies pirmā raķete, varēs izdarīt attiecīgus uzlabojumus nākošajā modelī, un tā tālāk, līdz desmitais modelis, domājams 1964. gadā, varēs dabūt orbītā ap Zemi 25 tonnas smagu derīgo kravu. Šī derīgā krava jeb raķetes „augšējais stāvs" būs Apollo telpas kuģis, kamēr pati Saturna raķete ar iztukšotām degvielu tvertnēm nokritīs atpakaļ uz Zemes. Ar to būs veikts tikai pirmais solis cilvēka ceļojumam uz Mēnesi.

Tātad attiecībā uz pašu Mēness raķeti, biljoni dolaru nav vienīgā panākumu atslēga. Ir nepieciešams zināms attīstības laiks, kamēr pēc kārtas izmēģina aizvien uzlabotus modeļus. Kas attiecas uz vispārēju telpas technoloģiju, paredzētā summa pētniecībai — mazāka par 2 proc. no valsts budžeta — ir joprojām samērā maza. Ja arī šo summu palielinātu uz 2 biljoniem dolaru gadā, tad Dr. von Brauna paredzēto nepieciešamo pētniecības programmu — 40 biljonu dolaru apmērā — varēs īstenot tikai 20 gadu laikā. Tādā gadījumā, ja nenāks kādas revolūcionāras pārmaiņas technoloģijā, piemēram, kodolu motors, prezidenta Kenedija mērķis sasniegt Mēnesi šinī gadu desmitā paliks nepiepildīts. Ir viena lieta, uzstādīt skaistus mērķus, bet cita lieta, izmantot tiem visus līdzekļus — kā karā.

(Turpinājums sekos)

MĀKSLAS SALONS
CREST FLORISTS
567 Mt. Pleasant Rd. — blakus Crest teātrim, Toronto.
Piedāvā:
Visskaistākos un vissvaigākos ziedus — grieztus, ziedu sakārtojumus un tropiskus stādus.
Pasūtinājumus pieņem pa tālruni
HU 7-0491.
Pāri ziediem lielā izvēlē
LATVJU GLEZNOTĀJU ORIĢINĀLDARBI
nesaistošai apskatei un iegādei pēc vēlēšanās

REALTOR
BĒRZIŅŠ
Realty Limited
REAL ESTATE
INSURANCE
MORTGAGE BROKERS
NOTARY PUBLIC

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — pārdošanā: mājas, veikali, farmas u. c.
APDROŠINĀŠANA — apdrošina auto, mājas, mēbeles, zādzības, nelaimes, slimības u. c.
OBLIGĀCIJAS — obligāciju un aizdevumu sagāde u. c.
NOTĀRS — līgumi, tulkojumi, notāriāli apstiprinājumi u. c.
LE 4-8447
316 Harboard St.,
TORONTO

Kapteinis nicināja nāvi

Latvju tauta pie Baltijas jūras gadu simteņus ir varējusi pastāvēt tikai tāpēc, ka tai nekad nav trūcis varoņu — tādu drosmīgu cīnītāju, kas — Kārļa Skalbes vārdiem runājot — ir ar mieru nokāpt kaut ellē un sist ar dūri uz galda, prasot savai tautai taisnību un pienākošos daļu.

Šeit gribu pieminēt vienu leģendāri drosmīgu vīru — kpt. Žani Butkusu, no nesenās pagātnes, kas kā Lāčplēsis iznira tautas visdrūmākajās dienās, lai to aizstāvētu, kad zemē iebruka sarkanās ordas.

Tās bija dienas ar notikumiem, par kuriem pulkvedis Lobe saka: „1939./40. gada notikumi Baltijas valstīs ir baigi šo tautu gadsimteņu garam. Tam garam, kas pretojās ļaunumam, neatteica liktenčiņas, bet veidoja vēstures mērķtiecības ritmu, un tāpēc šo tautu dvēseles dzīvē tie gadi ir vieni no visdrūmākajiem.

Tad lūza visi zvēresti un sašķobījās vārdi, kurus visus var izteikt tautas dziesmā: „Labāk manu galvu ņēma nekā manu tēvu zemi . . ."

Protams, ir bezgala grūti izšķirties, kad jāizšķiras saskarē ar nāves salto vaigu. Tad visi smalkie, ar fizisko aci redzamie fakti runā uzbāzīgi un sološi — kapitulēt, lai tomēr pēc tam tūkstošiem varmācībā mocīto mirēju, mums vairs nedzirdamā balsī, sauktu pret zvaigznēm: Dievs, svētī Latviju!"

Tāpat uz kpt. Žani Butkusu var attiecināt pulkveža Lobes vārdus, ko viņš teicis par cīņās uz Latvijas zemes kritušo virsleitnantu Zundi: „Viņš nebija no tiem, kas nāca vaidēdams uz kara lauku. Viņš bija tas, kurš cīņu pret cilvēces briesmoni — moskovītismu uzsāka pamudināts no uzticības Latvijas karogam. Tādu kā viņš lavju tautai bija milzīgs daudzums, un, lūk, tie bija tie, kas devās kaujā, lai atjaunotu zvērestu, lai piešķirtu satriektai vēsturei nepārtrauktu mērķtiecības ritmu, lai ar savām asinīm izdzēstu visu to, kas zvērestus un solījumus bija ietriecis melu pīšļos."

Kpt. Žanis Butkuss dzimis Latvijā, Augstkalnē, 1906. g. 29. jūlijā. Bruņinieka krusts viņam piešķirts 1944. g. 21. septembrī kā 43. pulka 10. rotas komandierim, kad tas jau iepriekš ir izpelnījies visas dzelzskrusta šķiras, tuvcīņas nozīmes un arī vācu dzelzskrustu zeltā. Latvijas teritorijā Ž. Butkuss ar savu vienību vairākas reizes pārsteidza ienaidnieku ar drosmīgiem pretzbrukumiem un to sakāva, tā apturot ienaidnieka straujo virzīšanos uz priekšu un palīdzot pulkam izkļūt no grūtām situācijām. Butkuss bija cīņā rūdījies kaujas virsnieks, kas, 1942. g. pavasarī tikai kā instruktors kaprāļa pakāpē brīvprātīgi pieteicās cīņai pret boļševikiem. Pie Ilmenes ezera veica sekmīgus izlūkgājienus, Volchovā ieņēma ienaidnieka stipri nocietinātus bunkurus, un par drošsirdību un savu kareivju izcilu vadību kaujās paaugstināts par leitnantu, bet vēlāk par kapteini. Piedalījies 59 tuvcīņās un 7 reizes ievainots.

Dabiski paceļas jautājums — kas stāv Žaņa Butkusa pārdabiskā spēka un izturības pamatā?

Atbilde ir tikai viena: Latvju mūžīgās varoņu cilts gars, kas cauri gadu simteņiem rādījis ceļu vīru stājai uz savas tautas brīvību. Šī cilts ir nemirstīga, un šai ciltij nemirstīgi pievienojas visi tie, kas sajuzdami aicinājumu, gājuši piepildīt tautas brīvības ilgas, cīnījušies, krituši, varonības un taisnības gara apdvesti, lai ar saviem upuriem uzceltu Latvijas valsti.

Cīņa ir primāritāte un tas, kas nepieņem cīņu, agri vai vēlu ir nolemts bojā ejai.

Ieroču cīņa ar slepkavām un laupītājiem par dzīvību un brīvību, kad nav vairs rīcībā citu līdzekļu, ir cīņa Dieva vārdā.

Šāda gara apdvestus cīnītājus nekas nevar pazemot. Ne kāju spērieni un badināšana gūstā, ne „humānā zviedra" rīcība — atbruņotu un sasietu izdot nāvīgam ienaidniekam, ne pašu tautas Kangaru un laipotāju norobežošanās. Beidzot, šos cīnītājus nevar pazemot un ticībā salauzt arī tautu brīvību iztirgotāju svētceļojumi uz sarkano Meku.

Mums vēl tagad ir ticības pilni cīnītāji bez rokām un kājām — tās atrautas kauju laukos — kurus neviens no pieminētiem pazemojumiem nav satriecis, bet tikai kāpinājis viņu cīņas garu.

Mums vēl ir liels pulks kaujai spējīgo, kas tic, ka „mūsu diena vēl nāks" un nedomā cīņu uzdot un aiziet mierīgā ikdienā.

Pie šīs nesalauzto cilts pieder arī Žanis Butkuss, kas gūsta dienās ir bijis pie Daugavas Vanagu organizācijas dibināšanas un visu laiku ir tās aktīvs loceklis.

Liekas, būtu dabiski, ka karavīri pēc grūtām cīņām, pēc izcīnītām uzvarām varētu aiziet pelnītā atpūtā, un tautas tālāko dzīvi vadītu politiķi, to ideālu garā, par ko karavīri cīnījās. Bet šodien karavīrs-cīnītājs ir atskārtis, ka tas nedrīkst saņemt pelnīto atpūtu, ka tas nedrīkst grūtās cīņās iegūto uzticēt tikai politiķiem.

Šodien visu tautu cīnītājiem ir skaidrs, ka tiem, kas palikuši dzīvi, arī pēc cīņām jāsasaucas kalpošanai savai tautai, savai valstij arī miera apstākļos. Karavīrs-cīnītājs no pieredzes zina, ka miera laika „varoņi", lai paši nodrošinātu savu *stāvokli, lietojot* demagoģiju, spēj sagraut uzticību cīnītājiem un tos nobīdīt pie malas.

Tāpēc arī latviešu karavīri-cīnītāji šodien paši aizstāv savas tiesības, ir organizējušies un aicina savā saimē visus tos, kas tāpat kā karavīri tic tautas brīvībai, patiesi atzīst karavīru cīņu un ir gatavi nākotnē piedalīties kopējā cīņā, ja tēvzeme mūs sauks.

Cita ceļa uz tautas brīvību nav. Kā drosmīgu šī ceļa gājēju, no mūžīgās latvju varoņu cilts, šodien mēs reāli saskatām Žani Butkusu, kas liecina — Mūžam nerims Lāčplēša gars!

T.

„DV Inf. Ziemeļkalifornijā."

DRUMSTALAS SMAIDAM

Padomju Savienībā stāsta šādu anekdotu:

Chruščevs ar sievu atgriežas no Vīnes pēc tikšanās ar Kenediju. Ārā nakts. Tikai brītiņu braukuši, bet Ņina Petrovna vīram jau prasa — pa kādu valsti viņi tagad brauc. Chruščevs izbāž roku pa vagona logu un noteikti saka: Austrija . . .

Pēc kādas stundas sieva atkal prasa: Kādā valstī nu esam? Chruščevs atkal izbāž roku un atbild: — Čechoslovakija . . .

Ar bezmiegu kaudamās ap pusnakti Ņina atkal jautā, pa kādu zemi nu viņi brauc? Ņikita tādā pašā veidā nosaka: — Polija . . .

Jau uz rīta pusi sieva jautā ceturto reizi, un Ņikita, jau sarūgtināts, atbild: — Padomju Savienība . . .

Pa ceļam uz dzīvokli sieva ziņkārīgi Ņikitam prasa, kā viņš varējis tik precīzi noteikt attiecīgās zemes, izbāžot tikai roku pa vagona logu?

— Pavisam vienkārši, — Ņikita atbild. — Kad izbāzu roku pirmo reizi, es jutu, ka līst lietus, un pie mums katrs „oktobrēns" zina, ka vislietainākā zeme Eiropā ir Austrija. Otrreiz manu roku tumsā kāds nobučoja. Es pazīstu Novotnija un viņa kompānijas ieradumus, un, lūk, tādēļ droši varēju pateikt, ka esam Čechoslovakijā. Trešo reizi manu roku apspļāva: tāda necienība pret vadoņiem sociālistu zemēs, par nožēlošanu, iespējama tikai Gomulkas Polijā. Un kad, beidzot, es izbāzu roku ceturto reizi, acumirklī man norāva pulksteni no rokas. Rietumos to nedara — tur katram puikam uz rokas ir pulkstenis. — Tātad mēs jau bijām mūsu dzimtajā padomju zemē . . .

☆

Jaunlaulātais vīrs darba vietā savam vecākajam kollēgam:

„Iedomājies, vakar, no darba pārnākot, sieva mani sagaidīja ar skūpstu, vakariņas bija sagatavotas garšīgas un laikā, un pēc tam laikrakstam blakus nolikts bija arī mans iemīļotais cigārs."

Pēc īsa klusuma brīža vecākā kritiskais jautājums:

„Un cik bija maksājis tavas sievas jaunais vakara tērps?"

☆

Savas rakstnieka karjēras kalngalos Ibsens saņēma kāda autogramu krājēja vēstuli ar pievienotām 20 kronām.

„Godātais rakstniek! Es krāju pasaules slaveno vīru autogramus. Tā kā arī jūs piederat šo vīru šķirai, laipni lūdzu uz klātpieliktās baltās lapas parakstīties. Ceru, ka nosūtītās 20 kronas ir pietiekami liels honorārs divi vārdiem:

Ibsens klātpielikto lapu tiešām aizsūtīja atpakaļ ar uzrakstītiem divi vārdiem:

„Pateicībā saņēmu."

☆

Tiesnesis jautā sūdzētājam:

„Jūs apgalvojāt, ka nozagto *lietu starpā bija arī šis mutauts*."

„Tieši tā, tiesneša kungs. Redziet, man kabatā vēl otrs tāds pat."

„Bet tas vēl nav nekāds pierādījums. Redziet, arī man ir tāds pat mutauts."

„Nav jau brīnums, tiesneša kungs. Ziniet, esmu apzagts jau vairākkārt."

☆

Divas nedēļas pēc lielā atomu kara beigšanas viņš izlien no sava paslēpņa: nobijies, neskuvies, nemazgājies un izsalcis.

Visapkārt nekas, galīgi nekas. Pēc pus dienas klaiņošanas viņš satiek viņu: nobijušos, nesukātiem matiem, sagumzītām drēbēm, bet paēdušu.

„Kausies," bez priekšā stādīšanās viņš viņu uzrunā, „vai tev nav saglabājies kaut kas ēdams. Esmu briesmīgi izsalcis."

Viņa uz brīdi pazūd, tad atgriežas ar lielu, skaistu ābolu rokā.

„Mans pēdējais. Ņem un ēd."

Viņš, lielo kārdinājumu pārvarēdams:

„Nē, labāk nē. Neatsāksim vecos grēkus par jaunu. Mūs abus atkal nolādēs."

LABO
DAŽĀDU FIRMU
LEDUSSKAPJUS.
☆ Garantēts darbs. ☆
A. Jaunzariņš.
Tel. CH 1-3097, Toronto.

JONĀSS MIESNIEKS

BAIBAS DRĀMATISKĀ SADERINĀŠANĀS

NOVELE

Tā bija jaunā emigrantu jaunatne, piedzimusi te Vācijā, te Amerikā. Viņa kā nekā vēl nebija asimilējusies, un dzīvoja Brāļu mīlestības pilsētā. Viens no tiem no rīta (bija vasaras rīts) atmodās. Tas bija Jānis Smilga. Viņu atmodināja skaļrunis. Viņš pieskrēja pie loga un sāka skatīties lejā. Tur kāds vīrs stāvēja automašīnā un runāja kādā trubā, aicinādams turēt brālību kaimiņu starpā. Būt iecietīgiem kā pret krāsainiem, tā nekrāsainiem, un lasīt bībeli. Viņš savā skaļrunī kliedza tik stpri, ka no šīs vīra runas Jānis Smilga arī bija atmodies. Un tā bija laime. Viņš nebija nokavējis satikšanos ar savu meiteni latvieti Baibu. Jaunek1is steidzās pie savas izredzētās, bet nepaspēja noiet līdz nākošai ielai, kur ieraudzīja vaļēju auto. Tas stāvēja, acīmredzot ko gaidīja. Šai auto sēdēja bars citu jauniešu. Tai pašā brīdī no otras ielas stūra parādījās viņa sāncensis Ojārs Zalcmanis.

„O, sveiks!" pienācējs pie mašīnas sauca tai pāri, kur otrā pusē vaļējam auto stāvēja Jānis Smilga. Tai pašā brīdī izlēca no mašīnas citi un ielenca abus pienācējus. Veltīgi Jānis pūlējās iestāstīt, ka viņu gaida meitene. Jaunie cilvēki vai tepat ar varu iecēla Jāni Smilgu mašīnā, kur jau bija iekāpis Ojārs Zalcmanis. Jaunieši noveda abus uz latviešu biedrības namu, kas svētdienās bija atvērts. Prieks un skaistais rīts dīdīja jaunās sirdis.

„Salāpīsim paģiras, draugs, teica braucot Ojārs Zalcmanis. „Tu man atsit Baibu, bet es tev atņemšu . . . " Ojārs nepaspēja nobeigt, kad šoferis, viens no tās pašas jaunatnes vidus, stāvu nobremzēja savu vaļējo auto. Jaunieši atsitās viens pret otru.

„Uz tevi, uz tevi šis puķes iet!" dziedāja Zalcmanis, imitēdams Jāni Smilgu, kas dziedāja jauniešu korī. Nesaprazdams, kas te notiek, nobālējušais Romeo pacēla roku, kā gribētams sist Ojāram Zalcmanim.

„Mieru, puikas!" kāds izkliedza, satverdams Jāņa Smilgas pacelto roku.

„Mīļie draugi, es nekā nesaprotu. Vai jūs mani ierāvāt savā mašīnā, lai āzētu?", viņš jautāja, redzēdams, ka auto jau stāv Brīvo latviešu biedrības priekšā. Ja neizskrietu no biedrības mājas kāds jaunietis, kas pašreiz bija teātra mēģinājumā biedrības zālītē, biedrībā iekšā netiktu.

„Bufete ir cieti," tas sacīja, „bet es palūgšu ekonomu, varbūt viņš ielaidīs bufetē. Cik jūsu?"

„Septiņi!" atkliedza Ojārs Zalcmanis šofera vietā.

„Nu, tad tā lieta ies. Bufeti slēdz vaļā tikai ap četriem, bet jūsu ir tik daudz, palūgsim ekonomu, lai viņš atver, viņš tepat dzīvo", sacīja kāpnītēs jaunietis-aktieris.

Dažās minūtēs jaunie ļaudis sakāpa augšā, bufetē. Tikai maza alus iedzeršana, sadzerot brālības Jānim un Ojaram. Visi viņi bija jauni un zaļi, un viņu mērķis nebija te palikt, bet doties uz okeanu, uz peldvietām, blakus Atlantic City, kur klusāks. Lielā kā auta straume jau bija pārskrējusi. Bet te Jānis noškīrās, pirms viņu vaļējā mašīna bija sākusi kustēties. Nelīdzēja nekas, Jānis Smilga bija stūrgalvīgs, ne nu vēl kur to gaida Baiba. Viņš iemetās autobusā, bet izkāpis un iedams uz Baibas dzīvokli, viņš atrada priekšā Ojāru Zalcmani. Vai Baiba flirtēja ar abiem? Ojāru te bija izlaiduši no mašīnas, atvezdami līdz Baibas dzīvoklim tie paši, kas tālāk devās uz peldvietām, bet mašīna gabaliņu pabraukusi apstājās pie benzīna tanka.

„Par to žestu, mīļais, tu man dosi gandarījumu", teica Ojārs Zalcmanis. „Sabiedrībā, kā pats saproti, studentiem par to runāt neveikli."

„Te tev nu bij'," sacīja Jānis Smilga. „Tu sadzer biedrībā ar mani brālības un prasi gandarījumu. Pēc kā tas, Ojār, izskatās?"

„Tas nav galvenais, ko tu gribi teikt," Ojārs Zalcmanis sacīja, „Baiba, pie kuras tu kāpsi augšā, pirms pāris nedēļām mani tāpat gaidīja, kā tagad tevi. Viņa ir palaidne. Tas ir kauns, ka viena meitene mūs abus vazā aiz deguna."

„Ja tie būs meli, — es to noskaidrošu — šis Baibas apvainojums tev, Ojār, garām nepaies!"

„Ha! Ha!" smējās Smilgas sāncensis, un katra Ojāra balss skaņa lēja jaunu pilienu indes Jāņa Smilgas dvēselē.

„Visi ceļi vasarā ved uz Atlantic City," sacīja Ojārs Zalcmanis un aizsteidzās.

Baiba nebija vairs gaidījusi Jāņa Smilgas. Viņa iegāja otrā istabā pārģērbties, paņemt peldkostīmu.

Jānis Smilga atvēra pirmo grāmatu, gaidīdams pārģērbjoties Baibu. Un te viņš ieraudzīja savas vēstulītes, un turpat Ojāra. Jā, tiem bija kas . . . „Droši vien, tas pats, kas ar mani," Jānis sacīja. Sirds sāpēja, bet viņš turējās. Baiba nebija minējusi ne pušplēsta vārda par to. Viņš devās uz autobusu, kas brauca uz Atlantic City. Vasaru, varbūt arī ziemu, autobuss uzturēja satiksmi starp Brāļu mīlestības pilsētu un Atlantic City. Diena bija skaista, lai gan karsta, bet Jāņa Smilgas sirds bija smaga, un drīz vien Jāņa Smilgas priekšā nostājās mīkla, ko viņam bija uzdevis Ojārs Zalcmanis. Nezinot patiesību, viņš savā sirdī Baibu jau notiesāja. Pārsteidzīgs bija Smilga.

Ja viņa tiešām ar viņiem abiem bija reizē flirtējusi, kur bija tas sievietes ideāls, ko viņš meklēja? Mīlestībai bija jātop par neredzamu tiltu, lai viņā izaugtu, tāpat kā Baibā, tāds cilvēka tips, kas katru no abiem līdzsvarotu. Kur nu bija šis tilts? . . . — jautāja jaunais vīrietis.

Tādam cilvēkam, katrā ziņā, kurā izlīdzinājušās viņu divu pretējās īpašības, vajadzēja būt labākam, pilnīgākam. Viņi bija pretēji. Viņš bieži apsēsts no iedomu drūzmas, skaļš, viņa klusa, nosvērta, apdomīgāka. Nu vajadzēja izlīdzinājuma, viņš domāja, bet tā nebija . . . Ko nu? . . .

Pilns šādām idejām Romeo noskatījās savā Jūlijā. Vai viņa bija vai nebija tāda? Nē, nebija. Viņas seja bija gan līdzīga citu latviešu meiteņu sejām Amerikā, bet vai viņa bija tāda, kādu viņš domāja? Jeb vai viņa — iedomātā Baiba — bija tikai sievišķīga pasivitāte? Vai tas nebija pievilkšanas spēks — pasīvs, — kas viņu bija novedis pie viņas? Vai viņš nedomāja par kādu jaunradošu būtni, kas viņu paņems pie rokas, vedīs pretī skaidrībai, ko apdziedāja Dante, daudzinādams Beatriči? Nē, nedz viņš, nedz viņa bija tādi. Nē, viņi nevarēja arī būt tādi, tie divi: Romeo un Jūlija bija viņa acīs lielāki mīlētāji, sevišķi viņš nē, ne mūžam. Viņš bija kā izsalcis vilks, bet viņa, kāda bija viņa?... jautāja Jānis Smilga.

No otras puses, mīlamās Baibas tuvums, viņas ķermeņa formas un kustības izaicināja visu to niecīgo piedzīvojuma skaistumu, ko viņš pārdzīvoja, skatoties autobusā Baibā. Viņi sēdēja viens otram pretī, jo autobuss bija pārpildīts. Vai viņš redzēja citus cilvēkus, amerikāņus? Nē, viņš bija apsēsts no viņas, ka likās, viņš neredz nekā cita, kā savu Baibu.

Viņš atcerējās citus mirkļus, kad viņi bija kopā. Tajos viņš bija juties kā pārcelts no viņas pāri Amerikas steigai un mītam kādā citā pasaulē. Bet nu? Nu nezināmas sāpes sāka gāzties viņa dvēselē. Bet tad viņš iedomāja Ojāru Zalcmani, un visa viņa skaisto atmiņu drūzma sajuka, izgaisa kā tālas, dziestošas skaņas vētras auros.

Pašam negribot, viņš nolēma, ka visi šie simpātiju izrādījumi ir bijuši tikai meitenes iedzimtā koķetērija, ar ko viņa neapzinīgi meklē partneri. Vai tā nebija fundamentālākā lieta starp meiteni un zēnu? — viņš jautāja. Bet vai tas izslēdz mīlestības jūsmu, mīlestības skaistumu? „Nē, ak nē!" viņš pie sevis sacīja, būdams jauns, kaut traks, bet apgarots jauneklis, kas vēl nepazina skepsi. Un galu galā, kas bija šis ļaunais un labais, kad cilvēki to neizšķīra, nedomāja par to, traucās tikai pēc dolara kā amerikāņi? Tukša skaņa. Atkarājās tikai, cik katrs no viņiem bija gudrs un nekaunīgs artists. Jaunekļa acu priekšā dzīve atvērās kā masku balle, kurā vinnēja tas, kas labāk nesa savu masku . . . Vai tā bija Baiba, kas sēdēja pretī un smaidīja? . . . Viņa dievinātā, pielūgtā Baiba, kuras lūpu svaigumu juta viņa mute? . . . Baiba! Viņš tikko neiekliedzās. Reiz arī viņa nesa masku. Tātad, vai nebija arī viņam tā pati tiesība nest savu masku? Pienākums, līdzcietība, mīlestība atkrita kā nevajadzīgi antagonisma priekšā. Noliegdams visu, par ko viņš bija kādreiz priecājies, viņš kļuva vēl apsēstāks . . .

Izkāpjot no autobusa, viņus pārsteidza lietus gāze. Kā spaiņiem gāzās ūdens. Jānis Smilga nosprieda izlietot šo gadījumu, un savai Baibai Atlantijas sitijā piesolija istabu hotelī. Tur viņš cerēja aci pret aci drīzāk uzzināt patiesību no viņas. Tā gan viņu baidīja, bet viņš nevarēja atsvabināties. Tāds viņš bija apsēsts kā negudrs.

(Turpinājums sekos)

Margarita Ausala

Nemirsti

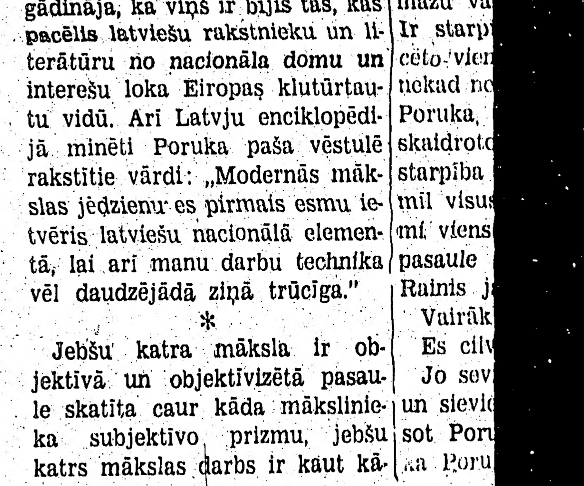

A. Voitkus

(44. turpinājums)

...āja nāvi

Ciņa ir primāritāte un tas, kas nepieņem cīņu, agri vai vēlu ir nolemts bojā ejai.

Ieroču cīņa ar slepkavām un laupītājiem par dzīvību un brīvību, kad nav vairs rīcībā citu līdzekļu, ir cīņa Dieva vārdā.

Šāda gara apdvestus cīnītājus nekas nevar pazemot. Ne kāju spērieni un badināšana gūstā, ne „humānā zviedra" rīcība — atbruņotu un sasietu izdot nāvīgam ienaidniekam, ne pašu tautas Kangaru un laipotāju norobežošanās. Beidzot, šos cīnītājus nevar pazemot un ticībā salauzt arī tautu brīvību iztirgotāju svētceļojumi uz sarkano Meku.

Mums vēl tagad ir ticības pilni cīnītāji bez rokām un kājām — tās atrautas kauju laukos — kuŗus neviens no pieminētiem pazemojumiem nav satriecis, bet tikai kāpinājis viņu cīņas garu.

Mums vēl ir liels pulks kaujai spējīgo, kas tic, ka „mūsu diena vēl nāks" un nedomā cīņu uzdot un aiziet mierīgā ikdienā.

Pie šīs nesalauzto cilts pieder arī Žanis Butkuss, kas gūsta dienās ir bijis pie Daugavas Vanagu organizācijas dibināšanas un visu laiku ir tās aktīvs loceklis.

Liekas, būtu dabiski, ka kaŗavīri pēc grūtām cīņām, pēc izcīnītām uzvarām varētu aiziet pelnītā atpūtā, un tautas tālāko dzīvi vadītu politiķi, to ideālu garā, par ko kaŗavīri cīnījās. Bet šodien kaŗavīrs-cīnītājs ir atskārtis, ka tas nedrīkst saņemt pelnīto atpūtu, ka tas nedrīkst grūtās cīņās iegūto uzticēt tikai politiķiem.

Šodien visu tautu cīnītājiem ir skaidrs, ka tiem, kas palikuši dzīvi, arī pēc cīņām jāsasaucas kalpošanai savai tautai, savai valstij arī miera apstākļos. Kaŗavīrs-cīnītājs no pieredzes zina, ka miera laika „varoņi", lai paši nodrošinātu savu stāvokli, lietojot demagoģiju, spēj sagraut uzticību cīnītājiem un tos nobīdīt pie malas.

Tāpēc arī latviešu kaŗavīri-cīnītāji šodien paši aizstāv savas tiesības, ir organizējušies un aicina savā saimē visus tos, kas tāpat kā kaŗavīri tic tautas brīvībai, patiesi atzīst kaŗavīru cīņu un ir gatavi nākotnē piedalīties kopējā cīņā, ja tēvzeme mūs sauks.

Cita ceļa uz tautas brīvību nav. Kā drosmīgu šī ceļa gājēju, no mūžīgās latvju varoņu cilts, šodien mēs reāli saskatām Žani Butkusu, kas liecina — Mūžam nerims Lāčplēša gars!

T.

„DV Inf. Ziemeļkalifornijā."

kad viņi bija kopā. Tajos viņš bija juties kā pārcelts no viņas pāri Amerikas steigai un mītam kādā citā pasaulē. Bet nu? Nu nezināmas sāpes sāka gāzties viņa dvēselē. Bet tad viņš iedomāja Ojāru Zalcmani, un visa viņa skaisto atmiņu drūzma sajuka, izgaisa kā tālas, dziestošas skaņas vētras auros.

Pašam negribot, viņš nolēma, ka visi šie simpātiju izrādījumi ir bijuši tikai meitenes iedzimtā koķetērija, ar ko viņa neapzinīgi meklē partneri. Vai tā nebija fundamentālākā lieta starp meiteni un zēnu? — viņš jautāja. Bet vai tas izslēdz mīlestības jūsmu, mīlestības skaistumu? „Nē, ak nē!" viņš pie sevis sacīja, būdams jauns, kaut traks, bet apgarots jauneklis, kas vēl nepazina skepsi. Un galu galā, kas bija šis ļaunais un labais, kad cilvēki to neizšķīra, nedomāja par to, traucās tikai pēc dolara kā amerikāņi? Tukša skaņa. Atkarājās tikai, cik katrs no viņiem bija gudrs un nekaunīgs artists. Jaunekļa acu priekšā dzīve atvērās kā masku balle, kuŗā vinnēja tas, kas labāk nesa savu masku . . . Vai tā bija Baiba, kas sēdēja pretī un smaidīja? . . . Viņa dievinātā, pielūgtā Baiba, kuŗas lūpu svaigumu juta viņa mute? . . . Baiba! Viņš tikko neiekliedzās. Reiz arī viņa nesa masku. Tātad, vai nebija arī viņam tā pati tiesība nest savu masku? Pienākums, līdzcietība, mīlestība atkrita kā nevajadzīgi antagonisma priekšā. Noliegdams visu, par ko viņš bija kādreiz priecājies, viņš kļuva vēl apsēstāks . . .

Izkāpjot no autobusa, viņus pārsteidza lietus gāze. Kā spaiņiem gāzās ūdens. Jānis Smilga nosprieda izlietot šo gadījumu, un savai Baibai Atlantijas sitijā piesolīja istabu hotelī. Tur viņš cerēja aci pret aci drīzāk uzzināt patiesību no viņas. Tā gan viņu baidīja, bet viņš nevarēja atsvabināties. Tāds viņš bija apsēsts kā negudrs.

(Turpinājums sekos)

Margarita Ausala

Nemirstīgais Poruks

Nav cilvēcīgas domas, ko Poruks nebūtu domājis, nav jūtu impulsa, kas nebūtu viņa sirdī raisījies, apņemdams viņu līdz laimes pārpratam, vai izsāpējis līdz sāpju ārprātam. Nav latviešu dzejnieku un rakstnieku vidū otra ar tik plašu domu apjomu, nav otra dziesminieka, kuŗa sirds tik pilnīgi būtu uzsvērusi vai ikvienu — ir savas būtes, ir citu cilvēku un ārpasaules virmojumu un varenā dinamikā pulsējusi līdz. Ja tikai pieminam to, ko no viņa darbiem vēl arvien, līdz tradicionālām latviešu tautas dziesmām un nostāstiem, teic, lasa un dzied, tad nebūs otra, ko pati tauta tik dziļi būtu savā sirdī ņēmusi.

Šai savai ievirzei Jānis Poruks, nonācis Vakareiropā, ļāva izvērsties jo plaši tā laika mākslas un filozofijas varavīksnē. Cīņa starp labo un ļauno, reizē fundamentālā sociālajā, kā arī reliģiskajā pasaulē, dedzina Poruka mūža darbu — ikvienu rindu nekad nezūdīgās šķīstīšanas uguņis: cīņa par labāku cilvēku, labāku sabiedrību, par labāku tautu un valsti, par labāku cilvēci un tās saskaņu ar mūžīgo pilnību ceļā uz turieni. Vai tas gan nav jautājums, kas pašos pamatos nebūtu nodarbinājis cilvēkus šai pasaulē visur un vienmēr?

Raugoties latviešu tautas sejā, mēs tur lielā mērā saskatām Poruku Jāņa vaibstus. Gadsimtu pazemojumi un ciešanas nav spējušas aptraipīt tās sirds skaidrumu, nav spējušas nokaut sapņus par skaistāku un labāku dzīvi. Viktors Eglītis, kas ļoti labi pazina Jāni Poruku, vienmēr atgādināja, ka viņš ir bijis tas, kas pacēlis latviešu rakstnieku un literātūru no nacionāla domu un intereśu loka Eiropas klutūrtautu vidū. Arī Latvju enciklopēdijā minēti Poruka paša vēstulē rakstītie vārdi: „Modernās mākslas jēdzienu es pirmais esmu ievedis latviešu nacionālā elementā, lai arī manu darbu technika vēl daudzējādā ziņā trūcīga."

*

Jebšu katra māksla ir objektīvā un objektīvizētā pasaule skatīta caur kāda mākslinieka subjektīvo prizmu, jebšu katrs mākslas darbs ir kaut kāda īstenības atklāsme, kādu to saskata tās izteicējs ar savu iekšējo skatu, tomēr arvien un vienmēr ar šo skatu ievirzīt divējāda, proti: kas ir svarīgāks pašam skatītājam — tas, ko vēro, vai izjūta, ko vērojamais izraisa. Vienkārši runājot — sirds vai pasaule. Tikpat veca ir viena pieeja kā otra. Poruks ir sirds bruņinieks, jeb, kā viņš pats saka — varonis ar sirdi. Līdzīgi citiem un sirdī cilvēkiem Poruks pirmajā vietā liek ne lietu, bet cilvēku, liek ne cilvēka lietišķo čaulu, bet viņa dvēseli un to, kas no tās izriet — gara vērtības. Lai saprastu citus, jāsapņot vispirms pašam sevī.

Gremdēšanās sevī, visu vērtību pārvērtēšana, visu absolūto ideālu saskatīšana to mūžīgajās formās beidzas ar ticības apliecinājumu tiem, to eksistencei, jo — kā Poruks saka — tiem jābūt, jo mēs tos paredzam. Seklums, virspusība, trula nevērība dažkārt raksturo otru pusi, kam Poruks un viņam līdzīgi šķiet pārspīlēti murgotāji. Bet vienalga, optimists vai pesimists, ar savu seklumu tie kaitīgi abi, nesaskatīdami jautājumu asumu un nozīmību. Vieniem uz visu atbilde: nu, tik traki jau nu nav, un otriem: nē, nav vērts. Pirmajiem velti stāstīt par cilvēku, tautu un kultūras traģiku un bojā eju. Otriem nekas, ne pats cildenākais nav vērts sajūsmas un cīņas. Tikai pastāvīgā, neatkarīgā gara augstumā paceļoties, var raudzīt mūža un aizmūža jautājumus tvert īstenā dziļumā.

Asi izjuzdams savas būtes garīgo centru un tā vērtību, Poruks jūt cieņu pret ikvienu — mazu vai lielu, jaunu vai vecu. Ir starpība starp Raiņa distancēto vientulību, no kurienes viņš nekad negrib un nevar iznākt un Poruku, kas tur iegriežas, lai skaidrotos un dotos atpakaļ. Ir starpība viņu mīlestībā. Rainis mīl visus, Poruks katru. Šķietami viens un tas pats, bet vesela tā ir daudzējādā ziņā. Pats Rainis jau saka:

Vairāk par cilvēkiem pašiem
Es cilvēci mīlējis esmu.

Jo sevišķi to izteic viņa bērnu un sievietes tēlojumi. Arvien, lasot Poruka stāstus, izjūtam to, ka Poruks jūtas ikvienam rada, līdzi priecāties un līdzi ciest. Par augstāko vērtību ceļot cilvēka garīgo serdi, viņš to sumina bērnā un sievietē, kas abi cīnās, lai attīstītu savu personību, saskaņotu to ar savas dzīves aicinājumu. Viņi ir vispirms cilvēki un tikai tad bērni un sievietes.

Taču tās ideālās mērauklas, kas izaugušas cilvēka garā, izrādās par lielām it visam, ko ar tām mēri, proti — nepilnīgs ir viss, salīdzinot ar tām. Sīka un tukša dažkārt dzīve, bez mērķa un jēgas tieši tur, kur liktos pilna un bagāta. Nežēlīgi un nesaini ļaudis, bezcerīgas cilvēku ciešanas. Draugs kļūst par ienaidnieku, mīlētā sieviete pagriež muguru, mūžības miglā izgaist visu lietu sakara meklējums.

Un tomēr Jānis Poruks nebūtu īsts latvietis, ar dziļu mūsu tautas īpatnības un vēstures mantojumu, ja viņš nepazītu sāpju lielo lomu atsevišķa cilvēka un visas cilvēces veidošanā. Jo vairāk tās iegriežas sirdī, jo vairāk tās to atdara citai gaismai. Tās ir atzinuši visi lielie romantiķi par ikviena cilvēka īstenā dziļuma mēru.

Sirds dziļumus tik sāpes mēro,
No viņas dzelmēm baidās prieks.
Kas klusi cieš, tas klusi vēro,
Kas iraid īsts un kas ir nieks.

Taču ikvienai lielai sirdij ir jāmet tilts, lielai, mīlestības pilnai sirdij jāmet tilts no sevis uz ārpasauli, no tās uz cilvēkiem un caur tiem uz Dievu. Un tādi ir trīs tilti, kas pilnības alcējam ļauj to nojaust sevišķos brīžos, un tie ir: māksla, mīlestība un ticība.

Porukam ir vareni līdzgaitnieki viņa uzskatos par mākslas nozīmi — tie ir jaunu un labāku laiku sludinātāji, jaunas un labākas dzīves saucēji, cīnītāji par jaunu dzīvi — pilnīgu, brīvu taisnīgu. Viņiem, un vienlīdz Porukam, māksla nav laika kavēklis, tā ir dzīves misija, kas pelēku, nogurušu acu priekšā var pacelt mūžam jaunu ideālu mirdzumu.

Otrs tilts — tilts uz cilvēkiem ir mīlestība. Nīčе nicina nepilnīgos, sīkos un kļūdainos cilvēkus ar dziļu un svētu naidu pret šo sīko, zemo, bet labot, pacelt,

(Nobeigums 8 lpp.).

KĀRLIS KURBADS

TĪMEKĻU SUDRABĀ

Zila debesu diena, apšu lēnīgā šalka,
apkārt ap mani met zeltainus dilderus vējš.
Vai šī ir stunda, ko tvīku, vai šis ir brīdis, ko alku,
zināt kad klusums labs, norimstas satraukums spējš,

Rudens ir ienācis gaisos, saule kāpj debesīs lēnāk,
nesteidzas trauksmē neviens, miers ir kļuvis šis laiks.
Ūdeni gludā un vēsā tikko ietrīsas ēnas,
līn kā briedums ap to, nopietns lāsmo tā vaigs.

Trauksme, un steiga un nemiers, viss tas ir aizmirsts un bijis.
Karsta kur plauja reiz bij, rasotus tīmekļus redz.
Vasaras priekam un sāpēm sudrabs pāri ir lijis,
visu, kas bija un ir, rasaini tīmekļi sedz.

VĪNES SLAVENĀ ROMĀNU RAKSTNIEKA PIRMAIS DARBS ANGĻU TULKOJUMĀ

„THE DEMONS"
by Heimito von Doderer, Alfred A. Knopf. (Kanadā — McClelland & Stewart Ltd.) izdevums, 2 sējumi, cena — $15,00.

Dodereru austrieši uzskata par savu lielāko moderno romānu rakstnieku. Tomēr no viņa desmit daiļliterātūras grāmatām šī ir pirmā grāmata, kas tulkota angliski. Autors ne tikai pazīst dzīvi savā dzimtā Vīnes pilsētā, ko tas attēlojis visai plaši savā darbā, bet bijis arī Krievijas gūstā pirmā pasaules kaŗa laikā, un cīnījies otrā pasaules kaŗā Vācijas gaisa spēkos.

Autors īpaši attēlojis tos dažus gadus starp abiem pasaules kaŗiem, kad Vīnē domāja, ka mierīga dzīve ir atkal atjaunota, vecās vērtības atjaunotas un ka dzīve tāpat turpinās ritēt tālāk. Tāpat kā Ģēte, autors meklē reālitāti, un romānu ir devis pazīstamā vācu filozofisko romānu stilā.

A. Kalns.

INDUSU MĀKSLAS IZSTĀDE FILADELFIJĀ

Kuplā mākslas cienītāju saime, kas š. g. 29. oktobŗa pēcpusdienā steidzās uz Filadelfijas Brīvo Latvju biedrību, piedzīvoja itin jauku pārsteigumu. Ienākot, jau tūliņ aiz nama sliekšņa ikviena acs pamanīja, ka te kaut kas neparasts. Izrādās, ka apmeklētājiem tik labi pazīstamās, pierastās telpas nedēļas nogalē kļuvušas dzīvas un pievilcīgas. Kā sarīkojumu telpā, tā gaitenī un ēdamistabā, kur tik skaties, visur gar sienām gleznas un grafikas. Jauks plakāts vēstī, ka šodien *Brīvo Latvju biedrībā atklāj gleznotāja Jāņa Indusa un* viņa dzīves biedres grafiķes Marijas Induses-Mucenieces darbu klāstu. Klāt arī māksliniece Induse-Muceniece, kā arī šīs izstādes sarīkošanas praktisko darbu veicēji, gleznotāji Arnolds Treibergs un Oskars Skušķis.

Atklāšanas uzrunā biedrības valdes loceklis Dr. N. Vīksniņš sveic viešņu no tālās Zviedrijas Jaunās pasaules krastos un raksturo mākslinieka psīchisko ievirzi — mīlēt visu pasauli, visu daiļo.

Izstādē, gaumīgā un lietpratīgi noskaņotā sakārtojumā, apmeklētāju acis valdzina 42 Jāņa Indusa gleznas un tikpat Marijas Induses-Mucenieces grafiku.

Jānis Induss te izceļas ar ļoti iejutīgām un apbrīnojami smalki niansētām krāsu rotaļām. Te nav ne kliedzošu krāsu, ne satraucošā drāmatisma, bet vienīgi kluss, valdzinošs daiļums. Katrā, pat vismazākajā darbā ielikta kāda īpaša daiļuma ideja un tās atdzīvināšanai un izcelšanai mākslinieks izmanto un liek lietā gan piemērotākos tehniskos paņēmienus, gan arī meklē izteiksmīgāko stilu un novirzienu. Sakarā ar to Jāņa Indusa darbu virknē vadošā un raksturīgākā ir tieši *šī daiļuma ideja dažādās variācijās, bet ne vienveida technika* un sastingušais stils. Ievērojot, ka Jānis Induss Latvijas Mākslas akadēmijā mācījies pie prof. Purvīša, nav grūti viena otra akadēmijas laika darbā saskatīt mūsu diženā, pavasaŗa sniegu un bērzu biržu ainavu meistara iespaidu. Vēlākos darbos redzams, ka Indusam no impresionistiem visvairāk iepaticies Sezāns un kādā saules puķu ziedu zeltā tas liek skanēt arī šī lielmeistara kaldinātai krāsu valodai. Tomēr arī te Induss patur kā galveno pašu daiļumu. Daudzos, jo daudzos Indusa darbos šī daiļuma ideja atplaukst brīnumjaukā un smalkā rotājumā gan puķu ziedos, gan ainavās. Redzamas arī 4 gleznas, kas bijušas Parīzes izstādē un par kuŗām franču kritiķi snieguši atzinīgas atsauksmes..

Marijas Induses-Mucenieces grafiku klāsts pievelk kā ar katra trimdinieka noskaņai tuviem sižetiem, tā arī ar teicami atrisinātām kompozicijām un izcili smalko techniku. Te iezīmējas virkne jūrmalas priežu, ko vētra salauzījusi un saliekusi, bet kas vēl arvien spītīgi turas pretī negaisa brāzieniem. Kas gan vēl tuvāks latviešu trimdinieka sirdij? *Pēdējā laikā iedragātās veselības dēļ māksliniecei nācies atteikties no drāmatiskajām tēmām un* pievērsties klusākiem tēlojumiem. Priedes te nomaina bērzi. Alejas un birzis. Vientuļi un jau nolūzuši bērzi . . . Te redzama arī slavenā „Bēgļu laiva", samērā liela apmēra grafika, kā arī vairāki citi darbi, kuŗu novilkumi uzņemti Eiropas mūzejos. Īpašu vietu mākslinieces darbos ieņem portreti. Te, starp citu, redzamas arī pirmā Latvijas valsts prezidenta Jāņa Čakstes mazmeitas, kā arī Latvijas universitātes mācības spēka Slaņķa, u. c. ģīmetnes. Pēc izstādes atklāšanas pati māksliniece sniedza kodolīgus paskaidrojumus kā par Jāņa Indusa, tā arī par saviem darbiem, tā paveŗot dziļāku ieskatu šai īpatnējā daiļuma pasaulē.

Filadelfijā Indusu izstāde atvērta līdz 11. novembrim, pie kam katru svētdienu plkst. 5 p.p. Marija Induse-Muceniece lasa referātus par mākslas problēmām.

No Filadelfijas šo izstādi paredzēts pārcelt uz ASV galvaspilsētu Vašingtonu, un sakārtot un atklāt tieši Latvijas neatkarības pasludināšanas svēkos. Ptādēls.

J. Soikāna — Pirms uzbrukuma.

AMERIKĀŅU PROFESORA DZĪVES ROMĀNS

„A NEW LIFE"
by Bernard Malamud, Farrar, Strauss & Co. (Kanadā — Ambassador Books Ldt.) izdevums, 367 l. p., cena — $5,95.

Autors ir angļu valodas profesors dzimis Bruklinā un 12 gadu bijis mācības spēks kādā Oregonas universitātē. Romānā attēlotā Kaskardijas pavalstī var viegli saskatīt Oregonu, un jādomā, ka tanī ir daudz kas autobiografisks. Līdzīgi daudziem bēgļiem, šis „Manhatanas bēglis" ir bijis spiests piedzīvot daudz rūgtu vilšanās brīžu, kamēr beidzot saņem piekrītošu atbildi no vienas no 25 universitātēm, kuŗām romāna varonis piedāvājis savus pakalpojumus kā profesors. Varonis ir bijušais alkoholiķis un neveiksminieks, un ir visai pazemīgi pateicīgs par piešķirto iespēju strādāt. 30 gadu vecumā tas jūtas kā „vīrs, kas vēl arvien skrien pakaļ pagājušā gada vilcienam un palicis tālu aiz pasaules steigas." Romānā farss mainās ar skumjām, dodot īsti Čechova garam raksturīgu iekrāsojumu visam romānam.

A. Kalns.

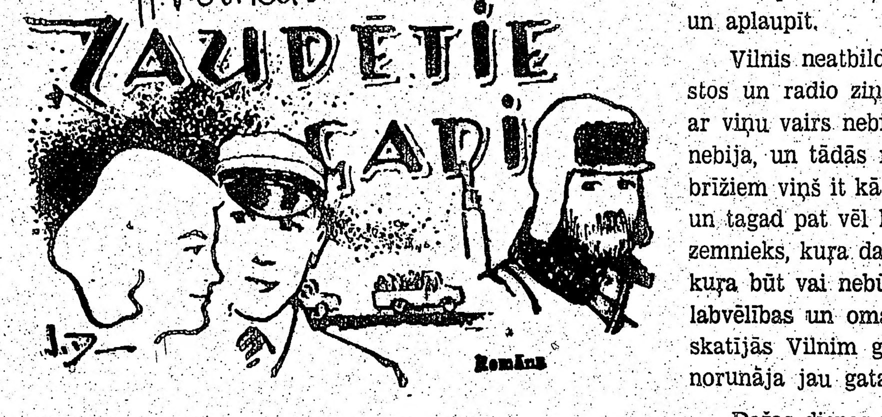

(44. turpinājums)

Viļņa un Bekeru Ilzes attiecības, protams, drīzā laikā kļuva par Gomlas saistošāko sarunu tematu, un kādu laiku pat nāves ziņas no frontes nelikās tik svarīgas kā jautājums par to, vai, un kad atkal svešais latvietis bijis kopā ar Bekera kundzi. Sievas, pastu saņemdamas, nekad neaizmirsa Prāgeru Marijai apjautāties, ko dara tās īrnieks, un vai vakaros vēlu nāk mājās. Kurpnieka sieva reiz pat noprasīja, vai kāda zināma dāma reizēm neierodoties pie Viļņa ciemos.

— Laiki tādi, ka viss iespējams, — viņa mēģināja aizbildināt savu jautājumu un aizdomas.

— Lai tikai mēģina, — Marija sarāva galvu sāņus — viņš par kāpņu tīrīšanu maksā tikai par vienu personu. Lai tikai mēģina otru vest līdz!

Bekera otrā atvaļinājuma laikā pienāca ziņa, ka kritis Ilzes vecākais brālis. Vilnis apbrīnoja jaunās sievietes pašsavaldīšanos. Tā bija tik liela, ka dabiski uzmācās jautājums, vai tās pareizākais apzīmējums nav vienaldzība, bet zinot dzīvo sarakstīšanos, kāda pastāvēja starp Ilzi un tās piederīgajiem, šī doma bija jānoraida. Vilnis par to jautāja Bekeram.

— Tā nav vienaldzība, bet lietišķa paļaušanās nenovēršamajam. Mēs, vācieši, esam kaŗotāju tauta, un katra māte, dēlu dzemdējot zina, ka vismaz reizi mūžā tam būs jākaŗo. Vācu sieviete paaudžu paaudzēs ir kļuvusi fatāliste. Tās dienas vai gadus, ko viņa var pavadīt mierīgā dzīvē kopā ar savas dzimtas vīriem, viņa uzskata par Dieva dāvanu, par ko jāpriecājās tāpat kā par zemē atrastu naudas gabalu.

— Bet kāpēc? — Vilnis jautāja — pa daļai sev, pa daļai Bekeram, — kāpēc jums vienmēr jākaŗo?

— Tāpēc, ka mums uzbrūk. Tāpēc, ka vācieti visi uzskata par Antiņu, ko katrs var grūstīt nesodīti, stumdīt un aplaupīt.

Vilnis neatbildēja. Kad Bekers sāka atkārtot laikrakstos un radio ziņojumos publicētās propagandas frazes, ar viņu vairs nebija nozīmes debatēt. Vienmēr viņš tāds nebija, un tādās reizēs ar Ēriku bija vērts patērzēt, bet brīžiem viņš it kā atcerējās, ka ir vācietis, partijas biedrs un tagad pat vēl karavīrs, un ka Vilnis ir tikai ciests ārzemnieks, kuŗa darba spēks pašreiz gan nepieciešams, bet kuŗa būt vai nebūt atkarājās no vissīkākā vācu ierēdņa labvēlības un omas. Šādos mirkļos Bekers iecirtās sevī, skatījās Vilnim gaŗām un savu domu un uzskatu vietā norunāja jau gatavos partijas saukļus.

Dažas dienas pirms atgriešanās frontē, Vilnis sastapa Bekeru Gomlā uz ielas.

— Izdzersim kausu alus, — Bekers pamāja ar galvu uz Gomlas vienīgās viesnīcas pusi.

— Var, — Vilnis bez īpašas sajūsmas atbildēja, — jūs viens pats? Kundze mājās?

— Gerā. Kas jauns firmā?

Šī atvaļinājuma laikā Bekers fabriku nebija apciemojis.

— Nekas. Vēbers sašutis, ka Vinklers viņu nepaaugstina par prokuristu, lai gan Knols iesaukts, un Lautenbergs tagad vienīgais ar tiesībām parakstīties.

Pēkšņi Bekers mainīja nodomu.

— *Lai paliek alus. Tas tikpat vairs nav dzerams.* Nāciet man līdz, attaisīsim kādu pudeli vīna.

Ap pusnakti, kad bija izdzerta trešā pudele un līdz Geras vilciena pienākšanai palika vairs tikai nepilna stunda, Bekers Vilnim bija atklājis ne tikai savus uzskatus par politiku un Hitlera kaŗa stratēģiju, bet arī to, ka frontē nepalaiž gaŗām nevienu izdevību iepazīties un izpriecāties ar iekaŗotās zemes sievietēm. Pirms iet Ilzei pretī, viņš Vilnim piedāvāja saukties par tu.

— Tā! — Bekers sparīgi nolika izdzerto vīna glāzi uz galda. — Un tagad tu man izstāsti, kas ir ar tavu līgavu? Kad tu viņu vedīsi šurp?

— Nekad, — Vilnis strupi atbildēja, bet tad, iedomājies, ka tik un tā sekos tālāki jautājumi, piebilda: — viņa jau apprecējusies ar citu.

Oh . . . Bekers līdzjūtīgi iesaucās, — tā ir nepatīkama lieta. Bet tādas ir sievietes. Vai tu domā, ka es Ilzei biju pirmais? Nekā, brālīt! Viņa jau bija saderināta, kad iepazināmies, bet šim bija komandējums uz veselu gadu uz Persiju, un es, protams, izmantoju laiku — un te nu mēs esam.

Pēkšņi viņš pats sevi pārtrauca un, satvēris Viļņa roku, noprasīja:

— Saki, kā tu domā: vai viņa mani mīl?

Vilnis mēģināja lēnām atsvabināties no Bekera pieskāriena.

— Protams, kā gan citādi?

— Vai tu to tikai tāpat saki, jeb tev ir kādi pierādījumi? Vai viņa tev to kādreiz pati teikusi? Bet nē, neatbildi. Lai labāk paliek. Redzi, mēs tagad esam draugi, vai nē? Un draugs draugam var visu uzticēt . . . Visu . . . Tu tagad smiesies, kad es tev to teikšu, bet tas ir fakts — es Ilzi mīlu. Vairāk par visu. Un katra diena tur ārā man ir mokas.

— Un tomēr tu atzīsties, ka esi viņai neuzticīgs — Vilnis nenoturējās neatgādinājis.

— Kā tā — neuzticīgs? Es katrā sievietē redzu un jūtu tikai Ilzi. Ik reizes, kad pieskaros kādai citai, es domāju par viņu; kad glāstu kādu citu, es aizveŗu acis un domāju — tā ir viņa. Es viņai gribēju sagādāt visskaistāko, labāko un patīkamāko dzīvi, bet kas tagad iznācis? Viss palika pusceļā. Protams, šis ir liels laikmets valsts un Eiropas, pat visas pasaules mērogā, bet man tie ir zaudēti gadi, izšķiests laiks.

— Tev? Tikai tev? Vilnis jautāja, bet, atbildes nenogaidījis, turpināja: — Beigsim, ir laiks. Vilciens pienāks, bet mēs vēl būsim tikai ceļā.

***

Pēc Bekera otrā atvaļinājuma Krievijas fronte lēni, bet neatturāmi sāka velties uz rietumiem. Vēbers katru pēcpusdienu ieradās laboratorijā, pārrunāt jaunāko virspavēlniecības ziņojumu. Viņš ienāca steidzīgi, it kā nokavējies, un ieslēdzis gaisa aizsardzības radio, nostājās tam blakus un gaidīja. Virspavēlniecības ziņojumu pusstundu vēlāk gan izkāra arī uz fabrikas ziņojumu dēļa, bet Vēberam tas bija par lēnu; viņš to gribēja dzirdēt pats savām ausīm. Pēc ziņojuma noklausīšanās Vēbers radio izslēdza un tūlīt sāka Vilnim skaidrot atsevišķas lasījuma daļas. Dažreiz viņš teikto bija pārpratis, vai kādu detaļu aizmirsis, bet kad Vilnis Vēberam to aizrādīja, tas līdzjūtīgi pasmaidīja.

— Jūs to neesat pareizi uztvēris. Bet tā nav jūsu vaina — ja man būtu jāmācās sveša valoda, es pat tik tālu vēl nebūtu ticis.

Kad vēlāk ziņojumu pārlasot izrādījās, ka taisnība Vilnim, Vēbers tam neievērodams pagāja gaŗām.

Dienā, kad sākās invāzija rietumos, Vilnis viesojās pie Ilzes. Viņai bija saraudātas acis.

— Tas ir gala sākums, — viņa teica, — mēs esam kaŗu zaudējuši.

— Vēbers šodien bija citādās domās. Viņa pārliecība, ka tagad sāksies angļu un amerikāņu armiju noasiņošanas un iznīcināšanas process.

— Vēbers! — Ilzes balsī bija nicināšana, — Vēbers ir pļāpa. Viņš ir kā papagailis, kas nespēj spriest pats, bet atkārto vienīgi to, ko dzird no citiem. Un nelaime tā, ka tādu kā Vēbers te ir miljoniem. Mēs nekad neesam mēģinājuši patstāvīgi domāt, bet atļāvuši to citiem darīt mūsu vietā. Un tagad mēs esam grāvī.

Vilnis neatbildēja; arī viņš bija pārliecināts, ka Ilzei taisnība, bet tīšu prātu nedot cerības?

— Kad kaŗš sākās, fronte bija uz vecajām robežām; šodien tā ir simtiem kilometru tālāk. Kaŗa laime ir ļoti untumaina dāma. Šodien tā ir labvēlīga vienam, bet rītu jau citam. Un parīt viņa var atgriezties atkal pie sava pirmā mīļākā.

— Kaŗa laime ir uzticīga stiprākajam, gudrākajam, drosmīgākajam un bagātākajam. Mēs esam sākuši atkāpties, un ir tikai laika jautājums, kad mūsu ienaidnieki varēs izpildīt savus draudus un mūs fiziski iznīcināt. Šodien viņi vēl bumbo tikai no gaisa, bet drīz ieradīsies paši. Starp citu, Ēriks pašreiz atrodas slimnīcā.

— Slimnīcā!? Ievainots?

— Slimnīcā gan, bet ne ievainots. Kaut kāda saindēšanās ar ēdienu.

— Tas nozīmē, ka varam cerēt uz viņa ierašanos veselības uzlabošanas atvaļinājumā. Jauki!

Bet vēlāk mājās atgriezies, Vilnis bija sašutis pats par sevi, ka bija gan teicis, ka priecājās par Bekera atvaļinājuma izredzēm, bet ka apliecinātais prieks īstenībā bija meli — Bekera ierašanās Gomlā tikai traucētu ierasto dienu ritmu un atņemtu tam vismaz divus vakarus kopā ar Ilzi.

Tās bija dīvainas un neparastas attiecības, kas viņus saistīja un nedefinējamas, neizskaidrojamas jūtas, kas Vilnī pamazām bija pamodušās un noēnojušas visas pārējās.

(Turpinājums sekos)

G. BATCHELLER REAL ESTATE BROKER
33 Fairview Blvd., Toronto HO 3-6612
V. PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDĪTĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: 6 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure. Kopīgā cena — $ 12.500,-, iemaksa $ 1.500,-. Atlikums uz izdevīgām obligācijām.

WOODBINE - GERRARD: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, moderna virtuve, eļļas apkure. Kopīgā cena $ 12.000,-, iemaksa $ 1.000,-. Atlikums uz jaunām 10 gadu obligācijām.

EGLINTON - VICTORIA PARK: Atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs, eļļas apkure, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Liels dārzs. Kopīgā cena $ 15.000,-, iemaksa $ 2.000,-. Atlikums uz vienu atklātu 6 proc. obligāciju.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

VALENTĪNE HERMANE

ĒNU ROBEŽĀS

STĀSTS

(25. turpinājums)

Dusmās iespēris ar kāju nekustīgajam ķermenim, komisārs ieslīdēja tumsā. Viņš bija maldījies, vīlies, pievilts. Tieši tagad, kad bija tik drošs par Zelmas pārliecību, piederību viņiem, — tā pēkšņi pārvērtās, bija iedrošinājusies vēl iespļaut acīs . . . Bet viņai tagad bija vienalga, kas un kādu tiesu spriedīs par tās pasaules gaitām. Pēdējā mirklī viņa smaidīja, vēlreiz atgriežoties pie nekā nezinošās Ausmas, pēdējā mirklī izlīdzinot apzinīgās pārestības, sīkās nepatikšanas un dzēlienus, — ar dzīvības glābšanu. Ja viņa bija vainīga, vai vainīgi nebija arī citi? Akls neredz dienas gaismu un par to viņu neviens nenosoda, vai kāds var nosodīt sirdi, kas nebija iepazīstināta ar Debesu Tēvu? Ja viņa bija grēkojusi pret dzimteni, tad pati arī izpirkusi savu grēku, maksājot dārgāko cenu, lai caur ēnu robežām dvēsele ieslīdētu mūžīgā gaismā. Nodevības sods bija dzēsts, bet dvēseles pārkāpumus nesodīja cilvēku prāts . . .

17.

. . . Vīna kausu ņem,
Mēnesnīcā ej,
Dzeri un smej,
Jo rītu, varbūt, veltīgi
mēness stari meklēs tevi" — citēja Austris kaut kur dzirdētos, vai varbut paša izdomātos vārdus, paceļot vīna glāzi (pēc skaita nez' kuŗo jau) saderināto nākotnei. Smaidā slēpās skumju vēdas, bet Austris čaloja nepārtraukti. Vai skumjām bija pamats? Muļķības! Labāku vīru kā Aivaru viņš māsai nevarētu atrast, tikai atrašana jau neatkarājās no citiem, tur noteikšana piederēja tikai un tikai diviem. Pret izvēli kā tādu viņam nebija iebildumu, bet apšaubīja prātīgumu.

„Vai zini, pret tevi kā tādu man iebildumu nav, lai arī tu mani toreiz uzgrūdi baļķim virsū, nevis mīkstā zālītē . . . bet kas par jēgu precēties, ja pats vairāk nodzīvosi pa grāvjiem, nekā mājās? Vai tad nevarat labāk pagaidīt vēl strēķīti?" Negaidot atbildes, Austris turpināja domas virknēt vārdos: „Zinu, jau zinu! Mīlestība ir traka būšana, iesit kā ar bomi pa galvu, — tad prāts izpūt. Prozit!" Viņš neteica, ka bija domājis arī par neprātu, kas varētu būt likteņa pirksts. Aivara nākotni viņš nezināja, savu — jā. Tur nebija nekādu varbūtību, bija tikai laika jautājums. „Mazā māsele"... tā vairs nebija tik maza, — uzplaukusi kā vakardienas jasmīna pumpurs, vai brīnums, ka šis lempausis, Aivars, nespēja novērst ne skata, kur nu vēl nedomāt par . . . Ak, — vai pats nebija diezgan reibis meiteņu burvestības tīklos? Bet paskat' — kur viņa iemācījusies tā smaidīt? — Austris pārsteigumā dziļāk ievilka elpu, un kaklā ieskanējās brīdinājuma vēstneši, — gārdzieni. Asins vads . . . ko ārsts bija teicis? — Taču vienalga, — vienreiz jāmirst šā vai tā.

„Nu, tad — uz prātiem un neprātiem, prozit!" Glāzīte atkal bija tukša. Pēc skaita kuŗā? Vai nebija vienalga! Šovakar neviens tās neskaitīja, — tomēr Ausma bija paspējusi iečukstēt savas rūpes Aivaram:

„Lūdzu, dari kaut ko, viņš nedrīkst tik daudz dzert . . ." un Aivars paklausīja. Sniedzās pēc kaut kā un „nejauši" apgāza pudeli.

„Es gan nepiekrītu labas mantas izniekošanai, bet . . . vīrs tu būsi kā nākas, vismaz no sieviešu viedokļa raugoties. Klausīt vajaga!" Austris draudzīgi uzsita Aivara plecam, uzsmaidīja māsai, un lēni piecēlās. Pat lapenē trūka gaisa, viņš vēlējās mirkli pabūt viens.

Mēness staros vizmoja rasas pērles, aiz viņa palika draugu pulciņš. Elpot bija smagi, bezgala smagi. Viņš nu bija pienācis pavisam tuvu citas pasaules robežai. Vai šis bija atvadas no tēva mājām, bērnības dienu tekām? Vai viņš zināja, ka pēc šovakara viņa skats nekad vairs neslīdēs pāri iemīļotai bērzu birzei, egļu jaunaudzei?

Šovakar viss bija ietinies sudrabotā plīvurā, pat klusais miera kalniņš otrpus Ieleju robežām. Tumšā skata dzelmes atstaroja dvēseles valgumu, smaga nopūta izlauzās lūpām. Nebija žēl sevis, arī tuvais Aizmūža slieksnis neatbaidīja, drīzāk solīja sen nepazīto mieru. Vai varēja skumt par dzīvi, kas nebija dzīvota? Žēl bija mātes un Ausmas. Kuŗa no viņām būs stiprāka? Nevarēja aizmirst tos sāpju bezdibeņus, kur bija iegrimusi mātes sirds, kad apcietināja tēvu, bet viņa izturēja, — samierinājās. Un Ausma? Vajadzēja paiet gadiem, pirms viņa atkal iemācījās smaidīt, bet varbūt, varbūt tas bija paša likteņa pirksts, kas bija savedis viņas un Aivara soļus.

Tomēr Austris nevarēja nedomāt, neatcerēties kādas citas meitenes pirmo pavasari, kautro atmodu, vēl kautrāko atzīšanos... Vai arī tas bija likteņa pirksts, kas savija divas sirdis, lai asi un nežēlīgi tās iemestu ēnu bezdibeņos? Kur viņa tagad atradās? Vai tālās Sibirijas taigās, jeb jau gaidīja viņu jaunā, gaišākā pasaulē? Austrim likās, ka ikviens mirklis, ikviens solis to ved tuvāk un tuvāk neredzamai gaidītājai.

Vēl brīdi pakavējies zem *tēva stādītām ābelēm*, ar skatu noglāstījis baltās Ielejas, jauneklis atkal atgriezās draugu pulciņā. Laika nebija atlicis daudz, vajadzēja atgriezties dienesta vietā, bet neviens, neviens no viņiem nezināja, ka šī šķiršanās bija pēdējā.

Trīs dienas vēlāk pienāca vēsts, ka Austris bija miris. Nekā ļauna neparedzot, Ausma bija ienākusi Arņa Ieviņa darbistabā un . . . Tikai vēlāk, daudz vēlāk tēva drauga vārdi, mierinājumi un padomi kārtojās cik necik saprotamos pavedienos.

Dēla zārku pārklāja sabrukušās mātes augums, bet Ausmas acīs asaru nebija. Tās ritēja sirdī, dzēšot un slāpējot visu, visu. *Līdz ar smilšu saujām*, kas apsedza mūžībā aizgājušo, ēnu robežās ieslīdēja arī daudzas dzīvu palikušo sirdis.

Vai Ausmas mīlestība bija bijusi tik niecīga? Aiziet no Aivara tieši tagad, kad viņš vienīgais bija atlicis, kas kļuvis sirdij tik tuvs, tik nepieciešams? Un tomēr, viņa jau bija izšķīrusies.

„Visu atņem nāve. Ir jācīnās, vai jāsabrūk . . ." — bija viņas atvadu vārdi. Vai tas nozīmēja, ka Ausmas spēki bija izsīkuši, jeb pierādīja to, ka tieši atsacīšanās no visa personīgā bija spēks, kas pacēla pāri ikdienišķam?

Kas to lai zina, vai tā bija padošanās liktenim, vai iespītēšanās. Varbūt meitene domāja:

„Nāve . . . Tu esi atņēmusi visus, visus, vienu pēc otra, kas sirdij bija dārgākie. Kaŗa ēnu rēgos esi pārklājusi visu pasauli, tavās skavās tā ir sažņaugta. Tavs spēks ir tās varas, kas neatzīst pat Dieva, kur nu vēl cilvēku tiesības, bet — tāpat kā netaisnās varas, kas ir tavas sabiedrotās, tā arī tu — mūžam nevaldīsi!"

Laiku pa laikam Ieleju saimniece saņēma meitas vēstules. Sākumā tās bija apzīmogotas Daugavpilī, vēlāk — Lauku Pasts Nr . . . Ausmas vēstules atnesa jaunu spēku, mieru un ticību arī visu zaudējušai mātei. Pie ēnu robežām stāvēja balti tērpti stāvi, cīnoties pret tumsu, par gaismu un dzīvību, tāpat kā kaŗavīri, kas cīnījās par savas tautas brīvību. Lai gan Ausmas un Aivara ceļi, vismaz pagaidām, bija šķirti, tad tomēr patiesībā viņi bija pienākuši tuvāk, daudz tuvāk viens otram, kā jebkad.

„. . . Nav tiesa māmiņ, ka Tu nekā nevari palīdzēt. Lūdz Dievu, ne par mani vien, bet par *mums visiem* . . ."

BEIGAS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792.

P. Dreimanis

KAŖŠ VAI KAPITULĀCIJA

Tā jautā daudzi tautu attieksmju novērotāji un novērtētāji. Tagadējā politiskajā situācijā neiespējams saskaņot divu galveno valstu nogrupējumu intereses. Katram no tiem ir savs mērķis — vienam tautu sadarbība un kultūrālā attīstība: otram līdzšinējās dzīves iekārtas noārdīšana un visu politisko vienību pakļaušana komūnistu valstiskam ideālam. Šādi pretējie centieni var novest tikai pie viena nogrupējuma uzvaras vai otra piekāpšanās vai kapitulācijas.

Līdzšinējā notikumu gaita neliecina par labu pilsoniskām valstīm. Tās, daudzos gadījumos ievērodamas komūnistu prasības, ir tiem iedvesušas pārliecību, ka viņu vēlēšanās respektējamas. Lai to nodrošinātu, komūnisti pilsoņus veikli iebaida un tiem iestāsta, ka padomju valstis ir *stiprākās un spēj pakalpot kapitālistu saimnieciskām interesēm*, īpaši tirdzniecības paplašināšanai, kas rūpniecības valstīm ir ļoti svarīga.

Lai gan boļševiku apgalvojumi bieži vien neatbilst viņu dzīves un sasniegumu reālitātei, pilsoniskām valstīm līdz šim nav bijis drosmes pretoties Padomju Savienībai un vienoties (kā vārdos, tā darbos) par stingru nostāju savu interešu aizstāvēšanā un pasargāšanā no tuvošanās vispasaules sociālistiskai revolūcijai, kas ir komūnisma gala mērķis.

Rietumu demokratijās, īpaši ASV, valda brīvība. Tāpēc tajās nav gandrīz nekādu noslēpumu, pat militārie sasniegumi reizēm tiek izpausti. Bez tam ASV, kas ir stiprākā demokratija, vērojamas grūti izprotamas parādības. Par tām, piemēram, liecina tagadējā ārlietu resora vadītāja Raska izraudzīšana. Padomju Savienības sūtnis viņu apsveica, kad pašam Raskam, kā to ziņoja laikraksti, tas vēl nebija zināms. Šķiet, ka ASV prezidenta aizmugurē darbojas spēki, kas faktiski noteic šīs lielvalsts politiku, neslēpjot to no Padomju Savienības.

Tādos apstākļos komūnistiem viegli pretoties pilsonisko valstu vadībai, jo viņi jau iepriekš zina, ar ko beigsies strīdi un cīņas kādā jautājumā. Komūnistiem, laikam gan, arī tagad jau zināms, cik stingra būs pilsonisko valstu nostāja Rietumberlīnes aizstāvēšanā, ievērojot vēl to, ka taktikas ziņā Rietumu demokratiju starpā nav vienprātības.

Padomju Savienībā, turpretim, viss notiek lielā slepenībā. Tur pat Ņikitas sieva un Maskavas studenti nezinot, ka atjaunoti atomieroču mēģinājumi, pie tam jau diezgan lielā skaitā. Boļševiku diktātors netur par vajadzīgu informēt to sabiedrību, kuŗas vārdā viņš rīkojas. Tādai taktikai ārlietu kārtošanā, bez šaubām, ir savas priekšrocības. Zinot, kāda nostāja pret Padomju Savienību un tās atsevišķiem ierosinājumiem ir pilsoniskās valstīs, un neļaujot savas valsts iedzīvotājiem viņu traucēt, Ņikita var droši klusībā kalt Rietumiem izaicinošus plānus, nebaidoties no tā, ka var piedzīvot savai politikai bīstamu pārsteigumu.

Izejot no šīm pārdomām, jāsecina, ka Padomju Savienības diktātors ir pārliecināts, ka Berlīnes krize beigsies ar viņa uzvaru bez ieroču lietošanas.

POLĪTISKAIS NOSKAŅOJUMS BRITANIJĀ

(Pārnesums no 3. lpp.)

Neitrālistu un pacifistu starpā ir daudz garīdznieku, bet pēdējiem ir ļoti liela ietekme iedzīvotāju masās (kāds intelligents skots man pat teica, ka vienkāršās tautas acīs garīdznieks esot Dieva vietnieks zemes virsū). Pacifisti lepojas ar to, ka viņu vidū ir vīri ar tādiem vārdiem, kā filozofs Rasels (Russel), rakstnieks Osborns (spriežot pēc dažiem viņa literāriem darbiem gan visai kreisi noskaņots), un citi garīgās kultūras darbinieki. Beidzot viņu rokās ir pat tāds „trumpis" kā pēdējā kaŗa varonis Montgomerijs, kuŗš braukā pa Krieviju un Ķīnu; presē un televīzijā viņš aģitē par saprašanos ar Krieviju un komūnistisko Ķīnu.

Pēdējās demonstrācijās Londonā Rasels pat uzstājās ar atklātu uzaicinājumu Britanijai — izstāties no NATO un pasludināt savu neitrālitāti. Pie tam šis aicinājums notika pēc krievu pēdējiem bumbu eksperimentiem. Ne par velti Rasela pretinieki zobojas, ka viņš esot no vecuma zaudējis loģiskās domāšanas spējas!

Neitrālisti un pacifisti attīsta dzīvu aģitāciju, bāžot savas propagandas lapiņas ielās pat gājēju kabatās un aicinot ziedot naudu viņu mērķiem. Britu pilsoņu (neizslēdzot pat tā saukto intelliģenci) zināšanas vēsturē, ģeografijā un politikā — un līdz ar to arī viņu spriešanas spējas par politiskiem jautājumiem — ir visumā vājas, un tā arī pa daļai izskaidrojama viņu politiskā naīvitāte pašreizējā krizes laikmetā. Viņi negrib „cīnīties par Berlīni", bet ir neiespējami tiem ieskaidrot, ka Berlīne ir tikai izdevīgs iegansts, tikai viens etaps komūnistu pasaules iekaŗošanas plānos: ja nebūtu Berlīnes jautājuma, tad komūnistu agresīvitāte parādītos kādā citā vietā.

Visi šie apstākļi ir krieviem labi zināmi, un tādēļ viņi Britanijai piegriež sevišķu vērību — kā vājākam, svārstīgākam loceklim pretkomūnistisko valstu blokā.

— gs.

Modris LORBERGS

ATGRIEŠANĀS

STĀSTS

Virs galvas saule, karsta un gurdinoša. Cik tālu vien acs sniedz, pie debess neviena mākoņa. Tā trīc un mirgo koši zila.

Apakšā ceļš, ilgi nebraukts un zāli pieaudzis. Smilgu kuplajos ziedos rasas pilieni. Saules starus lauzdami, tie laistās un mirdz kā pērles.

Ceļa vidū gājējs. Svešāds apģērbs, mugursoma un smagi nesamie rokās. Kuplie, deniņos jau sirmot sākušie mati lielā vilnī pārkrituši pāri pierei. Uz priekšu, kā vagu dzīdams sakumpis, viņš iet lēnu, vienmērīgu soli. Aiz viņa rasā paliek divas platas sliedes.

Gājējs ceļa vidū apstājas, un noliek nesamos. Smaguma novilktās rokas izstaipījis, viņš izvelk no kabatas mutautu un noslauka sviedru lāsēm aprasojušo pieri.

„Dieva dots siena laiks. Ja tikai būtu pļaujamā, par kaltēšanu maza bēda", viņš saka, bet tad, kā pārkāpumu izdarījis, pats satrūkstās. Balss, nedabiski skaļa, izskan klusumā. Tikai no meža priekšā dzirdama klusa meža baložu dūdošana.

Gājējs sarausta mugursomas siksnas, paņem abus nesamos un iet tālāk. Mežā viņu apņem patīkams vēsums. Tas atspirdzina. Gājējs paātrina soļus. Sīki koku zari, ceļā sakrituši, lūzt zem viņa kājām ar skaļu troksni. Te, izbiedēts no ganības jaunaudzes malā, pāri ceļam pārlec stirnu pāris.

„Ko baidieties? Vēl jau taupāmais laiks," gājējs sevī nodomā.

Ceļš ar loku izgriežas klajumā. Līkumā gājējs apstājas. Sirds krūtīs sāk dauzīties kā negudra, bet kājās iezadzies dīvains nespēks.

„Kriš, saņemies," gājējs sevi mudina, bet kājas neklausa. Viņš noliek nesamos, nokabina mugursomu un atlaižas guļus zaļajā sūnājā, blakus ceļam.

Gandrīz trīsdesmit gadu būts projām. Šajā laikā izbristi Krievijas purvi, pārdzīvots tērauda lietus Kurzemē, izdzīvots bads gūstekņu nometnē Beļģijā un plecos iznēsāts simtiem tonnu smaguma rūpnīcā Vācijā, bet kājas nekad nav ļimušas. Un nu, dzimtajā pusē atgriežoties, tās kļūst nevarīgas kā mazam bērnam. Kauns, Kriš Rudzvārpa, kauns . . .

Krišs aizveŗ acis, un atsauc atmiņā pagātni.

Viņš redz sevi atkal kaŗavīra tērpā, Jelgavā. Grēcīgi skaistas jūlija dienas un vēl skaistākas naktis. Ir jāsavaldās, lai nenovilktu pelēki zaļo formas tērpu, kas asi grauž un sviedrē, un neiebristu smaržojošās Svētes un Lielupes pļavās. Bet Lietuvas pamalē zibeņo un dun. Dunoņa un uguns pēkšņi iekrīt pilsētas sirdī. Ausīs asi griež sieviešu kliedzieni un bērnu raudas. Rīta agrumā, grabēdami un uguni spļaudami, pilsētā iebrauc sveši tanki. No Lielupes labā krasta viņš redz Jelgavu, iegrimušu ugunī un dūmos . . .

Nemīlīgas un drēgnas ir rudens dienas purva malā. Šautenes vietā Krišs cilā zemēm aplipušu lāpstu. Prettanku grāvim jāsavieno purvs ar ezeru. Gaŗām pa ceļu, iznīcības bēgdama, plūst bēgļu straume. Dienu un nakti. Dažos ratos pāris steigā sasieti saiņi, citos virves tikko spēj saturēt mantu bagātību. Sirmgalvji un mazi bērni. Vairums tomēr sievietes, sarkani saraudātām acīm. Posta un bēdu gājiens.

Kriša skats arvien biežāk kavējas purva pusē. Viņā malā tēva mājas. Sirds rautin raujas savējos brīdināt. Vecākiem sirds pieaugusi zemei un mūžā krātai mantai. Tai tagad vairs nav vērtības. Lūzt ratu ass, un visa bagātība gul ceļmalas dubļos. Jāglābj tikai cilvēks. Tas iespēs visu . . .

Ir jau vēla nakts, kad Krišs pieklauvē Rudzaiņu logā. Vājā sveces gaismā viņš cauri stiklam redz mātes sirmo galvu. Gaisma met sejā melnas ēnas. Krišs nodrebinās kā sliktas domas no sevis dzīdams. Tas ir lietus un vēja saltums, kas drēbēm cauri izlauzies, tagad saldē miesu. Virtuvē Krišu apņem mīksts siltums un tikko ceptas maizes smarža.

Pie karstās aveņu tējas un spirta maisījuma glāzes valodas rit gausi. Krūtīs kā laukakmens iesprūdis smags jautājums. Grūti to izkustināt.

Tēvs noklepojas.

„Kā tad izskatās pasaulē?"

„Slikti. Viss drūp un grūst. Jābrauc."

„Jābrauc? — Arī mums? Un viss jāatstāj?"

„Arī mums. Jaunā vara paņems mantu, bet cilvēks būs glābts."

„Bet kas šeit strādās un kops zemi? Kas turēs kārtību?"

„Kam, tēv, gausties par lietām, *kuŗu vairs nebūs*? — Vai pats man nemācīji, ka brīvība tautai ir dārgākā dāvana? Ikvienam, kuŗš vien var, ir jāglābjas brīvībā, lai tūkstoš balsīm piekliegtu pasaulei pilnas ausis ar to, kas viņu sagaida. Mums jāglābj cilvēki, lieli un mazi, jauni un veci, lai latviešu tauta iespētu atkal dzīvot."

Māte klusēdama nokopj maltītes galdu.

Krišs ilgi nevar aizmigt. Caur sienu viņš dzird vecāku klusinātās balsis. Aiz loga smagi elš rudens vējš, un rupjas lietus lāses straumēm līst gar aizslēgotajiem logiem. Vecā māja, siltuma un patīkamu smaržu pilna, vēl dod patvērumu kā agrāk, bet iekšā jau iezadzies pasaules nemiers. Tā, kā nelaimi jauzdama, čīkst un vaid visos pakšķos.

Vēlā pēcpusdienā Krišs dodas atpakaļ pie vienības. Tēvs paliek ratnīcā, sagatavojot ratus braukšanai. Māte iznāk pavadīt līdz lielajam ceļam. Augums viņai saguris un acis, negulētās nakts un asaru iekaisušas, dziļi iegrimušas dobumos.

„Ja nu, Kriš, mums vairs netikties, tad neaizmirsti ceļu uz Rudzainēm. Atceries, ko abi ar tēvu esam tev mācījuši, un turi godā dzimtas vārdu. Lai Dievs tevi vada un pasargā!"

Krišs atpakaļ vairs neatskatās. Kam, pašam savas sāpes valdot, veiti māti sāpināt. Vilka žēlā gaudošana ceļa galā vēl ilgi skan ausīs . . .

Bunkurs tīri izberzts un piekopts. Uz šķirbotā dēļu galda maza eglīte. Zaros tai plīvo pāris sīku liesmiņu. Svētvakars.

„Miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts," skan drauga balss. Šajā brīdī bunkurs nolīgojās kā milža vāles sitienu dabūjis. Vienreiz, divreiz, trīsreiz . . . Birst smiltis un svecīšu liesmiņas dziest. Tikai viņa liktā paliek degam. Miers acumirklī ir pārvērties iznīcības nemierā, un cilvēku prāti kļuvuši ķildīgāki un spītīgāki kā jebkad. Nākošās stundās un dienās Krišs ir pārvērties zvērā. Cilvēks ir paslēpies kaut kur dziļi zemapziņā. Ir jācīnās, lai glābtu kailo dzīvību. Tas ir vienīgais, kas viņam palicis. Katra pārdzīvotā minūte ir baiļu un ciešanu pilna, tomēr neizsakāmi skaista. Jo ilgāk šis stāvoklis ilgst, jo kailās dzīvības vērtība aug. Tas ir brīnšķīgs asiņu reibums — iznīcināt, lai dzīvotu . . .

Krišs atceras gūstekņu nometni Beļģijā.

Aukstas barakas un vēl aukstāks jūŗas vējš ārā. Cauri novalkātajām drēbēm tas mēģina izpūst dzīvību. Tā karājas tievā, tievā pavedienā.

Vēderā skalojas plāna ūdens putra. Tas nepārtraukti gurkst un kauc. Aukstumā izsaldētās plaušas čīkst tam līdz.

Kaut kur tālumā viļina brīvība, bet starpā ir trīskāršs dzeloņdrāšu žogs. Aiz tā gūstekņu baru mēda melni patšauteņu stobri.

Uz žoga reizēm nolaižas pa vārnai. Reiz viena sapinās izliktajā cilpā. Riebums liels, bet izsalkums vēl lielāks . . .

Atkal barakas. Daudzas, bez skaita. Apkārt dzeloņdrāšu žogs, bet vārti vaļā. Ej un nāc, kad gribi.

Baraka pieblīvēta divstāvu koka gultiņām. Apakšā rupji salmu maisi, virsū pelēkas, putekļainas segas. Telpa pilna sviedru, tabakas un slikta degvīna smaku. Apreibušas balsis savijas kamolā. Ne gala, ne sākuma. Brīvība tik liela, ka varēm jāslīcina nodauzītu osu māla krūzītē. Tā līdz malām pilna dedzinoša šķidruma. Uz dubļiem piemītās grīdas vāļājas iekosti maizes un aplauzīti siera gabali. Cilvēks no zvēra pārvērties lopā.

Cauri zilo cigarešu dūmu grīstēm pavīd tā kā māte seja. Baltie mati pavisam plāni, rupjās šķipsnās sakrituši. Acis, dziļi dobumos iegrimušas, raugās žēli un pārmetoši. Kriš Rudzvārpa, vai tā tu godā turi dzimtas vārdu? No cilvēka par lopu esi kļuvis!

Nolauzto osu māla krūzīte saplīst pret barakas sienu. Sīvais šķidrums saplūst grīdas netīrumos. No pakrūtes kaut kas glums un nepatīkams kāpj uz augšu. No lopa top atkal cilvēks . . .

Visos vējos ir izkaisīts bēgļu bars, kam vajadzēja pasaulei piekliegt pilnas ausis. Ne lūdzoties un gaužoties, bet brīdinot un cīņā saucot. Pasaule kurla un mazs saucēju pulks. Daudzus kā izsalcis nezvērs aprijusi brīvība. Mīkstos atzveltņu krēslos aizmiguši guļ nogurušie cīnītāji. Televīzijas ekrāna ņirbums izdzēsis atmiņas. Daudzi kā sēnalas klīst bez mērķa. Dzīvība kļuvusi par slogu.

Krišs, cik nu brīvais laiks atļauj, raksta draugiem un paziņām gaŗas vēstules. *Mudina celt balsi, nepagurt, neaizmirst, cīnīties*. Retais atbild, bet vairums klusē.

„Kriš, ko tu cīnies ar vējdzirnavu spārniem," raksta kāds draugs. „Tie tevi paraus gaisā un sasitīs kā pelavu maisu. Baudi labāk dzīvi."

Krišs tomēr neatlaižas. Tēva mājas ir dziļi iespiedušās atmiņā un aug no dienas dienā skaistumā un plašumā. Par tām ir vērts cīnīties.

Viņš atmiņā pārlec gadus.

Attiecības lielvalstu starpā ir saspringdzinātas līdz pēdējam. Krišam tā vien liekas, ka vajadzētu pielikt mazo pirkstiņu, pavilkt, un visa pasaule būs matos.

Rūpnīcas strādā drudžainā steigā, gatavojot jaunus ieročus un nepazīstamas kaŗa mašīnas. Miljonu armijas sapulcinātas sēž kazarmēs un robežu piemalēs. Naidīgo bloku valstis atsauc savus diplomātiskos pārstāvjus un repatriē savas tautas locekļus. Krišs jauž tuvojamies kaut ko lielu, cilvēka prātam neaptveŗamu, vēl nebijušu un drausmīgu. Bet aiz visa tā acu priekšā arvien nostājas Rudzaines, kupli sazaļojušā upes krasta pacēlumā. Tās šķiet ik dienas tuvojamies.

(Turpinājums sekos)

Milda's FLOWERS
Piedāvā:
● Grieztus ziedus un ziedu sakārtojumus dažādām vajadzībām.
● Podu puķes un tropiskos stādus.
● Keramiku, ādas un sudraba izstrādājumus un audumus.
765 THE QUEENSWAY — TORONTO 18, Ont.
Tel. CL 5-7233.
Ērta parkošana. Piegādā mājās katrā laikā Toronto pilsētā.
M. M. Bērtulsoni.

LATVIJAS AMERIKĀ
MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO
PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS:
● LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES,
● VIZĪTKARTES,
● DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM,
● KONCERTU PROGRAMMAS,
● SARĪKOJUMU BIĻETES,
● PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS,
● GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
● VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, 2-B, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792.
● Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

JAUNUMS!
45 RPM MŪZIKA
★ Dažādas vācu melodijas.
★ Skaistī vēsturisku vie
★ Ļoti labā apda
★ Dāvanā
Cena: 3
DV GRĀMATNĪCA, 123 HURO

TAUTIEŠI, IZMANTOJIET
SAVUS PIEDERĪGOS
ZIEMS
Nosūtiet dāvanu saiņus ar DV
cenrāžus nekavējoties, jo ir bei
pirms svētkiem. Tuvākai infor
vai a
DAUGAVAS VAN
123 HURON ST., T

AMERIKAS LATV
TEĀTRA
VAŠINGTONAS ANSA
VIESIZRĀDE TORO
sestdien, 25. novembrī, plkst.
Komercskolas auditorijā, 570
ANŠLAVA EGLĪŠA komēdija
OMARTIJA KU
Tēlotāji: MILDA ZILAVA, H
MARGARITA FREIVAL
URSTEINS, OĻĢERT
KĀRLIS ĢERMANIS
NEIMANIS.
Režisors: OSVALDS UR
Skatuves gleznotājs: HARIJS
BIĻETES: $ 3.-; $ 2.50; $ 2.- iepriekš
puķu veikalā, 802 Bathurst St. Izrādes
brī, tikai pie ieejas no plkst.
Skolēniem puscenas.

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.
HO 6-3800, 445 Pape Ave.

APMET
GRIE
MER
Zvan

JAUNĀKĀS GRĀ
piedāvā DV Grāma
A. P. Mierkalns — MILAS UNIVERS
A. Dziļuma — NOKALTIS ZARS
J. Ziemeļnieka — KOPOTI STĀSTI
T. Zeltiņa — DRUPU REPUBLIKA —
KALEVALA — Somu tautas epos
V. Toma — MŪZIGA SPĒLE —
Māc. A. Ozols STĀSTI PAR JĒZU
Māc. A. Ozols TICĪBAS MĀCĪBA, 3.
MAZAIS KATECHISMS
J. Ezergailis — ANDREJS NIEDRA
L. Pērļupe — ZAĻOJOŠAIS ZARS
T. Vesoss MELNIE ZIRGI — romān
K. Zariņš — KAUGURIEŠI — romān
Anšl. Eglīts — MALACHITA DIEVS
A. Simsone — ATMIŅAS, almīpas
Klāra Zāle — MĒNESS KOKLE —
Velta Snikere — NEMITAS MINAMAI
TEODORS REITERS UN VIŅA KOR
J. Rudzīša redakcijā
Prof. P. Jurēvičs — KULTŪRAS SEJA
S. Lazdiņš — SADEGUŠIE SPĀRNI
H. Kreicers — CEĻI UN GAJRJI —
M. Zeberiņš — ZELTA LIELCEĻI —
T. Zeltiņš — SKUMJĀ PASE —
Z. Mauriņa — DZELZS AIZBIDNI
Z. Mauriņa — DIVAS KULTŪRAS S
Dr. T. Dūlija — DEGOŠAIS KALNS
Kristīne Arnoti — DIEVS IR AIZKA
Aleksandrs — ZILĀ APLOKSNE —
Ed. Freimanis — DAIGĀ ROTAĻAS,
A. Brigadere — KVĒLOŠĀ LOKĀ —
Z. Zono — PASAULES DZIESMA —
F. E. Sillanpē — VIRA CEĻŠ —
K. Hamsuns — SIEVAS PIE AKAS
J. Cīrulis — MŪZIKANTA PIEZĪMES
123 Huron Street, Toront

…PERCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!
…ON - VICTORIA PARK: Atsevišķs …ultķieģeļu bungalovs, eļļas apkure, …ncamais ceļš un garāža. Liels dārzs. …$ 15.000,-, iemaksa $ 2.000,-. Atlikums …ātu 6 proc. obligāciju.
…LVĪNIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ … LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

…PITULĀCIJA

…jau diezgan lielā skaitā. Boļševiku diktātors netur par vajadzīgu informēt to sabiedrību, kuras vārdā viņš rīkojas. Tādai taktikai ārlietu kārtošanā, bez šaubām, ir savas priekšrocības. Zinot, kāda nostāja pret Padomju Savienību un tās atsevišķiem ierosinājumiem ir pilsoniskās valstīs, un neļaujot savas valsts iedzīvotājiem viņu traucēt, Ņikita var droši klusībā kalt Rietumiem izaicinošus plānus, nebaidoties no tā, ka var piedzīvot savai politikai bīstamu pārsteigumu.

Izejot no šīm pārdomām, jāsecina, ka Padomju Savienības diktātors ir pārliecināts, ka Berlīnes krize beigsies ar viņa uzvaru bez ieroču lietošanas.

…NOSKAŅOJUMS BRITANIJĀ

…par velti Rasela pretinieki zobojas, ka viņš esot no vecuma zaudējis loģiskās domāšanas spējas!

Neitrālisti un pacifisti attīsta dzīvu aģitāciju, bāžot savas propagandas lapiņas ielās pat gājēju kabatās un aicinot ziedot naudu viņu mērķiem. Britu pilsoņu (neizslēdzot pat tā saukto intelligenci) zināšanas vēsturē, ģeogrāfijā un politikā — un līdz ar to arī viņu spriešanas spējas par politiskiem jautājumiem — ir visumā vājas, un tā arī pa daļai izskaidrojama viņu politiskā naivitāte pašreizējā krizes laikmetā. Viņi negrib „cīnīties par Berlīni", bet ir neiespējami tiem ieskaidrot, ka Berlīne ir tikai izdevīgs iegansts, tikai viens etaps komūnistu pasaules iekarošanas plānos: ja nebūtu Berlīnes jautājuma, tad komūnistu agresivitāte parādītos kādā citā vietā.

Visi šie apstākļi ir krieviem labi zināmi, un tādēļ viņi Britanijai piegriež sevišķu vērību — kā vājākam, svārstīgākam loceklim pretkomūnistisko valstu blokā.

— gs.

…tēm pavīd tā kā māte seja. Baltie mati pavisam plāni, rupjās šķipsnās sakrituši. Acis, dziļi dobumos iegrimušas, raugās žēli un pārmetoši. Kriš Rudzvārpa, vai tā tu godā turi dzimtas vārdu? No cilvēka par lopu esi kļuvis!

Nolauzto osu māla krūzīte saplīst pret barakas sienu. Sīvais šķidrums saplūst grīdas netīrumos. No pakrūtes kaut kas glums un nepatīkams kāpj uz augšu. No lopa top atkal cilvēks . . .

Visos vējos ir izkaisīts bēgļu bars, kam vajadzēja pasaulei pieklįegt pilnas ausis. Ne lūdzoties un gaužoties, bet brīdinot un cīņā saucot. Pasaule kurla un mazs saucēju pulks. Daudzus kā izsalcis nezvērs aprijusi brīvība. Mīkstos atzveltņu krēslos aizmiguši guļ nogurušie cīnītāji. Televīzijas ekrāna ņirbums izdzēsis atmiņas. Daudzi kā sēnalas klīst bez mērķa. Dzīvība kļuvusi par slogu.

Krišs, cik nu brīvais laiks atļauj, raksta draugiem un paziņām garas vēstules. Mudina celt balsi, nepagurt, neaizmirst, cīnīties. Retais atbild, bet vairums klusē.

„Kriš, ko tu cīnies ar vējdzirnavu spārniem," raksta kāds draugs. „Tie tevi paraus gaisā un sasitīs kā pelavu maisu. Baudi labāk dzīvi."

Krišs tomēr neatlaižas. Tēva mājas ir dziļi iespiedušās atmiņā un aug no dienas dienā skaistumā un plašumā. Par tām ir vērts cīnīties.

Viņš atmiņā pārlec gadus.

Attiecības lielvalstu starpā ir saspriñdzinātas līdz pēdējam. Krišam tā vien liekas, ka vajadzētu pielikt mazo pirkstiņu, pavilkt, un visa pasaule būs matos.

Rūpnīcas strādā drudžainā steigā, gatavojot jaunus ieročus un nepazīstamas kaŗa mašīnas. Miljonu armijas sapulcinātas sēž kazarmēs un robežu piemalēs. Naidīgo bloku valstis atsauc savus diplomātiskos pārstāvjus un repatriē savas tautas locekļus. Krišs jauž tuvojamies kaut ko lielu, cilvēka prātam neaptveŗamu, vēl nebijušu un draudsmīgu. Bet aiz visa tā acu priekšā arvien nostājas Rudzaines, kupli sazaļojušā upes krasta pacēlumā. Tās šķiet ik dienas tuvojamies.

(Turpinājums sekos)

JAUNUMS! NEDZIRDĒTS!
45 RPM MŪZIKAS SKATU KARTES
★ Dažādas vācu melodijas.
★ Skaistī vēsturisku vietu un citi skati.
★ Ļoti labā apdarē.
★ Dāvanām un pašu priekam.
Cena: 3 kartes $ 1.00.
DV GRĀMATNĪCA, 123 HURON STREET, TORONTO 2-B, ONT.

ZILĀ APLOKSNE
Stāstījums par Latvijas pretizlūkošanas aģentu bīstamajām gaitām.
280 lapas puses, glīti iesieta, cena $ 3.75.
Pieprasiet savā grāmatnīcā vai pasūtiniet apgādā
TĒVIJAS SARGS,
10 Widmer St., Toronto 2-B, Ont. Canada.

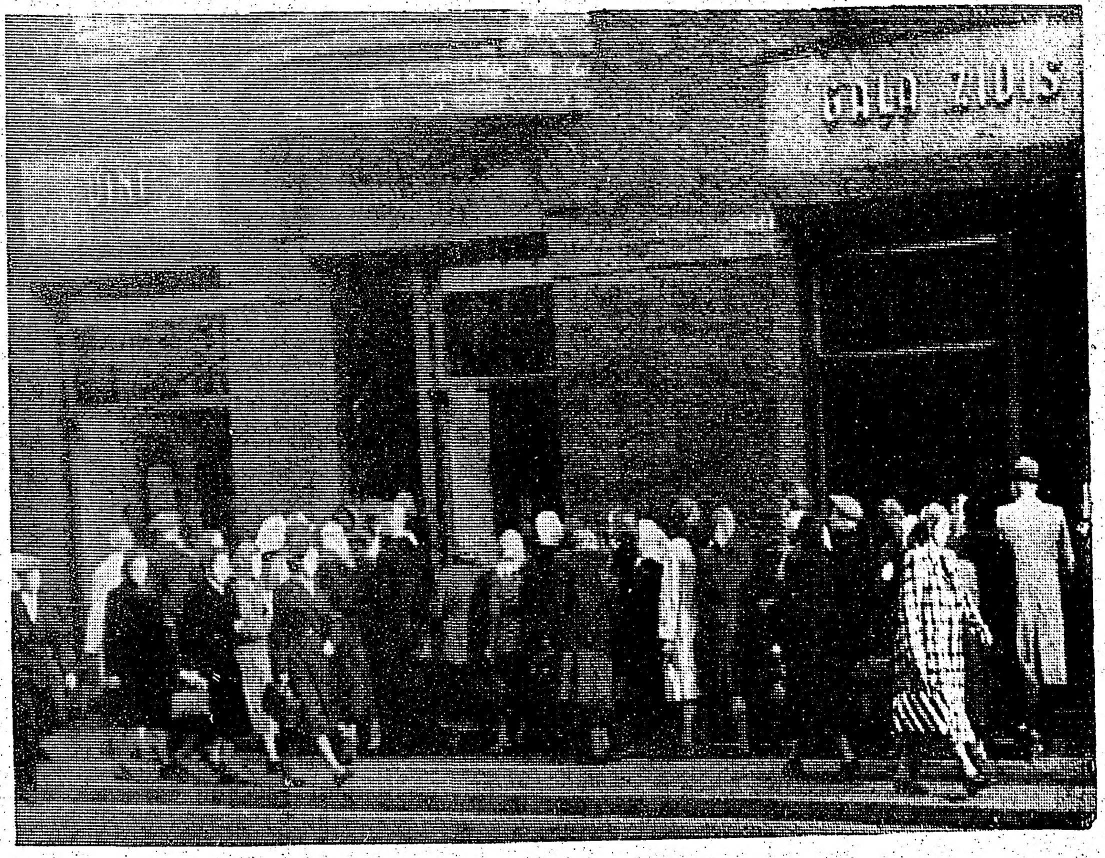

Rindas pie pārtikas veikaliem liecina par dzīves augšupeju…

TAUTIEŠI, IZMANTOJIET PĒDĒJO IZDEVĪBU, IEPRIECINOT SAVUS PIEDERĪGOS, RADUS UN DRAUGUS
ZIEMSVĒTKOS
Nosūtiet dāvanu saiņus ar DV grāmatnīcas starpniecību. Pieprasiet cenrāžus nekavējoties, jo ir beidzamais laiks nosūtīt, lai vēl saņemtu pirms svētkiem. Tuvākai informācijai zvaniet — EM 8-0792, vai arī rakstiet
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCAI,
123 HURON ST., TORONTO, 2-B, ONTARIO.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKATS & NOTĀRS
133 RICHMOND ST., W., TORONTO 1, ONTARIO.
EM 6-8996 (darbā).
RO 6-8354 (mājā).

GAIŠĀ RĪTDIENA PAGAIDĀM VĒL ĻOTI TUMŠA

Uzpūtīgie jaunieši un draudzīgie nākotnes cēlēji

„Lūdzu, palīdziet tikt galā ar nekārtībām mūsu Brocēnu celtniecības pārvaldes kopmītnē" — „Padomju Jaunatnes" laikrakstam raksta kāds no šīs kopmītnes iedzīvotājiem. Kādas tad īsteni šīs nekārtības? Paklausaities!

— Mums nav spoguļa, bez tā pat kaklasaiti nevar kārtīgi sasiet . . .

— Mums nedod elektriskās plītiņas un traukus ēdienu pagatavošanai. Ja grib ēst zupu, streb to kaut no plaukstas . . .

— Vēl joprojām mēs esam spiesti kavēt darbu, jo nav modinātāja pulksteņa . . .

— Visapkārt tāda dubļu jūra, bet apkopēja grīdas mazgā reizi nedēļā. Patiesībā tās vajadzētu mazgāt divreiz dienā . . .

— Paskatāties, vai tās ir dzīvojamās istabas? Sienās tādas naglas kā ecēšu tapas . . .

Šīs „intriģējošās" sūdzības redakcija arī mēģinājusi noskaidrot, un rezultātā par vainīgiem atzinusi pašus jauniešus — kopmītnes iedzīvotājus, kas esot pārpratuši valsts rūpes par cilvēku labklājību. Kāpēc gan visas šīs nepieciešamās dzīves ērtības neradīt pašiem ar saviem spēkiem un saviem līdzekļiem? Arī komūnismu uzcelšot tikai tādi cilvēki, kas paši tiekšoties pēc visa labā, kas negaidīšot, lai kāds cits viņu vietā rada dzīves ērtības.

„No kurienes šiem citādi parastajiem, vienkāršajiem darba jauniešiem tādas prasības un tāda uzpūtīga nostāja?" — bažīgi jautā laikraksts. Taču laikam šo „uzpūtību" būs mācījušies un noskatījušies no augstākiem slāņiem, kam piens un medus bļodā tek bez visiem pārpratumiem jau tagad! Vai tikai „paradīzes" proklamēšanu vēl nevajadzētu uz kādiem gadiņiem atlikt, iekāms šī „uzpūtība" jauniešos izbeidzas un viņi kārtīgi iemācās strēbt zupu nevis ar plaukstu, bet gan karoti.

★

Kādā citā vietā atrodam kādu citu vēstuli, ko rakstījuši bērnu vecāki, un kurā runa par nekārtībām Bauskas rajona Bērzteles pad. saimniecības bērnu dārzā, kuŗu rezultātā, agrāko pāris desmit bērnu vietā, bērnu dārzā palikuši vairs tikai kādi 4 — 6. Kāpēc gan mātes savus mazuļus turp vairs nesūta? Atbilde — kad vadītāja gaļu un citus produktus iegādājusies ilgākam laikam un tie sākuši bojāties, tad vadītāja pārgājusi uz konserviem, un vitamīniem pilnvērtīgas barības vietā bērnus sākusi barot ar gaļas, zivju un pat sēņu konserviem. Mazie neredzot neda salātus, ne redīsus, ne lokus.

„Noskaidrot, kas īsti bērniem likts galdā, nav nemaz tik viegli", bilst laikraksts. Atskaitēs, kas glabājas saimniecības kantorī, ailē „Pienākas" precīzi aprēķināts, kāds daudzums no katra produkta bijis nepieciešams. Turpat blakus otrā ailē „Izlietots", ar apbrīnojamu precizitāti atkārtojas tieši normās paredzētais produktu daudzums. Bet patiesībā te ir īsta „dubultā grāmatvedība", kas atklājas kādā veikala burtnīcā, kurā ieraksta, kad, cik, un kādā daudzumā katra prece pirkta. Pēc tās arī sastāda kopīgu aprēķinu. Protams, oficiālajās atskaitēs no konserviem nav ne vēsts — tur ir rakstīts gan par zivīm, gan medu, gan citām labām lietām. Arī veikals rēķinu izraksta ne par tām precēm, kas patiesībā izdotas, bet gan tā, kā tas vajadzīgs vadītājai. „Un tas notiek laukos, saimniecībā, kur ir sava dārzniecība, kur ogulāji aug visās malās" — izsaucas laikraksts.

Bet ko gan līdz šis konstatējums un lielais izmisums, ja vīri un iestādes, kam būtu „jākustina ausis", to nedara. „Jābrīnās par padomju saimniecības vadības neizdarību" — konstatē laikraksts, un brīnās arī par sabiedrisko organizāciju neiejaukšanos. Un tālāk — „Ko domā rajona tautas izglītības nodaļa?" un visbeidzot: „Arī rajona prokurātūrai nebūtu par ļaunu painteresēties par nosodāmo praksi, kad patērētāju b-bas veikals rēķinu gan raksta par vienu, bet patiesībā izsniedz pavisam ko citu."

Ko nu velti gausties un žēloties! Laikam taču te runa par vienu lielu un draudzīgu nākotnes cēlēju saimi, kur roka roku mazgā. Varen diži „Dzimtenes" varenības stiprinātāji! A — s.

LATVIJĀ ATKAL NACIONĀLIZĒ MĀJAS

Padomju valdība Latvijā izdevusi likumu, pēc kura nacionālizējamas visas mājas, kuŗu apdzīvojamā platība pārsniedz 170 kv. metru. Tāpat arī noteikts, ka pilsoņi, kuriem pieder individuālas mājas, nevar lietot komūnālos dzīvokļus.

Šis likums tomēr neattiecas uz krieviem, kuŗi ieņem augstus amatus. Tie apdzīvo plašus komūnālos dzīvokļus, un savas individuālās mājas iznomā par augstu maksu. Krievu mājas nav arī nacionālizētas, kaut gan to apdzīvojamā platība pārsniedz 170 kv. metru.

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTŖA
VAŠINGTONAS ANSAMBĻA VIESIZRĀDE TORONTO
sestdien, 25. novembrī, plkst. 8.00 vakarā, Komercskolas auditorijā, 570 Shaw Street,
ANŠLAVA EGLĪŠA komēdija astoņās ainās
OMARTIJA KUNDZE
Tēlotāji: *MILDA ZĪLAVA, HILDA PRINCE, MARGARITA FREIVALDE, OSVALDS URŠTEINS, OĻĢERTS PARŅICKIS, KĀRLIS ĢĒRMANIS un JĀNIS NEIMANIS.*
Režisors: OSVALDS URŠTEINS.
Skatuves gleznotājs: HARIJS GRĪCĒVIČS.
BIĻETES: $ 3.-; $ 2.50; $ 2.- iepriekšpārdošanā LOTUS puķu veikalā, 802 Bathurst St. Izrādes dienā, 25. novembrī, tikai pie ieejas no plkst. 7.00 vakarā.
Skolēniem puscenas.

Kur pēkšņi izgaisa tavas skumjas?
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .
SVEICIET AR ZIEDIEM!
802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas, tel.: LE 3-3884, Toronto.
KANADAS DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.
LOTUS

Ir iznākusi mākslas grāmata
JĀNIS MUNCIS
ar *Anšlava Eglīša* un *Zuzannas Muncis* tekstu, 12 krāsainām un 20 melni - baltām *J. Munča* dekorāciju metu un gleznojumu reprodukcijām.
Grāmata dab. Oļģ. Dīķa grāmatnīcā, R. 2. Waverly, Ohio, un Upeskalna apgādā, Rob. Jaskovskis, R. D. 1, Box 251, Schippenville, Pa., USA.
Grāmata maksā: iesieta $4.90, brošēta $3.90.

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ierīko TV antenas. Atvērts līdz pl. 8 v., sestdienās līdz pl. 6 v.
● IZĪRĒ TV par $8,- MĒNESĪ. ●
161A Roncesvalles Ave., Toronto. Tel LE 7-1401

SWISS CANADIAN MEAT & SAUSAGE VEIKALS,
1622 un 1148 Bloor St., W., Toronto.
Piedāvā jums visāda veida gaļas izstrādājumus, kā žāvētu gaļu, dažādu šķirņu desas, uzkožamos, delikateses. Tāpat liela saldumu izvēle. Laipna apkalpošana. Runājam vāciski.

NOTARS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-6566, Toronto.

Pienācis jauns sūtījums
„MEKINTOŠI"
ĀBOLI
no Millera farmas.
sākot ar $ 1.50 bušelī.
267 WITHROW AVE., TORONTO 6. TEL. HO 1-6478.

SPECIĀLI
NAUDAS PĀRVEDUMI UZ PADOMJU ZEMĒM
Vienīgā licencētā un nodrošinātā.
☆ Pilnīgi garantēta. ☆
Tuvāka izziņa
GRAMERCY
744 BROAD ST., NEWARK, N.J.
Dibināta 1947. gadā.

ANGLIJĀ
lūdzam mūsu abonentus atjaunošanas maksas kārtot
D.V.F. GRAMATNICA
72 QUEENSBOROUGH TERRACE, LONDON, W., 2.
Tel. BAYwater 1652.
Turpat pieņem arī sludinājumus, kā arī dabūjami BEZMAKSAS PARAUGEKSEMPLĀRI.

Queen - Broadview raj.
IZĪRĒJAMAS
2 nemēbelētas istabas un virtuve.
Parkošanas iespējas.
Zvanīt pēc plkst. 6.00 vakarā.
HO 3-7640, Toronto.

Danforth - Pape rajonā
IZĪRĒJAMS
glīts dzīvoklis — 2 istabas, virtuve ar elektr. plīti un ledusskapi.
Zvanīt HO 6-7521, Toronto.

THE UNDEFEATED NATION
Grāmata par Latviju — angļu valodā dāvināšanai kanadiešiem un amerikāņiem.
(NEUZVARĒTA TAUTA)
Sarakstījis *Ādolfs Bļodnieks.*
310 lpp. Glīti iesieta.
Cena $ 4.00.
Pasūtināma
DV GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron St., Toronto 2-B, Ontario, Canada.

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.
HO 6-3800, 445 Pape Ave.

IZDARU
APMETUMA DARBUS,
kā arī
lieku
GRIESTU PLĀKSNES (TILES).
MĒRENAS CENAS
Zvanīt pēc plkst. 2 p. p.
766-5825, Toronto.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS
piedāvā DV Grāmatnīca

A. P. Mierkalns — MĪLAS UNIVERSS ....dzejoļi	$3.50
A. Dziļuma — NOKALTIS ZARS — romāns	$3.20
J. Ziemeļnieka — KOPOTI STĀSTI	$4.50
T. Zeltiņa — DRUPU REPUBLIKA — romāns	$5.20
KALEVALA — Somu tautas eps	$8.40
V. Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE — dzejas	$2.95
Māc. A. Ozols STĀSTI PAR JĒZU	0.80
Māc. A. Ozols TICĪBAS MĀCĪBA, 3.—4. kl.	1.50
MAZAIS KATECHISMS	$0.50
J. Ezergailis — ANDRIEVS NIEDRA	$4.80
L. Pērļupe — ZAĻOJOŠAIS ZARS — romāns	$3.60
T. Vesoss MELNIE ZIRGI — romāns	$3.60
K. Zariņš — KAUGURIEŠI — romāns	$4.00
Anšl. Eglīts — MALACHITA DIEVS, romāns	$4.50
A. Simsone — ATMIŅAS, atmiņas	$4.00
Klāra Zāle — MĒNESS KOKLE — dzejoļi	$2.80
Velta Sniķere — NEMITAS MINAMAIS — dzejoļi	$2.80
TEODORS REITERS UN VIŅA KOŖI — J. Rudzīša redakcijā	$6.00
Prof. P. Jurēvičs — KULTŪRAS SEJAS — esejas	$5.75
S. Lazdiņš — SADEGUŠIE SPĀRNI — romāns	$3.90
H. Kreicers — CEĻI UN GĀJĒJI — atmiņas	$5.50
M. Zeberiņš — ZELTA LIELCEĻI — romāns	$5.50
T. Zeltiņš — SKUMJĀ PASE — dzejoļi	$3.00
Z. Mauriņa — DZELZS AIZBIDŅI LŪST	$5.00
Z. Mauriņa — DIVAS KULTŪRAS SAKNES	$2.40
Dr. T. Dūlija — DEGOŠAIS KALNS — romāns	$4.50
Kristīne Arnoti — DIEVS IR AIZKAVĒJIES — romāns	$2.95
Aleksandrs — ZILĀ APLOKSNE — spiegu gaitas	$3.75
Ed. Freimanis — DAIGĀS ROTAĻAS, stāsti un noveles	$3.20
A. Brigadere — KVĒLOŠĀ LOKĀ — romāns I-II	$6.00
Ž. Žono — PASAULES DZIESMA — romāns	$3.80
F. E. Sillanpē — VĪRA CEĻŠ — romāns	$3.20
K. Hamsuns — SIEVAS PIE AKAS — romāns	$3.80
J. Cīrulis — MŪZIKANTA PIEZĪMES — atmiņas	$3.60

123 Huron Street, Toronto 2-B, Ontario.

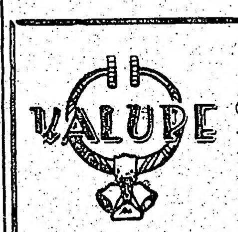

Zeltkalis A. ĶIVLENIEKS
Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.
HO 3-1008.
PIEPRASIET KATALOGU.

IGAUŅU PULKSTEŅU UN JUVELIEŖA VEIKALS,
TRANS-CANADA CREDIT JEWELLERS,
1554 Bloor St., West, Toronto. Tel.: LE 5-7802.
OMEGA PULKSTEŅI, DIMANTU GREDZENI, KRISTALLS, DĀVANAS LIELĀ IZVĒLĒ. Pieņem pasūtinājumus, labo pulksteņus un dārglietas. Latviešiem 10 proc. atlaide. Atvērts no plkst. 9.00—6.00. Piektdienās no 9.00—9.00. Īpašnieks L. ILVES.

KLĀJ VIESĪBU GALDUS,
piegādā mājās.
E. JIRGENS,
tel. RO 7-6044, Toronto.

DRĒBNIEKS
A. SILAVS
128 CLAIRTON CR. pie Scarlet Rd.
Tel. RO 2-1370, Toronto.

Iznākušas
GRĀMATAS UN NOTIS

1. Ed. Freimanis — DAIGĀS ROTAĻAS, stāsti un noveles	$3.20
2. V. Sniķere — NEMITAS MINAMAIS, dzejoļi	$2.80
3. H. Kreicers — CEĻI UN GĀJĒJI, atmiņu stāsti	$5.50
4. K. Ķezbers — MAINAS HERCOGISTE, romāns	$3.60
5. ZINTIS — žurnāls angļu valodā par latviešu kultūru Nr. 1 līdz 4 — ā 75 ¢, gada abonements	$2.00

SAGATAVOŠANĀ

1. SOLO DZIESMU KRĀJUMS ar klav., 8 latviešu komponistu ap. 27 dz., ALA's un A. Kalnāja apg. izdevums	$7.50
2. Dr. D. Bīskaps — DZĪVES VĒJOS, atmiņas	$6.00
3. Dr. D. Bīskaps — ĀRSTNIECĪBAS KALENDĀRS 1962. g.	$1.50

Maksājot apgādā, 25% atlaide.
ALFRĒDA KALNĀJA APGĀDS,
719 W. WILLOW ST., CHICAGO 14, ILL., USA.

H. Rosar
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANAS BIROJS,
467 Sherbourne St., Toronto.
Tel. WA 4-1408.
★
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Lūdzu izsūtīt man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Adrese: ....
Mr., Mrs., Miss ....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot).
Paraksts ....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.
Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St. Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

A. E. LE PAGE
LIMITED REALTORS
MEMBER TORONTO REAL ESTATE BOARD
Pārstāvis Konst. KĀRKLIŅŠ
982 DANFORTH AVE., TORONTO.
Birojā: HO 5-7527. Mājās: HO 6-5024.

ĪPAŠUMI UN VEIKALI VISOS PILSĒTAS RAJONOS.

DANFORTH - PAPE: Divas mājas, trīs garāžas un darbnīca (25 x 42 pēdas). Pārdod kā vienu īpašumu. Izdevīgs pirkums. Tuvākai informācijai lūdz zvanīt.

ST. CLAIR - VICTORIA PARK: Apmēram 8 gadu veca, 6 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja ar platu privātiebraucamo ceļu un garāžu. Eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba. Īpašums labā stāvoklī. Izdevīgas obligācijas. Iemaksa $ 2.000.-.

O'CONNOR - GREENWOOD: 5 istabu atsevišķs dubultķieģeļu bungalovs ar izbūvētu pagraba dzīvokli, ūdens - eļļas apkure, modernas virtuves, 2 vannas istabas, privātiebraucamais ceļš un garāža. Cena $ 16.900.-.

Sagādājam iztrūkstošo naudu iemaksām par zemiem procentiem.

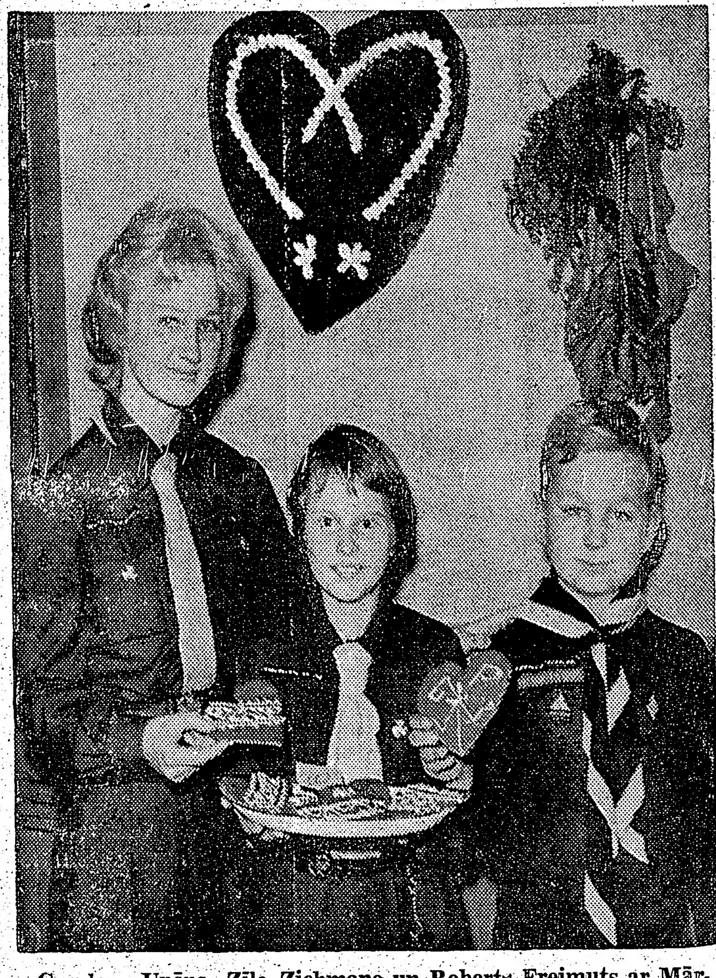

Gundega Upēna, Zīle Zichmane un Roberts Freimuts ar Mārtiņu vakara cienastiem.

NEITRĀLITĀTES PARAUGVALSTS ZEM KOMŪNISTU SPIEDIENA

CHRUŠČEVA EKSPANSIJAS KĀRIE PIRKSTI SĀK STIEPTIES SKANDINĀVIJAS VALSTU VIRZIENĀ. PADOMJU SAVIENĪBA DOMĀ PAR RADARA TĪKLA IZVEIDOŠANU SOMIJĀ UN APVAINO ZVIEDRUS RIETUMIEM DRAUDZĪGĀ NEITRĀLITĀTĒ.

SPECIĀLRAKSTS „LAVIJAI AMERIKĀ" NO STOKHOLMAS.

Absolūtā neitrālitāte nav iespējama. Pat visneitrālākā neitrālā neizteiksmīgai politikas maskai var kādreiz redzēt cauri, atklājot tā patieso seju — kā to tagad, Zviedrijas gadījumā, sākās atklājusi Padomju Savienība. Starptautisko disputu troksni mierīgi dusošos zviedrus kā zibens spēriens pārsteidza padomju 50 megatonu bumbas mēģinājumam sekojošā politiskā aktivitāte pret Zviedrijas kaimiņiem un, ak vai, arī pret pašu Zviedriju, stingrāko neitrālitātes cietoksni visā pasaulē.

Tikai dažas stundas pēc Pad. Savienības pasaules iebaidīšanai domātā 50 megatonu atombumbas sprādziena Novaja Zemjā, Maskavas politika taisīja straujū un neparedzētu pagriezienu, pārsviežot savu agresīvo propagandu no Rietumeiropas pret Skandināviju — Somiju, Zviedriju, Norvēģiju un Dāniju. Ko pēc ziemas kara par Padomju Savienību domā Somija, nevienam nav nekāds noslēpums. Norvēģija un Dānija savu nostāju pierādījušas, iesaistoties Ziemeļatlantijas organizācijā. Bet kādēļ sākt meklēt ķildu ar neitrālitātes paraugvalsti Zviedriju? Pēc zviedru pašu domām viņi visus pēdējos Eiropas un pasaules karus pārlaiduši, ievērodami vistingrāko un bezpartejiskāko neitrālitāti, gan pelnoties, kur varēdami, tomēr izstiepdamies, mēģinādami izturēt zelta vidus ceļu. Zviedrija ir darījusi visu iespējamo, lai izvairītos no starptautiskiem konfliktiem, un šādi spējusi saglabāt mieru un kārtību savās mājās. Vienu otru reizi, savu neitrālitātes taku mīzot, Zviedrija pat izpatikusi Padomju Savienībai, kā, piemēram, baltiešu karavīru izdošanas gadījumā pēc otrā pasaules kara beigām, kad neitrālitāte pārvērtās noziegumā. Lai neizņāktu sadursmās ar Maskavas interesēm, Zviedrija nav pieslējusies nevienam no brīvās pasaules aizsardzības blokiem, nekad nav darījusi neko tāda, kas varētu izsaukt Padomju Savienības nepatiku. Un tomēr arī Zviedrija ir nonākusi Kremļa melnā grāmatā. Nevis tādēļ, ka zviedri šādu godu būtu darbos nopelnījuši, bet gan tādēļ, ka no nemainīgā Padomju Savienības pasaules iekarošanas politikas viedokļa raugoties, pienācis laiks zviedrus mazliet patricināt, pienācis laiks parādīt, kam īsti zviedriem jāpateicas par savu netraucēto mieru un labklājību, pienācis laiks parādīt, ka tas viss var ātri vien mainīties.

Vispirms Maskava nolēmusi ņemt priekšā Zviedrijas apkārtējos kaimiņus. Somiju par to, ka tā vēl vienmēr kavējas iestāties padomju militārā blokā, un Norvēģiju un Dāniju, ka tās iesaistījušās Ziemeļatlantijas organizācijā.

Oktobra mēneša beigās, atsaucoties uz 1948. gadā pastāvošo draudzības un savstarpējās palīdzības līgumu, Padomju Savienība iesniedza Somijai notu, aicinot pēdējo uz aizsardzības sarunām. Šādu prasību Padomju Savienība pamato ar deklarāciju, ka aizsardzības sarunas nepieciešamas Rietumvācijas un tās sabiedroto agresijas draudu priekšā. Padomju notā apvainotas Norvēģija un Dānija, kas palīdzot atjaunot un stiprināt Rietumvācijas militāro potenciālu, un Zviedrija, jo sevišķi izceļot pēdējo vadošās un militārās aprindas, kas nodarbojoties ar Rietumvācijas draudzīgu, tātad vienpusīgu, neitrālitāti.

Zviedri baidās, ka aiz padomju politiskās aktivitātes slēpjas daudz kas vairāk kā tikai ārēja biedēšana. Par kara iespēju zviedri vēl nerunā, bet sagaida, ka sākot ar Somiju, Padomju Savienība varētu mēģināt radīt militāras bāzes Skandināvijā, radara tīklu, līdzīgu brīdinājumu sistēmām Kanadas ziemeļos, Somijā. Zviedrija vispirms tiktu iebaidīta Rietumiem mazāk draudzīgā neitrālitātē, pēc tam nāktu prasības pēc komūnistu militārām bāzēm. Un zviedri ir nobijušies jau tikai par šādu iespēju domājot.

No Ziemeļatlantijas organizācijas viedokļa raugoties, Padomju Savienības akcija pret Zviedriju un Somiju var ļoti ietekmēt Norvēģijas un Dānijas nostāju, nobremzējot pēdējo līdzdalību Rietumeiropas aizsardzībā. Kā Norvēģija, tā Dānija gan jau deklarējušas, ka tās krieviem neizdosies, un ka arī zviedri darītu daudz prātīgāk, iesaistīdamies kopīgā brīvās pasaules aizsardzības blokā, kas daudz drošāk, kā to rādījuši pēckara gadi, nekā paļauties uz neitrālitāti, kas Pad. Savienību vēl nekad nav aizkavējusi kādai valstij uzbrukt un to paklaut Maskavas gribai un varai.

DEJU STUDIJA
N. SCHWANEBACHS,
985 BROADVIEW AVENUE,
Mortimer stūrī.
HO 1-4110 — TORONTO.
Jūs iemācāties ātri un lēti
★ *FOKSTROTU*
★ *LĒNO VALSI*
★ *VALSI*
★ *TANGO*
JIVE, MAMBO, SAMBA, RUMBA CHA-CHA-CHA.
PRIVĀTSTUNDAS
PIETEIKŠANĀS un IZZIŅA KATRĀ LAIKĀ.

UZMANĪBU MOTORISTI!
Jauna benzīna stacija – latviešu apkalpē
atvērta 1151 QUEEN ST., EAST, / JONES AVE., TORONTO.
Tel. HO 6-0496.
● *Izdarām dažāda veida auto labojumus.* ●
L. ALDERS

Peldēšanas meistarsacīkstes klāt!

I Kanadas latviešu meistarsacīkstēm ir paveikti visi nepieciešamie priekšdarbi un sacensībās sagaidāms kupls jauno peldētāju pulks, kas sacentīsies distancēs brīvā stilā un uz muguras.

Meistarsacīkstes, kas būs pirmais šāda veida sarīkojums mūsu sporta dzīvē Kanadā, aicināti apmeklēt visi peldēšanas sporta cienītāji, kas droši būs krietni iepriecināti par jauno peldētāju sniegumu. Daudzi no mūsu peldētājiem ir sekmīgi startējuši savu skolu un citās kanadiešu rīkotās sacensībās. Tagad viņi savas treniņos gūtās mākas rādīs mums.

Meistarsacīkstes notiek sestdien, 11. novembrī, plkst. 3.00 Toronto West End YMCA's peldbaseinā (College un Dovercourt Sts).

Dalībnieku reģistrēšanās pirms sacensībām. Latviešu sporta apvienība Kanadā ir gādājusi par balvām sacensību uzvarētājiem.

DV BASKETBOLISTIEM PRIEKŠĀ NOPIETNAS CĪŅAS

Otrdien, 7. novembrī, notika Toronto svētdienas basketbola līgas prezidija sēde, kurā bez agrākiem prezidija locekļiem — tēva Paulius, K. Sapočkina, R. Kadiķa un J. Maynerika piedalījās arī igauņu „Kaleva" pārstāvis L. Hiuvains un Latviešu YMCA's priekšsēdis Ž. Zentiņš.

Toronto svētdienas basketbola līga dibinājās pirms 11 gadiem, un no pirmā prezidija tanī vēl darbojas līdz divas personas — J. Marenika un K. Sapočkinas. Svētdienas līga savā sastāvā bijusi ļoti internacionāla un tanī spēlējušas: ukraiņu, lietuviešu, poļu, japāņu, igauņu, maķedoniešu, jugoslāvu un latviešu vienības. Latviešus šajā līgā nepārtraukti reprezentējusi DV vienība un pie tam ar ļoti labiem panākumiem. Jākonstatē, ka šī līga bija izvērtusies par Toronto basketbola cietoksni, kur labprāt spēlēja labākie Toronto basketbolisti. Pēdējos gados šīs līgas spars it kā apsīcis, daudzas vienības nebija pratušas izaudzināt jauno audzi, un spēlētāju trūkuma dēļ tās izira. Vairākas vienības arī zaudējušas savu nacionālo seju, un šo komandu sastāvos spēlē dažādu tautību sportisti, kas, protams, nerunā pretim līgas organizācijas noteikumiem.

Dabīgi, ka šo apstākļu izvērtēšana sekmēja domu par jaunatnes vienību noorganizēšanu. Šo lietuviešu ierosinājumu pieņēma bez domstarpībām. Jaunatnes līgā spēlēs lietuviešu „Aušra", ukraiņu „Trident", igauņu „Kalev", DV un Latviešu YMCA's vienības, tātad latvieši šajā līgā būs pārstāvēti ar divām vienībām. Sacensības notiks divos riņķos, un pa lielākai daļai lietuviešu baznīcas zālē. Dažas spēles notiks arī UNF vingrotavā.

Pirmās sacensības notiks jau **nākošo svētdien, 12. novembrī. Pirmajā spēlē tiksies senioru DV vienība ar spēcīgo Trident, bet otrā sacīkstē Latviešu YMCA'i jāspēlē ar lietuviešu „Aušras" komandu. Sacensības sāksies pl. 12.30 p. p., adrese College Street 1021.**

Svētdien, 19. novembrī DV senioru komanda spēlēs ar lietuviešu „Aušra", bet jaunatnes grupā tiksies igauņu „Kalev" ar ukraiņu „Trident", sākums — plkst. 12.30.

Ž. Z.

TORONTO

● Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakarā gaidas bija ļoti gaumīgi un Mārtiņu paražām piekļāvīgi dekorējušas Sv. Andreja baznīcas zāli un skatuvi. Gar zāles sienām redzēja rudens lapu vītnes latvisko rakstu kombinācijās, bet skatuvi apņēma labības kūlīšu dekorējumi, redzēja kāpostu galvas, burkānus un Mārtiņu zīmi. Vienības pr-ce vad. M. Vilka uzrunā pakavējās pie latvisko Mārtiņu izdarībām, bet viņas uzrunu „pārtrauca" budēļu ierašanās ar īpašu budēļu dziesmu. Budēļu tērpos šoreiz bija Rīgas skautu vienības mazskauti, sava pulciņa vec. v. v. Ilmāra Batraka vadībā. Kā jau tas Mārtiņu izdarībās parasts, budēļus cienāja ar Mārtiņu paēdieniem. Ap 200 pulcējušos lielo un mazo Mārtiņu bērnu labsajūtu pacēla kopīgi dziedātā „Sijā auzas, tautu meita", pēc kam sekoja vad. Silvijas Ozolas sakārtotais un režisora Hugo Miķelsona iestudētais Mārtiņu uzvedums „Apkūlības", kurā piedalījās guntiņas, gaidas un lielgaidas. Divu skatu uzvedums mainījās ar dziesmām, redzēja spriguļus, grābekļus, slotas un cienastu pie Mārtiņu galda un budēļu (guntiņas) ierašanos. Pēc uzveduma bija dejas un rotaļas, piedaloties arī budēļiem, kuru šoreiz bija pamaz. Patika vienības dalībnieču krāšņie tautas tērpi, kādos bija tērpušies arī daži viesi. Latviskākās budēļu maskas godalgu izpelnījās „Lācis" — guntiņa Daiga Šteinharde, bet otro godalgu izpelnījās budēlis „Nāve" — Ieva Zelmenis.

Godalgošanas komisijā darbojās Biruta Senkēviča un M. Balduma Krone. Izlozē Mārtiņu gaili laimēja A. Zelmenis. Gaidas bija rīkojušas arī Mārtiņu tirgu, kur varēja pirkt desiņas ar kāpostiem, piparkūku sirdis, pīrāgus, augļus u. c. Mārtiņu labumus, bet zirņus un limonāri Mārtiņa vakarā bērni saņēma bez maksas. Par vakara labo norisi gaidas pateicīgas sarīkojuma sekmētājiem un izsaka gaidu paldies 1. ev. - lut. draudzei par bez atlīdzības piešķirtām sarīkojuma telpām.

● Toronto latviešu tautas augstskolas otrā diskusiju ciklā Dr. P. Bārdiņš referēja par tēmu „Kā saglabāt garu mūžu". Referents apskatīja tēmu medicīnas vēstures gājumā, saistošā valodā izskaidrojot pašreiz aktuālo slimību cēloņus, kā arī apskatot radioaktīvo vielu jautājumu. Klausītāji uzstādīja arī daudz jautājumu, un bija debates. Referāts pulcināja ap 60 atsaucīgu klausītāju.

Nākošais referāts diskusiju cikla ietvaros iecerēts pēc Ziemsvētkiem.

NEMIRSTĪGAIS PORUKS

(Pārnesums no 5. lpp.)

pieņemt viņu cilvēcību viņš nevar. To var mīlestība, tāpēc Poruks izšķiras par Kristu. Kam Dievs kādreiz piešķīris īstus draugus, zina, ka mirkļi, kur vēl nekad nejustā saskaņā var cilvēki vienoties vienu domu un izjūtu pacildinājumā, kas, manuprāt, ir visas mūsu cilvēcīgās esmes apliecinājums. Lai pieminam dzejoli Draugam:

Ja sāpēs esi mācījies,
Smaidīt un klusu ciest,
Tad gribu tev, kā dzejniekam,
It karsti roku spiest!

Tādos mirkļos, kad izjūtam draugos cildenu cilvēcību, esam gatavi atdot par viņiem dzīvību. Tā tas ir arī ar tautu, piederības izjūtu tai un savai zemei. Mūsu dzeja ir bagāta ar patriotisko liriku. Poruka pieeja še ir tāda pati, kāda tā ir visur: sāpīga, liktenīga, nekad neatraisāma piederība. Ar savu dziļo skatu viņš redz visas vainas, nejēdzības, trūkumus, un tai pašā laikā zina, ka viņa sirds nav no savas tautas un zemes atplēšama, jo mīlestība ir viņa būtes daļa.

Kad Jānis Lapiņš uzņēmās rakstīt par Poruku biografiju, viņš uzņēmās arī tās pūles sameklēt Poruka Drezdenes laika mīļoto sievieti, kas bijusi par prototipu Pērļu zvejnieka lielai mīlestībai. Viņai vecuma dienās bijis pat grūti atsaukt atmiņā Poruka tēlu. Beidzot viņa teikusi: „Ach, der Russe!" Jā, tā tas toreiz izskatījās. Bet Poruks nebija — der Russe, viņš nekļuva arī Johann Poruk (kā tas bija arī uz viņa vizītkartes manā īpašumā), ein zweiter Richard Wagner aus Riga, kā to cerēja viņa vācu draugi, kas viņa mūzikas studijas financēja Drezdenē. Nē, viņš bija Jānis Poruks vai Poruku Jānis, kā viņš pats savos darbos un vēstulēs parakstījās.

Nav viņš arī tautas atmiņā un mīlestība palicis ar savu Rietumeiropas romantisma manifestu „Pērļu zvejnieku", bet ar tiem stāstiem, kur viņš caur savu sirdi un acīm liek atvērties dzimtenes dabai un cilvēkiem, kur viņš izdzied viņu sāpes un priekus savās dziesmās, vērtībā tos pielīdzinādams ikvienai Eiropas kultūras tautai.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331. Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

12. novembrī, plkst. 11.00 dienā Varoņu piemiņas dienas dievkalpojums.

19. novembrī, plkst. 3.00 p. p. Valsts svētku dievkalpojums. Piedalās J. Cīruls (baritons). Pēc dievkalpojuma draudzes vakars ar J. Preisberga referātu.

26. novembrī, plkst. 11.00 dienā Mirušo piemiņas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās draudzes koris.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

12. novembrī, plkst. 2 p.p. Jāņa baznīcā dievkalpojums un svētdienas skola.

19. novembrī, pl. 2 pp., Jāņa baznīcā Latvijas neatkarības svētku dievkalpojums un svētdienas skola. Dievkalpojumā dziedās draudzes koris diriģenta J. Baruša vadībā.

26. novembrī, plkst. 2 p.p. Jāņa baznīcā Dieva mierā aizgājušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdienas skola.

Lūdzam iegaumēt, ka novembra un decembra mēnešos visi Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumi notiks tikai Jāņa baznīcā.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

19. novembrī, plkst. 2,30 p. p. Latvijas valsts dibināšanas dienas atceres dievkalpojums un svētdienas skola.

26. novembrī, plkst. 2,30 p. p. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu un svētdienas skola.

BRAMPTONĀ

Bramptonā 12. novembrī, plkst. 1.30 p. p. Latvijas dibināšanas dienas atceres dievkalpojums — Grace United baznīcā.

Māc. A. Briedis.

Otavas latv. ev. - lut. Miera draudzē, Sv. Pētera ev. - lut. baznīcā, 409 Sparks St.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave. baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgos paskaidrojumus.

Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA9-1097.

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

21. novembrī, plkst. 1.30 p.p. Latvijas valsts svētku dievkalpojums Londonas ev.-lut. draudzē. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

Sv. Katarīnes latv. ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

Latvijas valsts proklamēšanas atceres dievkalpojums 19. novembrī, plkst. 3.30 p. p. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējā zālē notiks svētku laicīgais sarīkojums.

NORANDA

Norandas latviešu ev. - lut. draudzē 12. novembrī, plkst. 4.00 p.p. Latvijas valsts svētku dievkalpojums (United Church baznīcā). Prāv. A. Skrodelis. Svētdienas skola sestdien, 11. novembrī, plkst. 2.00 p.p.

VIRDŽINIJTAUNĀ

Latviešu ev. - lut. draudzē 12. novembrī, plkst. 1 p.p. (anglikāņu baznīcā) Latvijas valsts svētku dievkalpojums.

Prāv. A. Skrodelis.

Svētdienas skola plkst. 10.00 no rīta.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, latviešu ev.-lut Kristus draudzē, 18, Victoria Ave S.

Ceturtdien, š.g. 9. novembrī, plkst. 7 vakarā jaunatnes jaunākās grupas stunda.

12. novembrī, plkst. 4 p.p. Lāčplēšu dienas dievkalpojums - svētbrīdis. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars ar prof. P. Ķikauka referātu „Dažādie vārda Nācarietis tulkojumi" apakšējās telpās.

17. novembrī, plkst. 7 vakarā jaunatnes vecākās grupas stunda.

LONDONA, ONT.

12. novembrī, plkst. 1.30 p. p. Trīsvienības baznīcā, Oxford un Colborne ielu stūrī, svinīgs dievkalpojums varoņu - Lāčplēšu un Latvijas valsts dibināšanas dienas piemiņai. Dziesmu lapiņas. Māc. E. Pavasars.

26. novembrī Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dziesmu lapiņas.

MONTREĀLĀ

Māc. Arturs Voitkus, 343 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q., tel. HU 93224. Trīsvienības ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Jāņa ev.-lut. baznīcā, 4345 Marcil Ave.

12. novembrī, plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums un svētdienas skola. Plkst. 3.00 p.p. draudzes dāmu komitejas rīkota pēcpusdienas tēja. Gaismas bildes.

Māc Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, *Hutchison un Viateur ielu stūrī.*

12. novembrī, plkst. 2 p.p. Jaunatnes dievkalpojums.

Iesvētes mācība š. g. 5. un 28. novembrī, plkst. 10 no rīta pie draudzes mācītāja.

19. novembrī, plkst. 2.00 p. p., Latvijas valsts dibināšanas atceres dievkalpojums. Vīru koris Junda.

26. novembrī, plkst. 2.00 p. p., Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Iesvētes mācība š. g. 26. novembrī, plkst. 10.00 no rīta pie draudzes mācītāja.

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pieturas tuvumā. Svētdienu rītos plkst. 10.45 —11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — *Ošavas raidītājs.* Tel.

O'KEEFE CENTRE
FOR THE PERFORMING ARTS
FRONT & YONGE — EM 3-6633

LABĀKĀ un JAUTRĀKĀ, MELODISKĀKĀ IZRĀDE

Trīs nedēļas, no 13. novembra līdz 2. decembrim.

BYE BYE BIRDIE

Šis ir abonementu sērijas uzvedums.

Vak. pl. 8.30, pēcp. 2.00	Pirmd. Ceturtd.	Piektd. Sestd.	Trešd. pēcpusd.	Sestd. pēcpusd.
Orch. & Mezz.	$ 6.00	$ 6.50	$ 4.50	$ 5.00
R. Orch. & F. Balc.	4.50	5.00	3.50	4.00
Middle Balcony	3.50	4.00	2.75	3.00
Rear Balcony	2.75	3.00	2.00	2.25

Kase atvērta no plkst. 11.00 dienā līdz plkst. 10.00 vakarā.

IEPRIEKŠ. PIETEIKŠANA, zvanot — EM 3-6633.

● Nekustamu īpašumu aģentūra
● Reģistrēts obligāciju birojs.
Alfrēds STIKUTS
Toronto Real Estate Board biedrs.
Pakalpojam visā Metro Toronto pilsētā un tās apkārtnē.
Alberts UZĀNS HO 5-2892
Ralph LUCCETTA RU 7-9947
Lita STIKUTS HU 1-7103
BIROJS HU 1-0431
189 Balliol St., Toronto 7.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
CALLA
727 Danforth Ave., Toronto.
HO 6-9911.
BAGĀTĪGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADĪJUMAM. ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI.
TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI.
PIEGĀDE MĀJĀS.

MĀJU ĪPAŠNIEKI, SAGĀDĀJU
1-ās un 2-ās
OBLIGĀCIJAS
Visizdevīgākie maksāšanas noteikumi.
Nesaistoša informācija, ME 3-8305, Toronto.
V. LIEPIŅŠ,
PIRMAIS LATVIEŠU OBLIGĀCIJU BIROJS TORONTO.